

**Věcný záměr zákona
o podpoře výzkumu, vývoje a inovací**

včetně Závěrečné zprávy z hodnocení dopadů regulace podle obecných zásad (RIA) a Zprávy z hodnocení korupčních rizik (CIA)

Obsah

A. ZÁVĚREČNÁ ZPRÁVA Z HODNOCENÍ DOPADŮ REGULACE (RIA)	4
1. Důvod předložení a cíle	5
1.1 Název	7
1.2 Definice problému	7
1.3 Popis existujícího právního stavu v dané oblasti	17
1.3.1 Historický vývoj právní úpravy podpory VaVal v ČR	17
1.3.2 Současný systém VaVal v ČR	20
1.3.3 Institucionální zabezpečení VaVal v zahraničí - srovnání	22
1.3.3.1 Institucionální systém VaVal ve Finsku	24
1.3.3.2 Institucionální systém VaVal ve Švédsku	26
1.3.3.3 Institucionální systém VaVal v Dánsku	28
1.3.3.4 Institucionální systém VaVal ve Švýcarsku	32
1.3.3.5 Institucionální systém VaVal v Německu	34
1.3.3.6 Institucionální systém VaVal v Japonsku	36
1.3.3.7 Institucionální systém VaVal v Rakousku	38
1.3.3.8 Institucionální systém VaVal ve Velké Británii	39
1.3.3.9 Institucionální systém VaVal v Irsku	41
1.3.3.10 Institucionální systém VaVal v Izraeli	43
1.3.4 Přehled právních předpisů, k nimž se věcný záměr váže	46
1.4 Identifikace dotčených subjektů	48
1.5 Popis cílového stavu	48
1.6 Zhodnocení rizika	50
2. Návrh variant řešení	51
2.1 Nulová varianta	51
2.2 Varianta 1 – úprava stávajících právních předpisů pro oblast VaVal	52
2.3 Varianta 2 – vznik nového zákona o podpoře výzkumu, vývoje a inovací	53
3. Vyhodnocení nákladů a přínosů	59
3.1 Identifikace nákladů jednotlivých variant	59
3.1.1 Náklady a negativa nulové varianty	60
3.1.2 Náklady a negativa varianty 1	60
3.1.3 Náklady a negativa varianty 2	61
3.2 Identifikace přínosů jednotlivých variant	62
3.2.1 Přínosy a klady nulové varianty	62

3.2.2	Přínosy a klady varianty 1	63
3.2.3	Přínosy a klady varianty 2	63
3.3	Vyhodnocení nákladů a přínosů jednotlivých variant	65
4.	Návrh řešení	66
4.1	Stanovení pořadí variant a výběr nejvhodnějšího řešení	66
5.	Implementace a vynucování	68
6.	Přezkum účinnosti regulace	68
7.	Konzultace a zdroje dat	68
8.	Kontakty na zpracovatele RIA	69
B.	ZPŮSOB PROMÍTNUTÍ NAVRHOVANÉHO VĚCNÉHO ŘEŠENÍ DO PRÁVNÍHO ŘÁDU	70
1.	Návrh věcného řešení dle zvolené varianty č. 2	70
1.1	Systematika navrhované úpravy	70
1.2	Předmět úpravy zákona	70
1.3	Uspořádání státní správy VaVal	71
1.4	Kategorie a nástroje podpory, včetně uznaných nákladů	75
1.5	Výdaje státního rozpočtu na výzkum, vývoj a inovace	75
1.6	Institucionální financování výzkumu, vývoje a inovací	76
1.7	Účelové financování výzkumu, vývoje a inovací	80
1.8	Práva k výsledkům výzkumu, vývoje a inovací	83
1.9	Hodnocení	84
1.10	Informační systém výzkumu, vývoje a inovací	85
1.11	Ustanovení společná, přechodná a závěrečná	87
1.12	Změna souvisejících zákonů	87
1.13	Účinnost	88
2.	Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s ústavním pořádkem České republiky, s mezinárodními smlouvami a se závazky vyplývajícími z členství v Evropské unii	88
3.	Hospodářský a finanční dosah navrhované právní úpravy na státní rozpočet, ostatní veřejné rozpočty, na podnikatelské prostředí, sociální dopady a dopady na životní prostředí	89
4.	Zhodnocení současného stavu a dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k zákazu diskriminace	89
5.	Zhodnocení současného stavu a dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů	89
C.	Zpráva z hodnocení korupčních rizik (CIA)	89
	SEZNAM NĚKTERÝCH POUŽITÝCH ZKRATEK	93

A. ZÁVĚREČNÁ ZPRÁVA Z HODNOCENÍ DOPADŮ REGULACE (RIA)

Shrnutí závěrečné zprávy RIA (zpracované podle Přílohy č. 3 Obecných zásad RIA)

1. Základní identifikační údaje

Název návrhu zákona: Návrh zákona o podpoře výzkumu, vývoje a inovací	
Zpracovatel / zástupce předkladatele: Místopředseda pro vědu, výzkum a inovace	Předpokládaný termín nabytí účinnosti, v případě dělené účinnosti rozveďte: 1. ledna 2017
Implementace práva EU: ; (pokud zvolíte Ano): formální promítnutí Nařízení Komise 2014/651/EU a 2014/702/EU do vnitrostátního právního předpisu - uveďte termín stanovený pro implementaci: 01.01.2015 (pro režimy podpor) - uveďte, zda jde návrh nad rámec požadavků stanovených předpisem EU?:	
2. Cíl návrhu zákona	
Cílem návrhu je revidovat stávající systém výzkumu, vývoje a inovací (dále jen „VaVal“), po vzoru řady zahraničních zemí vytvořit centrálně řízené, koordinované, a tím i lépe kontrolovatelné financování VaVal. Z dlouhodobého hlediska je cílem vytvořit ve společnosti podmínky pro perspektivní zvýšení kvality výzkumu, vývoje a inovací v ČR, k čemuž je potřeba prostřednictvím legislativního rámce zajistit udržitelný rozvoj systému, zajistit efektivnost výdajů na VaVal, potřeby společnosti a ekonomiky, adekvátní využití výsledků a zabezpečení dostatečné ochrany práv k duševnímu vlastnictví. Splnění tohoto cíle je podle názoru předkladatele podmíněno výraznou změnou dosavadního systému podpory VaVal, kterou již nelze jak pro její kvalitativní, tak kvantitativní parametry zpracovat prostřednictvím novely do stávajícího platného zákona.	
3. Agregované dopady návrhu zákona	
3.1 Dopady na státní rozpočet a ostatní veřejné rozpočty: <i>Ano</i>	
3.2 Dopady na podnikatelské subjekty: <i>Ano</i>	
Návrh je v souladu s evropským právem procesy podpory inovací, které pro podnikatelské subjekty umožňují realizovat výsledky výzkumu a vývoje a zvýší tak jejich konkurenceschopnost.	
3.3 Dopady na územní samosprávné celky (obce, kraje) <i>Ano</i>	
Dopady na územní samosprávné celky (dále jen „ÚSC“) budou minimální, návrh si klade za cíl zohlednit lépe vztah ÚSC vůči centrálnímu řízení a financování VaVal, zejm. vymezení využitelnosti právní úpravy na ÚSC, např. poskytování účelové podpory ÚSC, stanovení výše podpory pro výzkumné organizace, vyloučení aplikace zákona v případě návrhu výdajů na VaVal apod.	
3.4 Sociální dopady:	
3.5 Dopady na životní prostředí:	

1. Důvod předložení a cíle

Místopředseda vlády pro vědu, výzkum a inovace předkládá věcný záměr zákona o podpoře výzkumu, vývoje a inovací, který je realizován v souladu s úkolem zadaným v Plánu legislativních prací vlády na rok 2015 schváleném usnesením vlády ze dne 15. prosince 2014 č. 1056.

Předkládaná závěrečná zpráva o hodnocení dopadů regulace (Regulatory Impact Assessment – dále jen „RIA“) je zpracována v souladu s usnesením vlády č. 922 ze dne 14. prosince 2011 o Obecných zásadách pro hodnocení dopadů regulace (RIA) a o změně Legislativních pravidel vlády a Jednacího řádu vlády a usnesením vlády ze dne 8. ledna 2014 č. 26 k návrhu změn Obecných zásad pro hodnocení dopadů regulace (RIA).

V implementační části Aktualizace Národní politiky výzkumu, vývoje a inovací České republiky na léta 2009 až 2015 s výhledem do roku 2020 (dále jen „Aktualizace NP VaVal“) jsou rozpracovány jednotlivé cíle národní politiky VaVal do konkrétních, vzájemně provázaných opatření. Mezi ně patří mj. opatření č. 12 ve znění:

„Ve vazbě na cíle a opatření navržená v aktualizované NP VaVal novelizovat zákon č. 130/2002 Sb. tak, aby umožnil optimální využití veřejných prostředků, včetně kohezních fondů, v oblasti VaVal, a soukromých zdrojů a reflektoval změny evropských předpisů připravované pro toto období.“

Iniciativou pro zahájení přípravy věcného záměru zákona byla rovněž dlouhodobá obava z neudržitelnosti stávajícího systému VaVal vyznačujícího se značnou nejednotností, nejasnostmi v kompetencích, roztříštěností jeho řízení a financování, minimálním zapojením soukromého sektoru, absencí inovací, jakož i obsolentním a dlouhodobě kritizovaným hodnocením výzkumných institucí pro účely jejich institucionálního financování.

Nová právní úprava samozřejmě nevyřeší a ani nemůže vyřešit všechny problémy v oblasti VaVal, ale měla by k jejich vyřešení přispět vytvořením určitých systémových předpokladů a opatření, které zajistí efektivní fungování systému VaVal v ČR. Cílem je vytvořit ve společnosti takové podmínky, které napomohou dlouhodobému zvýšení kvality VaVal v ČR a které je třeba spatřovat v

- zajištění výhledově udržitelného rozvoje systému VaVal – za pomoci nového administrativního systému státní správy VaVal v ČR, vytvořením nové organizační struktury s jasně stanovenými kompetencemi i odpovědnostmi za svěřené činnosti i metodické působení v zájmu odstraňování výkladových duplicit a nesrovnalostí,
- efektivním vynakládání veřejných prostředků – jak z hlediska potřeb společnosti a ekonomiky, byť se nezdá, že se jedná spíše o politické rozhodnutí, jaký podíl prostředků půjde na základní či aplikovaný výzkum, a to ještě v jakém konkrétním odvětví, tak z hlediska přezkoumatelnosti a transparentnosti takového financování.
- stabilizaci institucionálního financování – vytvoření nových pravidel pro řízení, hodnocení, rozdělování i vykazování finančních prostředků – nový administrativní systém si klade za cíl upravit jednotlivé vztahy a vazby mezi poskytovateli a příjemci jednotně, transparentně, minimálně dvouinstančně tak, aby tyto vztahy byly jednodušší, přezkoumatelnější, a tím i efektivnější,
- určení strategie VaVal v ČR zahrnující preference a podporované směry rozvoje, vymezení se vůči Evropě a světu,
- systémovém zajištění dostatečného objemu finančních prostředků z veřejných zdrojů, což lze dílem naplnit vytvořením samostatné kapitoly státního rozpočtu na VaVal a dílem rozhodováním odpovědného subjektu – úřadu, ministra, samostatné účetní jednotky,
- motivaci soukromých subjektů pro obecnou veřejnou podporu VaVal – v ČR je soukromý sektor spíše zvyklý čerpat veřejné prostředky na standardní vývojové aktivity, které si však jinde v zahraničí automaticky hradí sám jako samozřejmost. Firmy nejsou ochotny poskytnout

prostředky na dlouhodobější koncepční výzkum, v ČR naprosto selhává legislativní a ekonomická (daňová) podpora zadávání si výzkumu u vysokých škol či výzkumných institucí.

Věcný záměr dále reaguje na podněty z aplikační praxe dosavadního zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací“ nebo „zákon č. 130/2002 Sb.“). Dalším jeho cílem je proto odstranění některých výkladových problémů a celkové zrevidování a zefektivnění právní úpravy podpory VaVal.

V neposlední řadě je třeba zpracovat nové kategorie podpory a další instituty z přímo použitelných modernizovaných předpisů Evropské unie v oblasti veřejné podpory, které dosud v našem vnitrostátním právním řádu nemají legislativní oporu, avšak jejich potřeba neustále roste.

Splnění těchto cílů je podle názoru předkladatele podmíněno výraznou změnou dosavadního systému podpory VaVal, kterou již nelze jak pro její kvalitativní, tak kvantitativní parametry zpracovat prostřednictvím pouhé novely do stávajícího platného zákona. Současně je třeba uvést, že všechna nová, byť sebelepší pravidla nemohou v praxi úspěšně fungovat a přinést žádoucí změnu bez vybudování zcela nové kapacity státní správy a administrativní podpory koordinace a řízení VaVal, která odstraní dosavadní roztříštěnost státní správy, způsobenou jak několikanásobně novelizovanou a v některých směrech ne zcela konzistentní (provázanou) právní úpravou, tak mnohdy i historicky nastolenými stereotypy ve vztazích mezi jednotlivými relevantními správními úřady.

Na základě shody relevantních představitelů vědecké veřejnosti, poskytovatelů podpory, jakož i dlouhodobě analyzovaných poznatků a zkušeností předkladatele se jeví jako nezbytné provést k naplnění výše vymezených cílů či odstranění identifikovaných problémů následující kroky:

- **vymežit nově základní právní rámec pro poskytování veřejné podpory na VaVal v souladu s evropskými předpisy** – využít pojmy z přímo použitelných předpisů EU a tím sjednotit užívanou terminologii, vymežit všechny subjekty působící v systému VaVal, nastavit kontrolní a sankční mechanismy, specifikovat podmínky, zásady a kritéria pro poskytování podpory tak, aby zajišťovaly výrazně lépe než dosavadní pravidla rozvoj a udržitelnost celého systému VaVal.
- **zavést nové kategorie podpory** dle přímo použitelných předpisů EU a nastavit **principy a pravidla jejich využívání**, zejm. musí být legislativně vyřešena absence důkladnější úpravy inovací v systému státní podpory VaVal. Neméně důležité bude vytvořit s tím související funkční, ověřený a kontrolovaný registr relevantních inovačních výstupů.
- **zjednodušit procesy a snížit administrativní náročnost** při poskytování podpory, odstranit, resp. vyvarovat se nedostatkům zjištěným v průběhu dosavadní již více než dvanáctileté aplikační praxe.
- **zrevidovat současný systém státní správy VaVal**, stanovit **nové kapacity státní správy a administrativní podpory koordinace a řízení VaVal**, precizovat vymezení pravomocí jednotlivých správních úřadů, vytvoření centrálního úřadu odpovědného za většinu oblastí VaVal, resp. vytvoření nového úřadu, který bude odpovědný za ty oblasti VaVal, které nejsou svěřeny žádnému ústřednímu orgánu státní správy, ale spočívají na závazném rozhodnutí vlády ČR.
- **příprava návrhů výdajů státního rozpočtu na VaVal** se stanovením dlouhodobého závazného rámce a provázáním na strategické dokumenty.

- vytvořit **integrovaný interaktivní informační systém VaVal** s „user friendly“ rozhraním, možnostmi inteligentního vyhledávání, stejnou logikou prezentování dat a provázaností na další vnitřní databáze.

1.1 Název

Věcný záměr zákona o podpoře výzkumu, vývoje a inovací.

1.2 Definice problému

Nedostatečné či nevyhovující parametry současné právní úpravy VaVal lze rozdělit do několika skupin. Tyto nedostatky jsou jednak povahy legislativní a technické ve smyslu zastaralé, nesystematické a rigidní úpravy, jednak povahy procesní ve smyslu nedostatečné či nevyvážené úpravy procesu a postupů např. při tvorbě rozpočtu na VaVal, rozdělování institucionální podpory, hodnocení výsledků výzkumných organizací a programů, v případě některých víceznačných ustanovení i v realizaci veřejných soutěží a při výběru uchazečů / hodnocení návrhů projektů. Úprava procesu přípravy a schvalování NP VaVal, Národních priorit VaVal a navazujících koncepčních a strategických dokumentů poskytovatelů, včetně jejich vzájemné provázanosti, pak absentuje zcela.

Další věcné nedostatky lze mapovat napříč jednotlivými oblastmi podpory, ať už se jedná o nevyhovující rozlišování účelové a institucionální podpory, nebo nedostatečná či zcela absentující úprava nových nástrojů a kategorií podpory dle přímo použitelných nařízení Evropské komise. Nevyhovující úpravu lze identifikovat v oblasti nastavených podmínek, zásad a kritérií podpory, ať už účelové či institucionální, v nedostatečném zakotvení jednotlivých kapacit státní správy ve VaVal a tím i rozdělení rolí, kompetencí a souvisejících odpovědností. Současná úprava tak vykazuje zásadní koncepční nedostatky ve smyslu roztržitosti nejen v samotném paragrafovém znění zákona č. 130/2002 Sb., ale v celém systému státní správy a mezirezortním strategickém řízení VaVal.

Výše naznačené nedostatky lze podrobněji roztrždit a popsat následovně:

□ Podmínky, zásady a kritéria podpory:

Podle ekonomické teorie má každá veřejná podpora negativní účinky na trh, proto byla Evropskou komisí vytvořena pravidla veřejné podpory k regulaci členskými státy poskytovaných prostředků.

Tato evropská pravidla veřejné podpory byla k 1. 7. 2014 značně revidována a modernizována, čímž vnesla do problematiky vnitrostátního financování VaVal řadu otázek, které se snažila alespoň částečně vyřešit technická novela zákona č. 130/2002 Sb., schválená UV č. 320 ze dne 6. května 2015. Přesto však zůstává řada oblastí, které je třeba zpřesnit co do jejich jednoznačného výkladu, zjednodušit co do procesů při výběru a hodnocení projektů, zavést a umožnit financování dalších kategorií podpory a motivovat soukromý sektor k podílení se na financování českého VaVal.

Je třeba zdůraznit, že předmětem úpravy má být především poskytování podpory, která je slučitelná s vnitřním trhem, a to primárně na základě blokové výjimky dle nařízení Komise (EU) č. 651/2014 ze dne 17. června 2014, kterým se v souladu s články 107 a 108 Smlouvy prohlašují určité kategorie podpory za slučitelné s vnitřním trhem - General Block Exemption Regulation (dále jen „GBER“ nebo „nařízení Komise“). Sice není vyloučena možnost poskytnutí také jiné formy či kategorie podpory než dle oddílu 4 GBER, avšak to pouze za předpokladu řádné notifikace takové

podpory Evropské komisi (čl. 108 odst. 3 Smlouvy o fungování EU). Povinností poskytovatelů podpory je totiž v každém případě notifikovat veřejnou podporu Evropské komisi, pokud se nejedná o podporu spadající pod režim tzv. blokové výjimky, dále zajistit dodržování stanovených podmínek příjemcem, tzn. předcházet zneužití veřejné podpory, zajistit navrácení případné protiprávní a neslučitelné veřejné podpory, v případě užití pravidla de minimis povinnost provést záznam do centrálního registru apod.

Řádná administrace veřejné podpory spadající do právního rámce GBER je nezbytná mimo jiné s ohledem na kontroly ze strany Evropské komise, které jsou pravidelně prováděny na vzorku vybraných programů či ad hoc podpor, u nichž Komise kontroluje dodržování podmínek GBER. V případě zjištění nedostatků pak může odejmout výhodu uplatnění GBER nejen celému kontrolovanému programu, případně v konkrétních případech zahájit řízení o protiprávní podpoře, ale může rovněž zakázat využití GBER na jakékoli budoucí veřejné podpory poskytované tímž poskytovatelem, v krajním případě dokonce jakékoli budoucí veřejné podpory poskytované v rámci celého členského státu.

□ Absence inovací, dalších nástrojů a kategorií podpory dle evropských nařízení:

Stávající zákon o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací specifikuje náležitosti (uznané náklady, maximální intenzita podpory atd.) pouze pro jednu kategorii podpory – pro podporu projektů základního a aplikovaného výzkumu; v této části nejsou navrženy žádné zásadní změny. Ostatní kategorie podpory, které byly zavedeny nebo nově výrazně nově upraveny nařízením Komise č. 651/2014, platný zákon vůbec neupravuje. Současně nevymezuje jednoznačně kompetence jednotlivých poskytovatelů pro podporu projektů základního a aplikovaného výzkumu, jejichž programy se pak překrývají. Ve stávajícím zákoně č. 130/2002 Sb. jsou inovace pouze definovány, chybí však bližší podmínky, zásady, procesní pravidla a kritéria jejich podpory, včetně vymezení způsobilých nákladů. Stávající právní úprava umožňuje pro podporu VaVal použít jen nevratné dotace, což zejména pro inovace není ve většině případů zcela vhodný a efektivní způsob podpory. Jedním z hlavních a dlouhodobých nedostatků systému VaVal v ČR je minimální nebo dokonce zcela absentující transfer výsledků výzkumu a vývoje do praxe prostřednictvím inovací výrobků, postupů nebo služeb, s čímž souvisí i zastaralá a nevyhovující úprava práva k výsledkům výzkumu, vývoje a inovací.

Podpora inovačních projektů využívá v řadě zemí stejných nástrojů jako podpora aplikovaného výzkumu (tj. průmyslového výzkumu a experimentálního vývoje), tj. veřejné soutěže ve VaVal, přičemž v rámci jednoho projektu lze kombinovat podporu aplikovaného výzkumu a inovací. Podmínky podpory, zejména nejvyšší povolená intenzita podpory stejně jako způsobilé náklady jsou určeny národní legislativě nadřazenými evropskými předpisy – GBER/ABER. Příspěvky jsou poskytovány jen tehdy, jestliže jsou splněny následující předpoklady:

- a) projekt je realizován ve spolupráci veřejných a soukromých subjektů, které zabezpečují realizaci inovace;
- b) lze očekávat účinnou realizaci výsledků výzkumu ve prospěch společnosti nebo ekonomiky a realizace výsledků je smluvně ošetřena;
- c) projekt bez státní podpory by nemohl být realizován.

Přestože hlavním cílem Reformy systému výzkumu, vývoje a inovací v ČR¹ (dále jen „Reforma 2008“) bylo vytvořit v ČR inovační prostředí tak, aby platilo: „Věda dělá z peněz znalosti, inovace dělají ze znalostí peníze“, tento cíl zůstal z řady důvodů nesplněn. Zákonem č. 110/2009 Sb., byl

¹ Schváleno usnesením vlády ze dne 26. března 2008 č. 287

sice název zákona č. 130/2002 Sb. rozšířen o inovace, a ty byly definovány, ale dále v zákoně se jich žádné ustanovení vůbec netýká. Inovace jsou tak v ČR podporovány pouze z neveřejných zdrojů podniků a z OP PI, jejich podpora ze státního rozpočtu na VaVal není možná. ČR se tak vzdaluje vyspělým zemím, které svou strategii ve VaVal zaměřují na inovace, využívající výsledků VaVal podpořených z národních zdrojů. Např. „Strategie Evropa 2020“ a jedna z jejích stěžejních iniciativ „Unie inovací“ klade největší důraz na zlepšení podmínek financování výzkumu, vývoje a inovací a jejím cílem je zajistit, aby realizace inovativních myšlenek vedla k vytváření nových pracovních míst a produkci zboží a služeb zajišťujících trvale udržitelný růst ekonomiky EU.

Obdobný cíl si klade Aktualizace Národní politiky VaVal (dále jen „NP VaVal“): „Česká republika se do roku 2020 stane zemí, ve které bude vysoká a dlouhodobě udržitelná životní úroveň občanů založena na pevných základech konkurenceschopnosti, vycházející z nových znalostí a jejich využívání v inovacích v podnikovém a veřejném sektoru jako zdrojích budoucí prosperity.“. Důsledkem není jen deklarativní NP VaVal (a tedy i řízení systému podpory českého VaVal bez reálné koncepce), ale, a to zejména realizace výsledků výzkumu a vývoje, jejich využití v jiných zemích a minimální přínosy podpory VaVal pro společnost a ekonomiku ČR.

Jedním z hlavních důvodů, proč do zákona č. 130/2002 Sb. nebyla zapracována podpora inovací (přestože ji umožňovalo již nařízení Komise (ES) č. 800/2008), byla obava ze snížení podpory zejména základního výzkumu. Nově navrhovaný ekonomicky udržitelný systém státní podpory VaVal (viz část 2.2) znamená, že inovační programy budou moci být navrženy jen jako „nadpožadavky“ (tj. jen v rámci nárůstu výdajů státního rozpočtu VaVal) a budou svým odůvodněním konkurovat ostatním nadpožadavkům. Do roku 2020 resp. 2022 tak bude podpora inovací realizována především formou ESIF, a to prostřednictvím OP PIK s řídícím orgánem MPO. Do zákona je obsáhlejší úprava inovací již nyní navrhována proto, aby byly získány zkušenosti s inovačními programy podporovanými jen ze státních a neveřejných zdrojů (podpora z ESIF se řídí jinými, výrazně odlišnými nařízeními než je nařízení Komise č. 651/2014).

Se skutečným rozšířením zákona o podporu inovací úzce souvisí i možnost využití jiných forem podpory, než jsou dotace, které umožňuje článek 5 GBER, jako jsou subvence úrokových sazeb, půjčky a záruky. Aktivita v inovacích budou rovněž zohledňovány v evaluaci výzkumných organizací, včetně zapojení neveřejných zdrojů v rámci inovací.

S výše uvedeným pak souvisí rovněž jednoznačně stanovení způsobilých a následně poskytovatelem uznatelných nákladů.

Bude třeba zavést **podporu inovačních klastrů** na způsobilé náklady stanovené čl. 27 GBER; **podporu na inovace pro malé a střední podniky** v souladu s čl. 28 GBER a **podporu na inovace postupů a organizační inovace** dle čl. 29 GBER; oprávněným poskytovatelem bude Ministerstvo průmyslu a obchodu.

□ Příprava a schvalování strategických a koncepčních dokumentů VaVal

Stávajícím zákonem o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací je definována NP VaVal s určením, kdo ji připravuje (Rada pro výzkum, vývoj a inovace ve spolupráci s MŠMT). Rada ustanovení zákona se na politiku odvolává (podpora vychází z NP VaVal apod.), ale chybí vazba na navazující koncepční a strategické dokumenty poskytovatelů, které jsou pro konkrétní zaměření podpory klíčové (pokud vůbec existují – část poskytovatelů je nemá zpracovány). Národní priority zákon vůbec nedefinuje, i když pojem používá. Důsledkem je příliš široké vymezení priorit, které v řadě oborů a odvětví pokrývají prakticky celé spektrum výzkumu a devalvují tak jejich smysl jako nástroje Národní politiky k dosažení vyšších přínosů pro

hospodářství a společnost (v jiných zemích je priorit výrazně méně a jsou podporovány výrazně více a lépe, než ostatní - neprioritní obory a odvětví). Lepší plánování lidských zdrojů a detailnější strategie by pomohly snížit současnou roztržičnost a výrazně zvýšit kvalitu českého výzkumu. K tomu je ovšem třeba, aby instituce a ústavy zmodernizovaly řízení a management a stanovily si přesnější strategie.

Jako tzv. předběžnou podmínkou pro čerpání evropských fondů do oblastí VaVal v minimálně 3 operačních programech je schválení a realizování tzv. Národní výzkumná a inovační strategie pro inteligentní specializaci České republiky (dále jen „Národní RIS3 strategie“ z anglického „Research and Innovation Strategy for Smart Specialisation“), jejíž řízení přešlo k 1. lednu 2015 z MŠMT pod Úřad vlády, Sekci místopředsedy vlády pro vědu, výzkum a inovace. Jedná se o strategický dokument zajišťující efektivní zacílení podpory ve VaVal (evropských, národních, regionálních a soukromých prostředků) do nejperspektivnějších oblastí výzkumu a podnikání. Dílčím cílem Národní RIS3 strategie je účelné propojení akademického a podnikatelského sektoru. Bude tedy nezbytné implementovat také tuto činnost do administrativního řízení systému VaVal.

Příprava návrhu výdajů ze státního rozpočtu na VaVal

Jednou z hlavních příčin současného negativního stavu systému je krátkodobost přípravy státního rozpočtu na VaVal, odsouvání řešení problémů na další roky a přednostní řešení krátkodobých problémů. V současné době již problémy dále odsouvat nejde (mj. v r. 2015 končí čerpání prostředků ESIF a pro nově vybudovaná centra z OP VaVpl nastává pětileté období udržitelnosti jejich činnosti a plnění přijatých závazků). Dosavadní přístup z posledních let, tj. zahajování stále dalších a dalších aktivit bez pokrytí stávajících aktivit a bez vzájemné provázanosti a často i s duplicitní podporou obdobných aktivit je nutné zcela změnit. Pro udržitelný systém podpory nejsou totiž primární a klíčové krátkodobé cíle a závazky, ale naopak ty dlouhodobé s horizontem 7 až 10 let, které vyvolávají potřeby na nové lidské zdroje, investice, výdaje na provoz a na internacionalizaci českého výzkumného prostoru.

□ Členění výdajů a rozlišování účelové a institucionální podpory

Jedním z frekventovaných ukazatelů VaVal, kterým se zabýval mj. i Mezinárodní audit VaVal² (realizovaný MŠMT od 1. 1. 2009 do 31. 12. 2012 v rámci OP VK), je poměr institucionálních a účelových výdajů na výzkum a vývoj, který by měl zajišťovat vhodnou proporcii (mezinárodní audit doporučil minimálně 50 % institucionální podpory) mezi stabilitou a dlouhodobým rozvojem výzkumných organizací na straně jedné a vzájemnou soutěží a srovnáváním různých výzkumných organizací navzájem a s ostatními subjekty (vč. spolupráce s podniky atd.). Z procedurálního hlediska je ale problém v tom, že současné členění institucionální a účelové podpory neodpovídá jejich pojetí. Do účelových výdajů jsou řazeny výdaje, které nejsou rozdělovány na základě soutěže, ale normativně (specifický vysokoškolský výzkum) nebo na základě rozhodnutí (projekty velké infrastruktury) a naopak do institucionálních výdajů jsou řazeny výdaje, o které se soutěží (projekty operačních programů).

Pro strategické plánování rozpočtových výdajů na VaVal je mimo jiné zásadní rozlišovat jednotlivé nástroje také ve smyslu jejich potenciálního přínosu. Přínosy jednotlivých nástrojů je vhodné analyzovat a výstupy analýz používat k jejich optimalizaci. Zákon o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací striktně odděluje účelové a institucionální financování, avšak

² Závěrečná zpráva mezinárodním auditu výzkumu, vývoje a inovací v ČR, MŠMT, 2012 (<http://audit-vav.reformy-msmt.cz/soubory-ke-stazeni/zaverecna-zprava-z-audit-u-va-val/>)

některé nástroje jsou řazeny do účelového financování, přestože svým charakterem odpovídají spíše institucionálnímu.

Dalším problémem členění výdajů je historicky vzniklé vymezení předmětu podpory v § 3 zákona o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací. Podpora poskytovatelů na zajištění fungování systému VaVal je členěna do tří druhů výdajů a navíc jsou v nákladech na činnost AV ČR zahrnuty nejen náklady na činnost vlastní AV ČR, ale i náklady na podporu pracovišť AV ČR (např. na investice aj.), což je obdoba příspěvků zřizovatelů jiných veřejných výzkumných institucí (čerpaná z jiných výdajů než na VaVal).

Z analytického pohledu by bylo vhodnější řadit specifický vysokoškolský výzkum, velké infrastruktury a Národní programy udržitelnosti do kategorií institucionální podpory. Mají totiž podobné efekty jako institucionální podpora na rozvoj výzkumných organizací, tj. podporují stabilitu a rozvoj výzkumné základny. Pro jejich distribuci je zásadní, který subjekt zmíněnou podporu získá. Naproti tomu projekty mají konkrétní cíle, obvykle oborově specifické a předem vymezené v národních prioritách (výjimku tvoří projekty zaměřené na podporu tzv. horizontálních aktivit, jako jsou mezinárodní spolupráce, excelence, konkurenceschopnost, apod.). Pro úspěch projektu není rozhodující, kdo je příjemcem podpory, ale zda je generován stanovený cílový výstup.

□ Přidělování institucionální podpory a problematika hodnocení

Stávající úprava hodnocení výzkumných organizací (dále též jen „VO“), výsledků VaVal a programů je řešena formou doporučení, stanovisek Rady pro výzkum, vývoj a inovace (dále jen „RVVI“ nebo „Rada“) a metodik, které jsou schvalovány vládou, případně je postup ponecháván zcela na poskytovatelích, kteří jsou povinni vyhodnocovat své ukončené programy (viz dále). V praxi se však nezdá, že tomuto hodnocení vyhýbají prodloužením (návrhem na změnu) příslušného končícího programu, aniž by provedli alespoň dílčí vyhodnocení výsledků, naplnění vytyčených cílů a reálných účinků programu.

Metodiky hodnocení postrádají jakoukoliv alespoň rámcovou zákonnou úpravu v podobě např. základních principů či metod hodnocení. Zcela schází jakékoliv směrodatné vyhodnocení poskytování účelové i institucionální podpory, které by sloužilo pro další léta jako určité zavazující vodítko, ze kterého by bylo možné vyvodit konkrétní důsledky, ať už s pozitivním či negativním dopadem pro příslušný hodnocený subjekt.

K poskytování institucionální podpory – hodnocení výsledků výzkumných organizací:

Podle § 7 odst. 7 zákona č. 130/2002 Sb. je podmínkou poskytnutí institucionální podpory zhodnocení výsledků VO poskytovatelem, přičemž platí zásada, že podíl na celkové výši institucionální podpory výzkumných organizací ze státního rozpočtu v daném roce odpovídá jejímu podílu na hodnotě výsledků všech VO dosažených v uplynulých 5 letech podle hodnocení prováděného každoročně RVVI.

Podle § 35 odst. 2 zákona o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací zabezpečuje RVVI v oblasti hodnocení následující úkoly:

- přípravu Metodiky hodnocení výsledků výzkumných organizací a výsledků ukončených programů a její předložení vládě, a
- hodnocení výsledků výzkumných organizací podle metodiky schválené vládou.

Vláda schválila svým usnesením ze dne 19. června 2013 č. 475 Metodiku hodnocení výsledků výzkumných organizací a hodnocení výsledků ukončených programů (platnou pro léta 2013 až 2015)³.

Využití hodnocení výsledků VO pro rozdělování institucionální podpory se v průběhu posledních let stalo hlavním problémem institucionální podpory. Od roku 2008 bylo vyzkoušeno několik modelů hodnocení, od jednoduchých až po velmi komplikované (a ekonomicky, časově, administrativně i pro samotné vědce náročné) způsoby. Jakmile byly každý rok výsledky hodnocení přímo přepočteny na výši institucionální podpory pro jednotlivé VO, ukázaly se obdobné nedostatky, zejména:

- a) každoroční hodnocení a změny jeho metodiky vnesly mimořádnou nestabilitu do institucionálního financování a prakticky znemožnily řízení výzkumných organizací,
- b) rezignace na střednědobé a dlouhodobé finanční plánování znemožnila předvídat budoucí vývoj financování,
- c) bylo nutné rezignovat na implementaci Národních priorit VaVal, nelze zajistit podporu nových kapacit VaVal (např. centra OP VaVpl),
- d) výzkumné organizace se naučily chovat přísně účelově a místo provádění výzkumu a vývoje a transferu výsledků se soustředily výhradně na získávání tzv. bodů za výsledky,
- e) v aplikovaném výzkumu se s výjimkou patentů a nových odrůd již výsledky vůbec nehodnotí a výše podpory se z cca 90 % odvíjí od momentální úspěšnosti projektů, což popírá smysl institucionální podpory,
- f) pracoviště aplikovaného výzkumu přestávají provádět aplikovaný výzkum a transfer jeho výsledků a zaměřují se na ekonomicky výhodnější publikaci svých výsledků (které jsou pak často realizovány v jiných zemích),
- g) poskytovatelé navrhuji uznání dalších výzkumných organizací, které sice (zřejmě) splňují podmínky stanovené evropskými předpisy, ale současně budou odčerpávat zdroje na institucionální podporu stávajících výzkumných organizací.

Navíc platí, že jak se systém hodnocení zkomplikoval, tak od r. 2013 neplní svou základní funkci – jeho výsledky jsou o několik měsíců opožděné a nelze je využít pro rozdělování institucionální podpory. Každoroční hodnocení výsledků VO prováděné Radou se tak ukázalo jako nepraktické a časově i nákladově neefektivní. Ukázalo se, že použití Metodiky hodnocení pro účely institucionálního financování deformuje chování, snižuje stabilitu systému a je na překážku jeho výkonnosti. Obecně bere hodnocení v potaz nevhodné ukazatele, je příliš zaměřeno na výstupy a poskytuje málo informací o tom, zda jsou státní zásahy úspěšné a programy splňují vytyčené cíle. Dokladem toho je skutečnost, že počtem a kvalitou publikací se výkonnost českého výzkumu stále zlepšuje a bude se pravděpodobně neustále zvyšovat za předpokladu, že financování VaVal se bude také zvyšovat, avšak v globálním měřítku zůstává stále pod světovým průměrem.

Mezinárodní audit systému VaVal v ČR již v roce 2011 doporučil poskytovat institucionální podporu na základě smluv o výkonech poskytovatele s příjemcem institucionální podpory. Tyto dohody (smlouvy) jsou zcela běžně využívány ve Velké Británii, Rakousku, Německu, Švýcarsku, USA a v dalších zemích. Jejich uzavírání je zpravidla předepsáno zákonem o státní podpoře výzkumu a inovací.

V rámci hodnocení je nezbytné diferencovat principy hodnocení a financování v aplikovaném výzkumu, v základním výzkumu (se specifiky výzkumu ve společenských vědách) a v resortním VaVal.

K hodnocení programů lze identifikovat následující nedostatky:

³ Metodika byla změněna usnesením vlády ze dne 16. dubna 2014 č. 250.

Stávající právní úprava kodifikuje pouze postup při předkládání návrhu programu a jeho náležitosti nebo při změnách programu. Hodnocení programů je ponecháno na úrovni usnesení vlády, a to jen dílčím způsobem (hodnocení ukončených programů na základě kvantitativních kritérií, zejm. jejich výsledků). Situace, kdy jsou postupem uvedeným v zákoně hodnoceny jednotlivé projekty, ale už nejsou hodnoceny programy, jejichž cíle mají programy naplňovat, přispívá zejména v oblasti aplikovaného výzkumu k jeho roztržitému a k malé provázanosti konkrétních podporovaných aktivit (projektů apod.) na koncepční a strategické dokumenty. Hlavním věcným nedostatkem současného způsobu hodnocení programů je chybějící hodnocení dopadů programů, tj. jejich přínosů pro společnost a ekonomiku, které lze provést až s odstupem několika let po ukončení podpory programu.

Kompetence pro **hodnocení (posuzování) statutu VO** dle GBER, příp. Rámce pro státní podporu VaVal⁴ (dále jen „Rámec“) pro účely jednotlivých ad hoc podpor, aby se zabránilo poskytnutí neslučitelné podpory s vnitřním trhem, není v zákoně výslovně zakotvena. Rada VO i poskytovatelů se domnívá, že tato kompetence by měla být v rukou RVVI, byť není v moci RVVI vytvořit jednorázový neměnný seznam VO pro futuro. Rada má rozsah své působnosti vymezen v § 35 odst. 2 zákona o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací. Povinnost posuzovat žádosti o přiznání označení „výzkumná organizace“ podle definic daných evropskou právní úpravou, není Radě uložena. Rada se může zabývat danou problematikou na základě podnětu uloženého vládou [viz § 35 odst. 2 písm. n) zákona č. 130/2002 Sb.]. Ačkoliv je odpovědnost poskytovatelů za řádné poskytnutí podpory relevantnímu subjektu nezpochybnitelná, tj. včetně kontroly způsobilosti či skutečnosti, že příjemce vystupující jako VO, naplňuje v daném okamžiku podmínky VO dle GBER/Rámce, není tento výklad zcela respektován, v důsledku čehož byla RVVI nucena nad rámec svých pravomocí provést toto vyhodnocení statutu VO a vytvořit tak seznam VO k datu provedení hodnocení. Takový seznam však nikdy nemůže sloužit jako vodítko absolutní a existující zde provždy. RVVI ani jiný orgán, který není poskytovatelem v konkrétním posuzovaném případě, nemůže ručit za skutečnost, že podpora byla poskytnuta VO, neboť v průběhu času může dojít ke změně posuzovaných závazných skutečností.

□ Národní a evropské zdroje VaVal, dlouhodobá udržitelnost VaVpl center a velkých infrastruktur

Se strategickým a koncepčním hlediskem v novém zákoně úzce souvisí národní a evropské zdroje. Od r. 2008 částečně (zejm. v OP PI) a od r. 2010 až 2011 plně (v OP VaVpl) začal být VaVal podporován z ESIF. Došlo tak zejména na vysokých školách a v ústavech AV ČR k značnému nárůstu kapacit VaVal. Z pohledu ekonomické udržitelnosti systému veřejné podpory VaVal v novém zákoně je hlavním problémem neustálý nárůst požadavků na státní rozpočet VaVal jak pro udržitelnost stávajících výzkumných infrastruktur pro VaVal (např. CESNET aj.), tak i pro zajištění činnosti nových center VaVal vybudovaných z operačních programů.

V rámci stávajícího operačního programu Výzkum a vývoj pro inovace (OP VaVpl) vzniklo v České republice v letech 2010 až 2015 48 špičkových center VaVal, která v následujícím období budou mj. čelit výzvě až řádového zvýšení celkového objemu prostředků z výdajů mimo státní rozpočet VaVal získaných z mezinárodních projektů a ve spolupráci se soukromou sférou (naplnění monitorovacího indikátoru udržitelnosti projektu); současně je nutné zajistit činnost dalších národních výzkumných infrastruktur, které poskytují služby výzkumným organizacím. Připravují se výzvy na další operační programy na léta 2014 - 2020 („Výzkum, vývoj a vzdělávání“ OP VVV - MŠMT a „Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost“ OP PIK - MPO) se zaměřením na oblast

⁴ Sdělení Komise – Rámec pro státní podporu výzkumu, vývoje a inovací (Úřední věstník Evropské unie 2014/C 198/01)

VaVal, které by již měly být více zaměřeny na podporu konkrétních aktivit a činností, a až na výjimky (hl. m. Praha) nebudou podporovat budování nových výzkumných infrastruktur.

Nárůst kapacit VaVal vyvolává dominový efekt v celém systému podpory VaVal - centra a další infrastruktury se začínají ucházet o podporu v grantových a programových projektech a snižují tak již značně nízkou úspěšnost postupně na úroveň cca 15 %. Negativní efekty tohoto trendu násobí skutečnost, že v některých případech se stávající a nové infrastruktury svým zaměřením překrývají. Zaměření center a dalších infrastruktur a jejich překryv vede k stálým revizím jejich předpokládaných příjmů nutných k udržení jejich činnosti, klesají jak příjmy z neveřejných zdrojů, tak z mezinárodní spolupráce a řada center a dalších infrastruktur bude prakticky výlučně závislá na podpoře z veřejných zdrojů. Vybudovaná centra zvyšují tlak na potřebu nových lidských zdrojů, na investice a výdaje na provoz a na internacionalizaci českého VaVal prostředí.

V neposlední řadě je část těchto center (společně s dalšími infrastrukturami o několik řádů menšími) částečně podporována i jako velké infrastruktury na základě individuálních projektů schvalovaných vládou. Vzhledem k tomu, že podpora VaVal z ESIF bude pokračovat i ve stávajícím programovém období 2014 – 2020 (resp. 2022), a to především již jako podpora jejich činnosti (tj. nikoliv investice na vybudování nových center), je nutné začít systém podpory diverzifikovat a problematiku velkých a středních center vybudovaných z ESIF (velkých center s uznanými náklady nad 1,5 mld. Kč je šest, středních center nad 750 mil. Kč je 13, dohromady jde u těchto 19 center o více než $\frac{3}{4}$ nákladů na vybudování a činnost všech 48 center OP VaVpl) a i dalších infrastruktur ESFRI a národních infrastruktur řešit i legislativně.

Teoreticky jsou pro rozvoj infrastruktur možné jen dvě základní varianty – zachovat současný ekonomicky neudržitelný systém, nebo zavést pro tyto výzkumné infrastruktury nový způsob podpory zajišťující jejich udržitelnost současně s omezením jejich podpory jinými způsoby účelové a institucionální podpory.

Pouze v případě investic provozovatele či zřizovatele na modernizaci vlastních infrastruktur bude možno zdroje kumulovat, ovšem za použití článku 26 GBER.

□ Organizace státní správy VaVal, jednotné řízení a koordinace systému VaVal

Z hlediska efektivního řízení a koordinování všech složek systému VaVal je mnohdy velmi problematické udržet kontinuitu a vzhled do všech výše popsaných finančních toků a procesů. Roztříštěnost státní správy na daném úseku má za následek složitou koordinaci mezi jednotlivými subjekty, zejména pak komunikaci mezi RVVI a jednotlivými poskytovateli či ingerenci nevládních složek systému (Rada vysokých škol, AV ČR, sdružení aj. nestátních nepolitických organizací či skupin mající zájem na dalším směřování VaVal).

Organizace státní správy a administrativa VaVal, založené právní úpravou stávajícího zákona, jsou předmětem trvalé kritiky nejen ze strany výzkumné obce, ale i externích aktérů a zahraničních hodnotitelů (např. Mezinárodní audit VaVal v ČR). Jejím základním znakem je především zmíněná roztříštěnost a neujasněnost vymezení kompetencí jednotlivých správních orgánů. Klíčovou roli v uspořádání státní správy VaVal hrají totiž dva orgány - Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, jakožto ústřední správní úřad odpovědný za výzkum a vývoj, a RVVI, kterou zákon sice charakterizuje jako odborný a poradní orgán pro danou oblast, avšak zároveň ji vybavuje některými tzv. quasi-exekutivními pravomocemi, přičemž pro výkon určitých pravomocí je vyžadována součinnost obou těchto orgánů. K této dvojkolejnosti zákon navíc ještě zavádí kategorii ústředních a jiných správních úřadů odpovědných za výzkum a vývoj v oblasti svých působností (včetně vytváření vlastních koncepcí - viz výše) a konstituuje dvě organizační složky státu, které mají vlastní rozpočtové kapitoly a jejich úkolem je poskytování podpory - na oblast

základního výzkumu Grantovou agenturu České republiky (dále jen „GA ČR“) a na oblast aplikovaného výzkumu Technologickou agenturu České republiky (dále jen „TA ČR“) s vlastními autonomními strukturami orgánů. Nelze opomenout ani existenci Akademie věd České republiky (dále jen „AV ČR“), která byla zřízena zákonem č. 283/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů, a je rovněž organizační složkou státu s vlastní rozpočtovou kapitolou, plnící roli zřizovatele veřejných výzkumných institucí (podle zákona č. 341/2005 Sb.) a úlohu poskytovatele institucionální podpory pro jí zřízené VVI.

RVVI by měla jako poradní orgán vlády odborně zastřešovat oblast VaVal, dávat vládě doporučení ohledně strategických dokumentů a priorit VaVal, sestavovat návrhy výdajů státního rozpočtu a předkládat vládě první návrh výdajů státního rozpočtu, avšak bez jakýchkoliv řídicích či exekutivních pravomocí je její rozhodování stále jen nezávazným vodítkem pro vládu, která jediná má v oblasti VaVal oprávnění rozhodovat (schvalovat velké výzkumné infrastruktury, návrh výdajů SR VaVal, schvalovat nové programy podpory či jejich zásadní změny, jmenovat členy předsednictva a členy koncepčních orgánů GA ČR a TA ČR na návrh RVVI aj.). Jediným stěžejním bodem je problematika hodnocení výsledků výzkumných organizací a výsledků ukončených programů, které však stejně nakonec předkládá vládě ke schválení či vzetí na vědomí. Navíc stávající zákon č. 130/2002 Sb. RVVI nijak striktně ani termínově nezavazuje, pokud jde o provádění hodnocení, nestanoví ani rámec či principy takového hodnocení, pouze odkazuje na metodiku, kterou je RVVI povinna přijmout a podle ní každoročně předmětné hodnocení provádět. V návaznosti na přípravu návrhu výdajů státního rozpočtu na VaVal je pak úprava v této části značně nedostatečná, umožňující vícero výkladů a přístupů.

Ačkoli je tedy RVVI podle zákona č. 130/2002 Sb. od roku 1992 „odborný a poradní orgán vlády“, fakticky zastává úlohu výkonného orgánu státní moci (předkládá vládě návrh výdajů státního rozpočtu na VaVal, přijímá stanoviska k návrhům nových programů či návrhům na změnu programů, provádí hodnocení výzkumných organizací atd.). Z mezinárodní perspektivy hraje RVVI dle závěrů Mezinárodního auditu VaVal spíše neobvyklou úlohu při správě národní politiky VaVal v zemi, působí téměř jako virtuální ministerstvo pro vědu a výzkum. Na rozdíl od mezinárodních strategických rad, zaujímá RVVI v podstatě *vedoucí postavení* vůči TA ČR a GA ČR. Stejně tak neobvyklý je v mezinárodním měřítku rozsah působnosti Rady, který sahá od vývoje dlouhodobé strategie, přes monitorování a hodnocení, až po rozhodování o přidělování finančních prostředků z rozpočtu, a především pak úroveň, na které působí. Na rozdíl od běžných postupů v mezinárodních poradních radách, projevuje RVVI tendenci centralizovat veškeré aktivity a přebírat odpovědnost za *mikromanagement*. Rada se proto stále více mění ve výkonný orgán. Na členech Rady, jejich poradních výborech a především na sekretariátu a osobě sekretáře tedy leží velké břímě odpovědnosti z pohledu dostupných zdrojů, času a kompetencí potřebných k adekvátní reakci na množství někdy velice složitých řídicích úkolů ve VaVal.

Ministerstva (jako poskytovatelé podpory VaVal) v některých případech (ovšem ne vždy vlastní vinou) omezila plnění některých svých strategických a koncepčních funkcí, přetrvávají v platnosti již zastaralé koncepce (např. pro mezinárodní spolupráci, velké infrastruktury), někteří své kompetence v otázce vytváření strategických dokumentů a koncepcí (na základě Reformy 2008) přestali vykonávat s odůvodněním, že tyto úkoly převzala právě TA ČR, přitom však poukazují na to, že jejich rezortní potřeby nejsou uspokojovány, dochází k opožděnému čerpání prostředků státního rozpočtu na VaVal.

Role agentur:

GA ČR a **TA ČR** jsou zákonem č. 130/2002 Sb. vymezeny jako organizační složky státu, samostatné rozpočtové kapitoly, účetní jednotky. V praxi však vyvstává problém, zda jsou správními úřady, kdo je v případě rozhodování nadřízeným orgánem a pokud jím není žádný z ústředních správních úřadů, není zcela jasné a zůstává tak na rozhodnutí těchto agentur, jak

postupovat v rámci opravných mechanismů v některých řízeních dle správního řádu či informačního zákona.

GA ČR využívá své tradice a postupy převzaté od zahraničních agentur, ale chybí jí vládou schválená koncepce ve vazbě na NP VaVal (např. její grantový systém je založen na zachování stejné úspěšnosti návrhů ve všech oborech, čímž dochází k potlačování progresivních a světově konkurenceschopných oborů a k preferování méně úspěšných nekonkurenceschopných oborů).

TA ČR rovněž ve vazbě na NP VaVal chybí (vládou) schválená koncepce, způsob předkládání návrhů programů realizovaných TA ČR je nejednoznačně vymezen [podle § 5 odst. 2 a násl. zákona č. 130/2002 Sb. by je měly předkládat příslušné správní úřady, podle § 36a uvedeného zákona je připravuje (nikoliv předkládá) TA ČR] a zejména není dostatečná koordinace aktivit mezi TA ČR a ostatními poskytovateli (přijímání návrhů obdobných projektů TA ČR a tím zabránění potenciálním duplicitám).

Lze konstatovat, že **Akademii věd České republiky** rovněž ve vazbě na NP VaVal chybí (vládou) schválená koncepce.

Obecně je systém VaVal v ČR značně nepřehledný a přerozdělování finančních prostředků v tomto ohledu neprůhledné, mnohdy ve vazbě na vícezdrojové financování např. prostřednictvím institucionální podpory a současně účelové podpory je zcela nemožné dostatečně provázat jednotlivé toky, odhalit případné duplicitní financování téhož a tedy řádně přezkoumat efektivnost vynakládaných veřejných prostředků.

Reforma systému státní podpory výzkumu, vývoje a inovací v ČR (schválená usnesením vlády ze dne 26. března 2008 č. 287) sice zredukovala počet rozpočtových kapitol ve snaze zjednodušit systém podpory VaVal a administrativní procesy, avšak za cenu zvětšení vzdálenosti mezi těmi, kdo rozumějí potřebám, a těmi, kdo zodpovídají za politiku výzkumu, a to vše za pracovního přetížení RVVI.⁵ Struktura financování v ČR se měla opírat o akademickou (vědeckou) obec představovanou agenturou pro základní výzkum (GA ČR), v níž jsou rozhodnutí o financování svěřena fakticky do rukou vědecké komunity jako příjemce, a dále o tzv. implementační agenturu (TA ČR), která podléhá širší společenské kontrole. Absencí nadřízených orgánů nad těmito agenturami však dochází k faktické nemožnosti efektivní kontroly či koordinace ze strany státu, neboť není v moci samotné vlády, byť podpořené doporučujícími stanovisky RVVI, provést zásadnější zásahy k odstranění zjištěných pochybení, nedostatků či jen zjištění těchto nedostatků.

□ Vztah zákona k územním samosprávným celkům

Nejednoznačně je rovněž vymezen vztah zákona č. 130/2002 Sb. k ÚSC. Stávající zákon č. 130/2002 Sb. pouze v § 37 tak, že „Územní samosprávné celky postupují podle tohoto zákona obdobně a podle ustanovení § 5 až 6 přiměřeně; ustanovení § 5 odst. 2 věty třetí a § 5a odst. 4 se nepoužijí.“⁶ To znamená, že ÚSC při poskytování podpory VaVal postupují podle tohoto zákona s uvedenými výjimkami, kdy se postupuje pouze přiměřeně. Konkrétně se jedná o situace, kdy územní samosprávný celek předkládá návrh programu se stejnými náležitostmi zastupitelstvu, nikoliv vládě. Dále se zákon č. 130/2002 Sb. nepoužije v případě ustanovení o předkládání návrhu programu ke stanovisku RVVI a v případě přípravy návrhu výdajů na VaVal, neboť RVVI je orgánem vlády a nikoli ÚSC. Jinými slovy ÚSC (obce, kraje a hl. m. Praha) nepředkládají RVVI návrhy svých výdajů na VaVal, RVVI tyto návrh neprojednává, nemůže vládě doporučovat jejich úpravu, ÚSC nejsou financovány z institucionální podpory na VaVal apod. Má-li být zachováno

⁵ Viz Závěrečná zpráva mezinárodního auditu výzkumu, vývoje a inovací v České republice, str. 17.

⁶ Před novelou provedenou zákonem č. 110/2009 Sb. bylo znění tohoto ustanovení následující: "Územní samosprávné celky v oblasti své působnosti mohou poskytovat podporu výzkumu a vývoje za podmínek stanovených tímto zákonem."

ústavně zaručené právo na samosprávu, není vhodné jakkoli zasahovat do rozhodování ÚSC při rozdělování výdajů na VaVal - to je čistě v kompetenci orgánů ÚSC (nikoli vlády).

Postavení ÚSC jako poskytovatelů podpory na VaVal je odlišné od postavení resortních či agenturních poskytovatelů již z povahy územních samospráv jako veřejnoprávních korporací, které mají vlastní majetek, vlastní příjmy a hospodaří za podmínek stanovených zvláštním zákonem podle vlastního rozpočtu.

V případě, že se ÚSC podílí na realizaci programu nebo projektu spolufinancovaného z rozpočtu EU, musí jeho rozpočet na příslušný kalendářní rok obsahovat stanovený objem finančních prostředků účelově určených na spolufinancování programu nebo projektu EU.

Historicky byl zákon č. 130/2002 tvořen primárně pro státní orgány, pro ÚSC platila úprava obdobně, přiměřeně - bylo vždy zakotveno, že co do postupu při poskytování podpory či dotace se ÚSC rovněž řídí tímto zákonem.

1.3 Popis existujícího právního stavu v dané oblasti

1.3.1 Historický vývoj právní úpravy podpory VaVal v ČR

Do roku 1989 byl systém řízení VaVal založen na modelu centrálního řízení a plánování, po roce 1989 se celý systém uvolnil. První právní úpravu oblasti výzkumu a vývoje po roce 1989 přinesl zákon č. 300/1992 Sb., o státní podpoře vědecké činnosti a vývoje technologií. Tímto zákonem byla stanovena základní pravidla pro poskytování státních prostředků pro výzkum a vývoj – rozlišení účelové podpory formou dotací a institucionální podpory. Kromě toho byla zřízena Rada vlády České republiky pro vědeckou činnost a vývoj technologií a Grantová agentura. K zákonu byl vydán v roce 2001 prováděcí předpis, nařízení vlády č. 88/2001 Sb., o podmínkách účelového financování výzkumu a vývoje a předání údajů do centrální evidence projektů financovaných ze státního rozpočtu.

Tato právní úprava se ukázala jako nedostatečná zejména pro absenci pravidel pro přípravu návrhu výdajů státního rozpočtu na výzkum a vývoj, pro absenci pravidel pro poskytování institucionální podpory, chyběla povinnost provádět kontrolu užití poskytnutých finančních prostředků, pravidla pro veřejnou soutěž ve výzkumu a vývoji a absenci práv a povinností spojených s předáváním údajů do informačního systému výzkumu a vývoje, který postupně vznikl od poloviny devadesátých let dvacátého století. Se zvyšující se účastí subjektů z České republiky v evropských rámcových programech pro výzkum a vývoj technologií (počínaje 4. Rámcovým programem) bylo rovněž nutné přizpůsobit terminologii v té době užívaným pojmům podle evropské terminologie specifikovaným v manuálu Frascati⁷.

Tyto problémy vyřešila zcela nová právní úprava, která v požadovaném směru rozvinula právní předpisy účinné do té doby, a současně zohledňovala již připravovaný vstup ČR do Evropské unie.

Současný systém veřejné podpory VaVal byl zaveden zákonem č. 130/2002 Sb., který nabyl účinnosti k 1. červenci 2002 a nahradil tak do té doby platný zákon č. 300/1992 Sb.

Dosud byl zákon č. 130/2002 Sb. již **třináctkrát novelizován**:

1. **zákonem č. 41/2004 Sb.**, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o veřejných zakázkách,

⁷ Frascati Manual: Proposed standard practice for surveys on research and experimental development, OECD, 2002

2. **zákonem č. 215/2004 Sb.**, o úpravě některých vztahů v oblasti veřejné podpory a o změně zákona o podpoře výzkumu a vývoje,
3. **zákonem č. 342/2005 Sb.**, o změnách některých zákonů v souvislosti s přijetím zákona o veřejných výzkumných institucích,
4. **zákonem č. 413/2005 Sb.**, o změně zákonů v souvislosti se změnou zákona o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti,
5. **zákonem č. 227/2006 Sb.**, o výzkumu na lidských embryonálních kmenových buňkách a souvisejících činnostech a o změně některých souvisejících zákonů,
6. **zákonem č. 81/2006 Sb.**, kterým se mění zákon č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony,
7. **zákonem č. 171/2007 Sb.**, kterým se mění zákon č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu a vývoje z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o podpoře výzkumu a vývoje), ve znění pozdějších předpisů,
8. **zákonem č. 296/2007 Sb.**, kterým se mění zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů, a některé zákony v souvislosti s jeho přijetím,
9. **zákonem č. 124/2008 Sb.**, kterým se mění zákon č. 269/1994 Sb., o Rejstříku trestů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony,
10. **zákonem č. 110/2009 Sb.**, kterým se mění zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu a vývoje z veřejných prostředků (zákon o podpoře výzkumu a vývoje), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony,
úplné znění zákona č. 130/2002 Sb. bylo vyhlášeno ve Sbírce zákonů pod č. 211/2009 Sb.,
11. **zákonem č. 420/2011 Sb.**, o změně některých zákonů v souvislosti s přijetím zákona o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim,
12. **zákonem č. 469/2011 Sb.**, kterým se mění zákon č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací), ve znění pozdějších předpisů
13. **zákonem č. 49/2013 Sb.**, kterým se mění zákon č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací), ve znění pozdějších předpisů.

K zákonu č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu a vývoje z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o podpoře výzkumu a vývoje), byly postupně vydány čtyři prováděcí předpisy, které upravovaly podrobněji postup pro poskytování účelové a institucionální podpory, vedení informačního systému výzkumu a vývoje a podmínky pro ocenění mimořádných výsledků výzkumu, experimentálního vývoje a inovací a ocenění propagace či popularizace výzkumu, experimentálního vývoje a inovací, konkrétně:

1. nařízení vlády č. 461/2002 Sb., o účelové podpoře výzkumu a vývoje z veřejných prostředků a o veřejné soutěži ve výzkumu a vývoji – zrušeno zákonem č. 110/2009 Sb.
2. nařízení vlády č. 462/2002 Sb., o institucionální podpoře výzkumu a vývoje z veřejných prostředků a o hodnocení výzkumných záměrů – zrušeno zákonem č. 110/2009 Sb.,
3. nařízení vlády č. 267/2002 Sb., o informačním systému výzkumu a vývoje – nahrazeno nařízením vlády č. 397/2009 Sb., o informačním systému výzkumu, experimentálního vývoje a inovací, a
4. nařízení vlády č. 71/2013 Sb., o podmínkách pro ocenění výsledků výzkumu, experimentálního vývoje a inovací.

Tak, jak byl zákon č. 130/2002 Sb. až dosud třináctkrát novelizován a v souvislosti s přijetím zákona č. 110/2009 Sb. byly také zrušeny dva prováděcí předpisy (nařízení vlády č. 461/2002 Sb. a č. 462/2002 Sb.), přestal postupně vyhovovat.

Stávající zákon počítá kromě Národní politiky výzkumu, vývoje a inovací (dále jen „NP VaVal“) s tvorbou různých koncepčních a strategických materiálů, postrádá však jejich hierarchii a vzájemnou provázanost, zásady pro jejich tvorbu, obsah a především však pro jejich realizaci. To se samozřejmě projevuje v často velmi odlišné úrovni těchto dokumentů, pokud vůbec existují, a ve svém důsledku tedy nemohou plnit ani určitou regulační a koordinační úlohu při tvorbě rozpočtu na výzkum a vývoj, kterou přitom zákon předpokládá.

Zákon byl novelou, provedenou zákonem č. 110/2009 Sb., změněn v době trvalého a pravidelného růstu výdajů na výzkum a vývoj ve výši 8 % ročně, tomu odpovídá nedostatečná úprava postupu tvorby rozpočtu na výzkum a vývoj při nižším nárůstu nebo snížení výdajů, která neobsahuje odpovídající pojistky udržitelnosti systému, v souvislosti se vznikem nových a rozšiřování stávajících závazků, zejména při značném rozsahu závazkových („mandatorních“) výdajů založených v předchozích letech. Formálně zakotvená úprava členění jednotlivých kategorií podpor neodpovídá jejich reálnému obsahu. V zákoně nejsou dostatečně a konkrétně detailně nastaveny funkční parametry způsobu určení institucionální podpory, včetně zásad posuzování a hodnocení výzkumných organizací jako podkladu pro rozdělení institucionální podpory. Rovněž byla do zákona promítnuta koncepce podpory velkých infrastruktur, včetně jejich definice a mechanismu této podpory, ta nyní neodpovídá aktuálním potřebám systému infrastruktur budovaných jak se z národních či evropských prostředků, významnou součástí systému VaVal se stala centra a další infrastruktury vybudované zejména ze zdrojů Operačního programu Výzkum a vývoj pro inovace (OP VaVpl).

Zároveň byly touto „velkou novelou“ do zákona zavedeny také pojmy týkající se inovací, ale zákon sám žádnou právní úpravu postupu a podmínek pro poskytování dotací inovacím nadále neobsahuje. To je jedna z hlavních legislativních překážek pro podporu inovačních procesů a transferu výsledků. Prioritou ČR a EU je využívání vědeckých a výzkumných aktivit k systemickému zvyšování konkurenceschopnosti prostřednictvím tvorby inovací a budováním předpokladů ke zvyšování soukromých výdajů na VaVal. Přitom evropské předpisy, na které se tato velká novela odvolávala, již o inovacích pojednávaly. Mimo to zastarala úprava přístupových práv k výsledkům výzkumu, vývoje (a inovací) takovou měrou, že je jednou z významných překážek spolupráce veřejného výzkumného sektoru s podnikatelskou sférou.

V současné době je v legislativním procesu návrh zákona, kterým se mění zákon č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací), ve znění pozdějších předpisů. Tento návrh má za cíl zpracovat stěžejní pojmy a ustanovení zavedené GBER, popř. nařízení Komise (EU) č. 702/2014 ze dne 25. června 2014, kterým se v souladu s články 107 a 108 Smlouvy o fungování Evropské unie prohlašují určité kategorie podpory v odvětvích zemědělství a lesnictví a ve venkovských oblastech za slučitelné s vnitřním trhem - Agricultural Block Exemption Regulation („dále jen „ABER“). Vláda tento návrh schválila usnesením ze dne 6. 5. 2015 č. 320, v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR předložen dne 22. května 2015 jako sněm. tisk č. 489 (7. volební období).

1.3.2 Současný systém VaVal v ČR

Výzkum a vývoj je v České republice podobně jako v jiných vyspělých zemích realizován jak ve veřejném sektoru (vysoké školy a fakultní nemocnice, jednotlivé ústavy AV ČR a resortní výzkumné ústavy, neziskové organizace), tak v sektoru soukromém - podnikatelském (podniky a

privátní výzkumné organizace). Nejvýznamnějším zdrojem financí na VaVal jsou prostředky státního rozpočtu. Dalším podstatným zdrojem jsou prostředky ze zahraniční a v neposlední řadě jsou to i zdroje z podnikatelského sektoru, byť tyto soukromé domácí podnikatelské zdroje využívá téměř výhradně opět jen podnikatelský sektor.

Prostředky ze státního rozpočtu na VaVal jsou každoročně rozdělovány do jednotlivých rozpočtových kapitol (poskytovatelům veřejné podpory na VaVal), jejichž prostřednictvím jsou následně poskytovány konkrétním subjektům provádějícím VaVal. Poskyvatelé k distribuci používají nástroje vymezené zákonem o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací.

Kromě podpory veřejného sektoru slouží prostředky státního rozpočtu také k financování výzkumu prováděného přímo v podnicích. Podnikatelský sektor je navíc kromě zmíněné přímé podpory ze státního rozpočtu podporován také nepřímo formou daňových odpočtů⁸.

NP VaVal převedla implementaci strategií pro VaVal do agendy 7 ministerstev (MŠMT, MPO, MV, MO, MZd, MK, MZe) a 2 agentur (GA ČR a TA ČR). Výzkumnou komunitu pak tvoří především veřejné výzkumné instituce⁹, univerzity a vysoké školy, resortní výzkumné ústavy, soukromé výzkumné instituce a podniky. GA ČR i TA ČR mají zvláštní postavení také z hlediska nominace jejich zástupců, zatímco členy kontrolní rady jmenuje Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR. Vláda rovněž jmenuje – a odvolává – členy RVVI, sekretariát RVVI je součástí Úřadu vlády ČR. Podobně jako většina zemí financuje i ČR výzkum prostřednictvím dvou typů finančních toků:

- institucionální financování, jež slouží k poskytnutí stabilní institucionální základy a příležitosti k investicím do nových kapacit a aktivit
- účelové financování (v mezinárodní terminologii „kompetitivní“ nebo „projektové“) formou grantových a projektových programů, poskytovaných na základě úspěchu ve veřejných soutěžích realizovaných příslušnými poskytovateli veřejné (státní) podpory, v rámci vybraných projektů programů mezinárodní spolupráce ČR ve výzkumu a vývoji, projektů velkých infrastruktur schválených vládou a specifického vysokoškolského výzkumu z výdajů na VaVal Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy.

Většina poskytovatelů využívá projekty (grantové nebo programové v závislosti na tom, zda jsou směřovány do základního nebo aplikovaného výzkumu) jako hlavní nástroje účelové podpory a prostředky na dlouhodobý koncepční rozvoj VO jako hlavní nástroj institucionální podpory. Nástroj spolufinancování operačních programů ve VaVal ze státního rozpočtu je vázán na strukturální fondy v oblasti VaVal, proto s ním operují MŠMT a MPO. MŠMT navíc odpovídá za zbylé nástroje vymezené zákonem o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací, tj. mezinárodní spolupráci ČR ve výzkumu a vývoji realizovanou na základě mezinárodních smluv, podporu velkých infrastruktur a podporu na specifický vysokoškolský výzkum. Zvláštní význam mají národní programy udržitelnosti I a II (dále jen „NPU“), které jsou ve smyslu zákona o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací programem účelové podpory, avšak mají pomoci zajistit udržitelnost infrastruktur vybudovaných v prioritní ose 1 a 2 OP VaVpl, čímž se od jiných programů výrazně liší.

Jednotlivé skupiny příjemců mohou využívat všech nástrojů podpory ze státního rozpočtu (s výjimkou podpory specifického vysokoškolského výzkumu, který je určen pouze veřejným vysokým školám). Vícezdrojové financování od několika poskytovatelů pomocí různých nástrojů má pro příjemce výhody v možnosti kombinování dle potřeb subjektu v souladu s jeho strategií provádění VaVal. Avšak situace, kdy vysoký podíl finančních prostředků činí velké množství časově nesouběžných účelových podpor, způsobuje finanční nestabilitu subjektů a brání dlouhodobému strategickému plánování v oblasti lidských zdrojů i výzkumných cílů. Navíc je při

⁸ § 34 odst. 4 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů

⁹ Zřízené podle zákona č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích, ve znění pozdějších předpisů

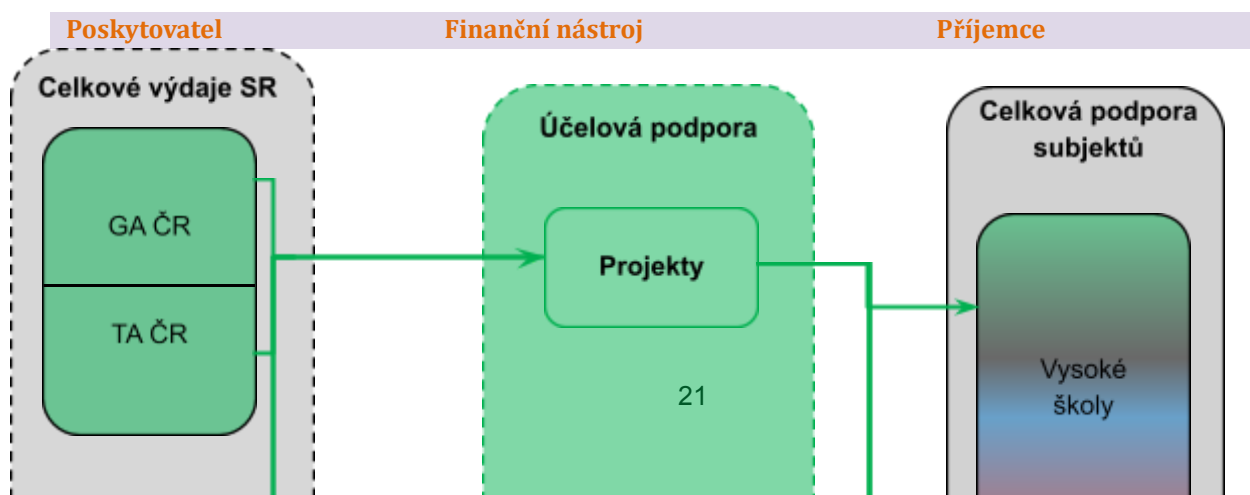
kombinaci mnoha nástrojů a různých poskytovatelů komplikované předcházet duplicitám či dokonce multiplicitám ve financování.

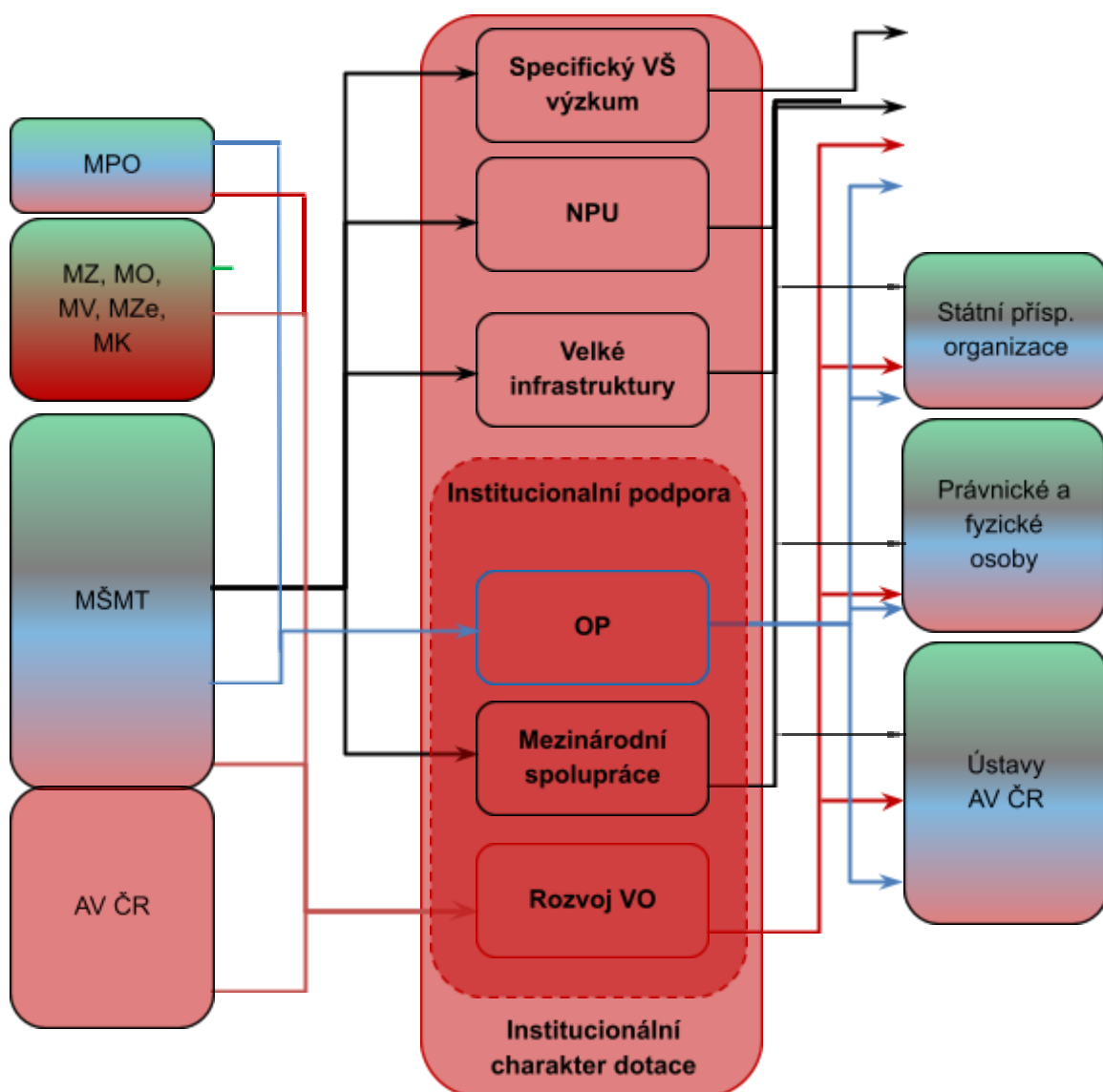
Jak vyplynulo již z popisu nedostatků v organizaci státní správy VaVal v kap. 1.2, v rámci systému státní správy VaVal v ČR figuruje RVVI jako odborný poradní orgán vlády zřízený zákonem č. 130/2002 Sb., který plní z hlediska svěřených kompetencí (prostřednictvím Sekce pro vědu, výzkum a inovace jakožto organizačního útvaru Úřadu vlády ČR), roli zastřešujícího garanta a koordinátora systému VaVal. Zajišťuje zejména

- a) přípravu NP VaVal ve spolupráci s MŠMT a v souladu s mezinárodními smlouvami a její předložení vládě,
- b) kontrolu realizace NP VaVal formou stanovisek k souladu programů výzkumu a vývoje předložených poskytovateli s Národní politikou výzkumu a vývoje před schválením těchto programů vládou,
- c) přípravu Metodiky hodnocení výsledků výzkumných organizací a výsledků ukončených programů a její předložení vládě,
- d) hodnocení výsledků výzkumných organizací a výsledků ukončených programů podle Metodiky hodnocení výsledků výzkumných organizací a výsledků ukončených programů schvalované vládou,
- e) návrhy na členy předsednictva a předsedu TA ČR a GA ČR,
- f) zpracování priorit aplikovaného výzkumu, vývoje a inovací České republiky,
- g) zpracování pravidelných ročních analýz a hodnocení stavu VaVal v České republice a jejich srovnání se zahraničím a jejich předložení vládě,
- h) úlohu správce a provozovatele informačního systému VaVal podle § 30 zákona č. 130/2002 Sb. a schvaluje provozní řád informačního systému výzkumu, vývoje a inovací,
- i) zpracování stanovisek k materiálům předkládaným vládě za oblast VaVal,
- j) jednání s poradními orgány pro VaVal Evropských společenství a s radami pro VaVal jednotlivých členských států Evropských společenství i dalších zemí,
- k) zpracování návrhu střednědobého výhledu podpory VaVal,
- l) návrh výše celkových výdajů na VaVal jednotlivých rozpočtových kapitol a návrh jejich rozdělení podle § 5a zákona č. 130/2002 Sb.,
- m) zpracování stanoviska k žádosti o povolení výzkumu na lidských embryonálních kmenových buňkách nebo k žádosti o změnu tohoto povolení, popřípadě k žádosti o povolení dovozu lidských embryonálních kmenových buněk, a to na podkladě návrhu svého poradního orgánu, kterým je Bioetická komise,
- n) plnění dalších úkolů a povinností stanovených tímto zákonem, zvláštním právním předpisem nebo uložených vládou.

Dle § 33 zákona č. 130/2002 Sb. je sice ústředním správním úřadem odpovědným za výzkum a vývoj MŠMT, avšak s výjimkou výše uvedených oblastí, které zabezpečuje RVVI podle § 35 citovaného zákona.

Obr. 1: Schéma způsobu financování VaVal ze státního rozpočtu

1.3.3 Institucionální zabezpečení VaVal v zahraničí - srovnání

Při tvorbě předmětného věcného záměru byly vzaty v potaz také poznatky a způsoby institucionálního uspořádání, koordinace a řízení VaVal v zahraničí (zejm. ve vybraných členských státech EU).

Přístupy ke koordinaci národního systému VaVal se v zahraničí značně liší, což souvisí především s odlišnou organizační strukturou a rozdělením pravomocí za oblast VaVal. Významnou roli také hraje historický vývoj v dané zemi a její konkrétní politicko-ekonomické podmínky.

Již pro účely přípravy NP VaVal byly vypracovány studie¹⁰ analyzující zahraniční trendy v politice a veřejné podpoře VaVal. Obecně lze konstatovat, že v zahraničí neexistuje jednotný model politiky VaVal. Lze pozorovat, že se více objevují tendence VaVal centralizovat. Jednotlivé politiky se pak od sebe liší úrovní provádění jejich centralizace a výší podílu veřejně podporovaného VaVal, který si své zaměření volí sám (podílu bottom-up).

Pro zajištění koordinace řízení a financování systému VaVal a dalších činností souvisejících s formulací a implementací politik VaVal jsou prakticky ve všech zahraničních zemích zřizovány orgány, které hrají významnou roli zejména v případě kompetencí rozdělených mezi dvě nebo více ministerstev. V dostupné literatuře však existuje poměrně málo ucelených prací, které by provedly zevrubné srovnání institucí pro VaVal v různých zemích a tyto informace generalizovaly, což je dáno i tím, že jakákoliv zobecnění jsou, vzhledem k různým podmínkám a vývoji v různých zemích, značně obtížná.¹¹

Ze srovnání, které bylo zpracováno v rámci iniciativy Erawatch¹² s využitím údajů poskytnutých korespondenty z více než 40 evropských i mimoevropských zemí, vyplynulo, že odpovědnost za politiku VaVal je nejčastěji rozdělena mezi dvě ministerstva, a to

- ministerstvo, které je obvykle odpovědné za výzkumnou politiku a terciární vzdělávání, a
- ministerstvo, které odpovídá za oblast inovací, podnikání a zaměstnanosti.

V méně častých případech (například ve Velké Británii, Dánsku, Slovinsku či Portugalsku) leží odpovědnost za celou oblast VaVal na jednom ministerstvu, které je obvykle označováno jako ministerstvo pro vědu, technologie a inovace nebo ministerstvo pro vědu, technologie a terciární vzdělávání.

Rady, které napomáhají vládám v řízení systému VaVal, existují ve většině „vyspělých“ zahraničních zemí již celou řadu let. Postavení a role rad se v průběhu let mění podle vývoje názorů na oblast vědy a technologií a jednotlivé vazby v příslušném systému VaVal. Do osmdesátých let byly rady zaměřeny víceméně na otázky vědní politiky a teprve později se jejich zaměření rozšiřovalo i na oblast technologií a inovací (zejména v souvislosti s rostoucím důrazem na využívání poznatků výzkumu a vývoje v inovacích). Současně se změnou zaměření rad obvykle docházelo ke změnám jejich názvu, kdy byl jejich název rozšiřován o technologie či inovace (což byl ostatně i případ ČR). Většina rad v zahraničních zemích byla založena zákonem. Členy rad bývají zástupci různých sektorů, od zástupců veřejného výzkumu (VŠ a výzkumných ústavů), přes zástupce státní správy, až po zástupce aplikační sféry (podnikového sektoru).

Mezi hlavní funkce rad zpravidla patří:

¹⁰ Viz např. Analýza politik výzkumu, vývoje a inovací ve vybraných zemích, říjen 2008, zpracovaná Technologickým centrem AV ČR v rámci výzkumného záměru „Strategické studie pro výzkum a vývoj“ (identifikační kód MSM 6045654001).

Závěrečná zpráva A 1-1, A 8-1 Role koordinačního orgánu při přípravě a naplňování politik a koncepcí zaměřených na oblast výzkumu, experimentálního vývoje a inovací z 31. března 2011, zpracovaná Technologickým centrem AV ČR v rámci veřejné zakázky ÚV ČR „Analýzy a podklady pro realizaci a aktualizaci Národní politiky výzkumu, vývoje a inovací“.

Analýza stavu výzkumu, vývoje a inovací v České republice a jejich srovnání se zahraničím v roce 2012, ISBN: 978-80-7440-070-4, zpracovaná Technologickým centrem AV ČR ve spolupráci s ČSÚ v rámci veřejné zakázky ÚV ČR „Analýzy a podklady pro realizaci a aktualizaci Národní politiky výzkumu, vývoje a inovací“.

Analýza stavu výzkumu, vývoje a inovací v České republice a jejich srovnání se zahraničím v roce 2013, ISBN: 978-80-7440-086-5, vypracovaná Technologickým centrem AV ČR ve spolupráci s ČSÚ v rámci veřejné zakázky ÚV ČR „Analýzy a podklady pro realizaci a aktualizaci Národní politiky výzkumu, vývoje a inovací“.

¹¹ Jednou z takových prací, která se touto problematikou zabývala, byla např. studie Chile's National Innovation Council for Competitiveness. Interim Assessment and Outlook. Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD), April 2009, zpracovaná pro posouzení činnosti Národní inovační rady pro konkurenceschopnost v Chile (El Consejo Nacional de Innovación para la Competitividad). Kromě posouzení činnosti této rady a stanovení doporučení pro její další rozvoj zde byla provedena komparativní analýza v reprezentativním vzorku zahraničních zemí (Finsko, Rakousko, Nizozemsko, Velká Británie, Irsko, Švýcarsko, Kanada a Japonsko).

¹² Erawatch. <http://cordis.europa.eu/erawatch/>

- poskytování poradenství pro ministerstva (zejména pro ministerstvo, které radu zřídilo), vládu a další subjekty státní správy pro VaVal,
- koordinační role¹³, zejm. zajištění koordinace aktivit vlády a jednotlivých ministerstev v oblasti VaVal i koordinace veřejné podpory VaVal,
- monitorování a hodnocení politiky VaVal a jejích nástrojů, např. příprava metodiky, realizace konkrétních evaluačních aktivit apod.

Složení rad bývá rozdílné a odráží do značné míry roli a odpovědnost rady v národním systému VaVal. Obvykle platí, že čím větší vliv má rada na tvorbu a implementaci politiky VaVal, tím je v radě větší zastoupení nejvyšších představitelů státní správy (předsedy vlády, ministrů, zástupců dalších významných subjektů státní správy pro oblast VaVal).

Odpovědnost za tvorbu státního rozpočtu na VaVal mají v zahraničních zemích ve většině případů ministerstva, která odpovídají za tvorbu politiky VaVal. Pokud se do tvorby státního rozpočtu na VaVal zapojují také rady, jedná se v naprosté většině případů pouze o poradenskou činnost pro ministerstvo, v jehož pravomoci je tvorba rozpočtu na VaVal.

Ministerstvo, případně ministerstva, která jsou odpovědná za oblast VaVal, jsou zpravidla i nejvýznamnějším poskytovatelem veřejné podpory VaVal. Veřejné finanční prostředky na VaVal tato ministerstva buď distribuují samy (jedná se zejména o institucionální podporu) nebo prostřednictvím podřízených agentur.

Do implementace programů účelové podpory se v řadě případů zapojují také rady, které zároveň tyto programy připravují. Například v Dánsku jsou zřízeny rady, které mají ve své kompetenci přípravu tematicky zaměřených programů. Významnou roli mívají rady často i při koordinaci přípravy programů jinými poskytovateli a jejich implementaci. V některých zemích (zejména v zemích s roztržštěným systémem účelové podpory) jsou zřízeny speciální rady, které zajišťují koordinaci přípravy a vyhlášení programů účelové podpory.

V následujících subkapitolách jsou nastíněny konkrétní systémy státní správy VaVal ve vybraných zemích s poukazem na jejich institucionální (organizační) uspořádání a rozdělení kompetencí. Jedná se pouze o stručný exkurz pro srovnání s navrhovaným záměrem nového uspořádání a řízení VaVal v ČR, nikoli o komplexní zevrubný popis jednotlivých zahraničních úprav, pro který zde nejenže není dostatek prostoru, ale který ani není hlavním předmětem a účelem tohoto materiálu.

1.3.3.1 Institucionální systém VaVal ve Finsku

Finsko, které lze řadit mezi modelové země s nejvyšší konkurenceschopností a jehož ekonomika z hlediska hrubého domácího produktu (HDP) na obyvatele patří k těm nejsilnějším v EU¹⁴, přijalo poměrně centralizovaný systém plánování výzkumné politiky, ve kterém probíhá rozhodování na čtyřech úrovních (stupních).

Parlament a vláda mají odpovědnost za rozhodování na nejvyšší úrovni. Podporu v záležitostech VaVal jim zajišťuje [Rada pro výzkum a inovace](#) (RIC). Rada je nejvýznamnějším poradním orgánem vlády v záležitostech týkajících se politiky výzkumu, inovací a technologií, evaluací a využívání výsledků VaVal. Rada je také odpovědná za strategický rozvoj a koordinaci politiky pro oblast VaVal. V pravomocích rady jsou například záležitosti mezinárodního výzkumu a mezinárodní spolupráce ve VaVal a technologiích, hodnocení aktuálního stavu a rozvoje všech oblastí její působnosti, záležitosti týkající se vědecko-technologické a inovační politiky, zpracování záměrů a příprava návrhů v této oblasti; otázky týkající se rozvoje výzkumu a vzdělávání

¹³ Koordinační role rady je významná zejména v systémech, kde jsou kompetence za oblast VaVal rozdělené mezi dvě nebo více ministerstev.

¹⁴ Ve srovnání konkurenceschopnosti zemí podle Global Competitiveness Index 2014-2015 se umístilo na 4. místě.

výzkumných pracovníků, záležitosti týkající se alokace veřejných prostředků na VaVal, koordinace vládních aktivit v oblasti výzkumné, inovační a technologické politiky, zpracování návrhů pro vládu a ministerstva aj.

Druhý stupeň představují ministerstva, přičemž odpovědnost za politiku VaVal je svěřena mezi:

- **Ministerstvo školství a kultury** ([Opetus- ja kulttuuriministeriö](#), MEC, dříve Ministerstvo školství), které je odpovědné za politiku v oblasti vzdělávání, vědy, kultury, sportu, mládeže a mezinárodní spolupráci. Ministerstvo má dva ministry – ministra školství a vědy, který je odpovědný za záležitosti týkající se těchto oblastí, a ministra kultury a sportu, který odpovídá za zbývající oblasti. Ze svého rozpočtu poskytuje institucionální podporu pro VO působící ve veřejném sektoru, a to zejména instituce v sektoru vyššího a vysokého školství (prostřednictvím Finské akademie).
- **Ministerstvo pro zaměstnanost a hospodářství** ([Työ- ja elinkeinoministeriö](#), MEE, dříve Ministerstvo průmyslu a obchodu), které je odpovědné za strategii a politiku zaměstnanosti a její implementaci (včetně její harmonizace s politikou EU), průmyslovou a energetickou politiku a politiku pro inovace a technologie. Ministerstvo také odpovídá za agenturu TEKES a některé veřejné výzkumné ústavy. Zajišťuje institucionální podporu pro VO spadající do jeho působnosti.

Třetí stupeň pak tvoří agentury pro financování výzkumu a vývoje:

- **Finská akademie** ([Suomen Akatemia](#)), která zajišťuje zejména financování základního výzkumu (s podílem 16,5% finančních prostředků na VaVal v roce 2014). Jedná se například o podporu prostřednictvím grantů, které jsou poskytovány individuálním výzkumným pracovníkům a týmům, podporu tzv. Center excellence ve výzkumu či podporu postdoktorského vzdělávání a mobility výzkumných pracovníků.
- **Finská agentura pro financování (podporu) technologií a inovací** [TEKES](#)¹⁵ (Teknologian kehittämisskeskus), ve které je většina prostředků přidělena na projekty v oblasti výzkumu a vývoje prováděných podniky (s podílem 26,3% finančních prostředků na VaVal v roce 2014). Hlavním posláním TEKES podporovat rozvoj a konkurenceschopnost finského průmyslu a služeb prostřednictvím inovací a zaváděním nových technologií a především spoluprací s finskými firmami, univerzitami a výzkumnými ústavami. Vedle tohoto primárního účelu má na starosti také kosmické aktivity.

Kromě těchto agentur, které distribuují největší část účelové podpory VaVal, mají své programy vytvořena také některá ministerstva. Příkladem může být Finský výzkumný ústav lesnický (METLA), který realizuje několik odvětvově zaměřených programů.

Veřejné finanční prostředky jsou také využívány na podporu investic rizikového kapitálu do začínajících technologicky orientovaných firem v různých fázích rozvoje. Tato podpora je zajišťována prostřednictvím státem vlastněných společností, které k těmto účelům využívají společně veřejné i soukromé finanční prostředky. Mezi nejvýznamnější agentury tohoto typu patří:

- **Sitra** (Finský národní fond pro VaV), je nezávislým veřejným fondem, jehož aktivity jsou financovány zisky z vlastního kapitálu a výnosy z realizovaných investic. Sitra poskytuje financování pro technologicky zaměřené společnosti v počátečních fázích existence. Činnost fondu je stanovena zákonem a kontrolována parlamentem.
- **Finnvera** (Finnvera plc) je státem vlastněná finanční společnost, která poskytuje rizikové financování a další finanční produkty, jako jsou například půjčky a záruky pro malé a střední podniky. Finnvera vytvořila pobočku Veraventure Ltd, která řídí činnost fondu zárodečného

¹⁵ Obdobnou agenturou je ve Švédsku VINNOVA (<http://www.vinnova.se>).

kapitálu Seed Fund Vera poskytující kapitálové investice podnikům v počátečních fázích rozvoje.

- **Finnish Industry Investment** (Suomen Teollisuussijoitus Oy) je státem vlastněná investiční společnost, která společně se soukromými investory investuje výnosy z privatizace státně vlastněných společností do fondů rizikového kapitálu nebo přímo do podniků vykazujících vysoký růst, včetně spin-off firem.

Ve čtvrtém stupni jsou zahrnuty organizace provádějící výzkum: vysoké školy, veřejné výzkumné instituce, státní výzkumné ústavy, soukromé výzkumné organizace a podniky provádějící výzkum.

Rozvoj vědeckého výzkumu je založen na plánu rozvoje pro vzdělávání a výzkum, který zahrnuje období několika let. Politika VaVal se navrhuje v RIC ve více krátkodobém horizontu, státní rozpočet je klíčovým nástrojem pro přidělování státních prostředků. Finsko je podle hodnocení řazeno k zemím, jejichž hospodářský růst je založen na uplatňování inovací („innovation-driven“).

1.3.3.2 Institucionální systém VaVal ve Švédsku

Výzkumná a inovační politika je ve Švédsku v mnoha případech silně geograficky zaměřená, funguje zde také dělení podle jednotlivých sektorů a odvětví.

Ve Švédsku jsou za politiku VaVal zodpovědná hlavně dvě ministerstva:

- **Ministerstvo školství a výzkumu (Utbildningsdepartementet)**, které má na starosti školy, univerzity a koordinaci politik VaVal. Politiky VaV jsou však dále schvalovány zástupci všech kompetentních ministerstev. Ministerstvo finančně a institucionálně zajišťuje podporu základního výzkumu, aplikovaného průmyslového výzkumu, výzkumu v sociálních vědách a mezinárodní výzkumnou spolupráci a networking. Na tomto ministerstvu funguje Research Policy Council (RPC) – nemá formální autoritu, pouze poradní funkci.
- **Ministerstvo průmyslu, energetiky a komunikací (Näringsdepartementet)**, které se podílí na rozvoji inovačního prostředí a poskytuje podporu malým a středním podnikům a podporu patentových a transferových aktivit. Ministerstvo zároveň participuje na rozvoji VaV v oblasti nových technologií, využívání vesmíru, dopravy a komunikací, pracovního prostředí a měřicí techniky. V rámci svých kompetencí Ministerstvo podporuje základní, aplikovaný a průmyslový výzkum a vytváření sítí spolupráce. Na tomto ministerstvu funguje Innovation Policy Council (IPC) – nemá formální autoritu, pouze poradní funkci.
- **Ministerstvo obrany (Försvarsdepartementet)** - také se částečně podílí na rozvoji inovačního potenciálu Švédska.

Agentury zaměřené na financování

Ve Švédsku fungují čtyři hlavní agentury, které se podílejí na financování.

- Nejvýznamnější je **Švédská výzkumná rada (Vetenskapsrådet)**. Švédská výzkumná rada, která je financována Ministerstvem školství a výzkumu, je vládním poradním orgánem a zároveň podporuje výzkum v oblastech, jako jsou přírodní vědy, medicína, sociální vědy a vzdělávání. Prostřednictvím Švédské výzkumné rady je distribuováno cca 10 % celkových veřejných prostředků na VaV.
- **The Swedish Research Council for Environment, Agricultural Sciences and Spatial Planning (Formas)**, která je pod ministerstvem zemědělství a podporuje základní výzkum v oblasti životního prostředí
- **Swedish Research Council for Health, Working Life and Welfare (Forte)**, která spadá pod Ministerstvo zdravotnictví a podporuje výzkum v oblasti pracovního trhu, organizace práce, veřejného zdraví a sociální problematiky.

- **The Swedish Governmental Agency for Innovation Systems ([VINNOVA](#))**, která se zaměřuje na výzkum v oblasti technologií, dopravy, komunikací a pracovního života.

Kromě těchto agentur ještě fungují další, které financují výzkum v různých oblastech. Např. za oblast kosmických aktivit odpovídá agentura [Rymdstyrelsen](#) (**Swedish National Space Board – SNSB**), která byla vytvořena v roce 1972. SNSB spadá pod ministerstvo školství a výzkumu a je odpovědná za vnitrostátní a mezinárodní aktivity týkající se kosmonautiky a dálkového průzkumu Země, především výzkumu a vývoje. Rozděluje státní dotace pro kosmický výzkum, technologický rozvoj a aktivity spojené s dálkovým průzkumem Země, podporuje výzkum a vývoj v oblasti kosmických aktivit a dálkového průzkumu Země a působí jako švédský kontakt pro mezinárodní spolupráci v dané oblasti.

Výzkumné nadace

Od 90. let funguje ve Švédsku také několik výzkumných nadací (research foundations):

- **Swedish Foundation for Strategic Research ([SSF](#))** – poskytuje rámcové a individuální granty na výzkum v oblasti přírodních věd, techniky a medicíny.
- **Foundation for Strategic Environmental Research ([MISTRA](#))** - investuje do výzkumu zaměřeného na řešení klíčových problémů v oblasti životního prostředí a podporu budoucí konkurenceschopnosti Švédska. Výzkumné programy jsou prováděny v úzkém dialogu s podniky, veřejnými agenturami a dalšími uživateli, aby bylo zajištěno, že výsledky naleznou praktické využití.
- **Knowledge Foundation ([KK](#))** – podporuje výzkum prováděný na nových univerzitách ve spolupráci s průmyslem.
- **Foundation for Baltic and East European Studies** - cílem nadace je podpora výzkumu a vzdělávání studentů doktorského studia na Univerzitě Södertörn ([Södertörn University](#)).
- **The Swedish Foundation for Health Care Sciences and Allergy Research ([Vårdal](#))** - účelem Vardal nadace je zlepšení lidského zdraví a životních podmínek, nadace podporuje inovativní výzkum a strategické spolupráce v těchto problémových oblastech.
- **The Swedish Foundation for International Cooperation in Research and Higher Education ([STINT](#))**

Podpora z těchto nadací představuje další důležitý zdroj k centrálnímu vládnímu financování.

V rámci a pro účely veřejného financování byla vytvořena **The Bank of Sweden Tercentenary Foundation (RJ)**, která podporuje výzkum v oblasti humanitních a sociálních věd.

Výzkum je ve Švédsku financován i z řady soukromých zdrojů. Patří mezi ně např. **Knut and Alice Wallenberg Foundation** nebo **Swedish Cancer Society**.

Z nezávislých nevládních vědeckých organizací lze zmínit **Královskou švédskou akademii věd** (Kungliga Vetenskapsakademien)¹⁶, jejímž cílem je podpora především přírodních věd a matematiky. Výbory Akademie mimo jiné vybírají laureáty mezinárodních cen jako je Nobelova cena za fyziku chemii a ekonomii, Crafoordova cena v oboru astronomie, matematiky, zeměpisných věd, biologických věd včetně ekologie a polyartritidy, Cena Rolfa Schocka v oboru logiky a filosofie a Cena Gregorie Aminoffa v oboru krystalografie.

1.3.3.3 Institucionální systém VaVal v Dánsku

Dánský inovační systém byl řadu let kritizován, že je příliš fragmentovaný a nekoordinovaný a za jednu z velkých slabin byla mj. považována i nedostatečná vazba mezi veřejným sektorem

¹⁶ Akademii založili roku 1739 přírodovědec Carl Linné, merkantilista Jonas Alströmer, inženýr Mårten Triewald a politik Anders Johan von Höpken. Byla vytvořena po vzoru britské Royal Society a francouzské Akademie věd.

(akademickým výzkumem a univerzitami) a podnikovou sférou. Již od devadesátých let byla proto realizována celá řada iniciativ směřujících k posílení funkčnosti inovačního systému. V roce 2001 byla založena Dánská komise pro výzkum, jejímž úkolem bylo zrevidovat relevantní legislativu a doporučit změny vedoucí ke zlepšení účinnosti výzkumného systému. Na základě jejího doporučení parlament a vláda začaly v roce 2002 s reformou celého systému veřejného výzkumu a inovací. Během reformy byla na Ministerstvo pro vědu, technologie a inovace (Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling) převedena odpovědnost za oblast inovační politiky z Ministerstva hospodářství a obchodu (Økonomi- og Erhvervsministeriets) a řízení univerzit z Ministerstva školství (Undervisningsministeriet). V listopadu 2013 se parlament usnesl na nezbytné revizi dánského systému VaVal, s cílem vytvořit „Denmark's Innovation Foundation – the foundation for strategic research, advanced technology and innovation“. V důsledku této revize došlo k další konsolidaci a změně v názvu ministerstva na **Ministerstvo pro vědu a vysoké školství** ([Uddannelses- og Forskningsministeriet](#) / Ministeriet for Forskning, Innovation og Videregående Uddannelser).

V Dánsku je tedy svěřena odpovědnost za celou oblast VaVal jedinému ministerstvu, které je také nejvýznamnějším poskytovatelem veřejných finančních prostředků na VaVal. Koordinuje všechny výzkumné a inovační politiky a většinu finančních prostředků. Pod ministerstvem působí řada poradních orgánů, které se rovněž podílejí na řízení a financování VaVal. Mezi nejvýznamnější patří:

- **[Dánská agentura pro vědu a inovace](#)** (Styrelsen for Forskning og Innovation – FI), která plní úkoly týkající se politiky VaVal a poskytuje služby sekretariátu pro jednotlivé rady (jako je např. Rada pro technologie a inovace, Rada pro nezávislý výzkum, Rada pro strategický výzkum), dohlíží na vědecké výzkumné rady, které rozdělují finanční prostředky na nezávislý výzkum, strategický výzkum a inovace a plní rovněž poradní funkce. Zabývá se také inovační politikou, výzkumnou politikou EU a mezinárodní spoluprací ve VaVal, mobilitou výzkumníků, VaVal na regionální úrovni, komercializací VaVal i spoluprací mezi podniky a znalostními institucemi. Agentura je také významným poskytovatelem veřejných finančních prostředků pro nezávislý (neorientovaný) výzkum i výzkum odpovídající tematickým oblastem a výzkumným prioritám.
- **[Dánská agentura pro vysoké školství](#)** (Styrelsen for Videregående Uddannelser), která vznikla 1. října 2013 sloučením dvou předchozích agentur (Agentury pro vysokoškolské vzdělávání a podporu vzdělávání a Agentury pro univerzity a internacionalizace) a jejímž posláním je provádět rozvoj a řízení úkolů státu a příslušných institucí v souvislosti s profesním, odborným, vysokoškolským a námořním vzděláváním, realizace úkolů vlády týkající se řady speciálních programů pro studenty a dále zajistit lepší kvalitu a konzistenci vysokoškolského vzdělávání a vytvořit optimální podmínky pro instituce plnit své úkoly týkající se přípravy a rozvoje, včetně silnějšího zaměření na internacionalizaci a mobilitu v oblasti vzdělávání.

Jak již bylo řečeno, v důsledku revize dánského systému VaVal došlo ke konsolidaci řady institucí, včetně některých rad, nadací a koordinačního výboru, který byl odpovědný za koordinaci výzkumného systému a vzájemnou spolupráci mezi výzkumnými radami a ostatními součástmi výzkumného a inovačního systému. S cílem zjednodušit a zprůhlednit systém VaVal tak, aby zajistil, že veřejné investice do výzkumu a vývoje přispějí k nalezení ještě lepších řešení společenských problémů, vytváření hospodářského růstu, zaměstnanosti a tím i zvýšení konkurenceschopnosti. Stávající systém VaVal tak tvoří v rámci centrálního ministerstva

- **Rada pro nezávislý výzkum** (Det Frie Forskningsråd - DFF), která financuje zvláštní výzkumné činnosti v rámci všech vědních oblastí, které jsou založeny na vlastní iniciativě výzkumných pracovníků a které zlepšují kvalitu a internacionalizaci dánského výzkumu. Je

řízena Radou ředitelů (Představenstvem) jmenovaných ministrem a je zastřešujícím orgánem pro pět výzkumných rad, které financují výzkum a vývoj ve vybraných oblastech:

- o Rada pro lékařský výzkum
- o Rada pro výzkum v přírodních vědách
- o Rada pro výzkum v humanitních vědách
- o Rada pro výzkum v technických vědách
- o Rada pro výzkum v sociálních vědách.

- **Rada pro strategický výzkum** (Strategiske Forskningsråd) se zaměřením na výzkum v oblastech odpovídajících strategickým prioritám nebo předem stanovenému tematickému zaměření. V rámci revize systému VaVal byla její činnost k 1. dubnu 2014 uzavřena a její činnost sloučena do [národního inovačního fondu](#). Rada zajišťovala tři funkce – financování výše uvedených aktivit (zejména přípravu a realizaci výzev ve strategických výzkumných programech), poradenství (zejména pro Ministerstvo) a tvorbu strategií a analýz. Strategický výzkum často zabírá několik disciplín a je prováděn v maticové organizaci napříč institucemi veřejného i soukromého sektoru. Skládá se z představenstva a několika komisí programu.
- **Rada pro technologie a inovace** (Rådet for Teknologi og Innovation) bylo do zřízení [Národního inovačního fondu](#) jednak poradním orgánem ministra v otázkách inovační a technologické politiky a jednak administrátorem řady iniciativ (v rámci spolupráce a interakce, podnikání a komercializace, iniciativ na regionální úrovni a mezinárodních inovací), zaměřených na podporu inovací a přenosu informací mezi znalostními institucemi a podniky (jedná se například o síť tzv. GTS ústavů, tzv. Průmyslovou PhD iniciativu a další). Členové rady byli ustanoveni ministrem a jejich expertíza zahrnovala všechny relevantní oblasti. Cílem Rady bylo mj. podporovat spolupráci a šíření znalostí mezi výzkumnými pracovníky a institucemi, pokročilých technologických skupin, znalostních institucí a podniků, vývoj, inovace, využívání a komercializace nových technologií a znalostí, vstup kapitálu a odborných znalostí podniků, mezinárodní spolupráce na využití znalostí a technologií apod. V rámci **Průmyslového PhD Programu** (ErhvervsPhD) jmenovala ad hoc výbor, jehož úkolem bylo vyhodnocovat žádosti do programu a doporučovat Radě jejich schválení / schválení s výhradami či zamítnutí. Nyní je tento tříletý program realizován v rámci Národního inovačního fondu ve vzájemné spolupráci podniku, studenta-doktoranda a univerzity, na které je tento student zapsán k doktorskému studiu. Smyslem projektu je, že student je po dobu doktorského studia najat (zaměstnán) v soukromé společnosti, která je dotována z Dánského inovačního fondu. Student je společností placen po celou dobu projektu a sdílí svou pracovní dobu mezi společností a univerzitou. Projekt umožňuje doktorandovi provést výzkumný projekt, ve kterém se výsledky aplikují v prostředí podniku, společnost získá kandidáta schopného provádět vysoce kvalitní výzkum a vytvořit výsledky, které mohou vést ke komerčnímu zisku. Současně touto spoluprací společnost posiluje své vztahy se stávajícími i novými partnery na univerzitě a výzkumná instituce (veřejný sektor) posiluje své vztahy směrem do podnikatelského sektoru, čímž se nejen vytváří základ pro vytvoření nového výzkumu, ale současně se vyvažuje podíl soukromého financování VaVal jakož i sdílení rizik.
- **Rada pro výzkumnou a inovační politiku** (Danmarks Forsknings- og Innovationspolitiske Råd) je po provedené revizi systému VaVal v Dánsku jedinou Radou ministra, mezi jejíž hlavní poradenské aktivity patří národní strategie a vytváření podmínek pro VaVal, financování VaVal, velké národní a mezinárodní výzkumné iniciativy, mezinárodní spolupráce ve VaVal, vzdělávání výzkumných pracovníků, nástroje pro hodnocení kvality výzkumu prováděného ve VO (působících v různých oblastech), a jeho relevance.
- **Dánské výbory pro vědeckou nepoctivost** (Udvalgene vedrørende Videnskabelig Uredelighed - UVVU) se zabývají případy pochybení v oblasti výzkumu. Vyšetřují obvinění

z vědecké nepoctivosti. Co se rozumí vědeckou nepoctivostí či výzkumným pochybením, definuje dánský parlament jako "falšování, plagiátorství, výmysl či jiná závažná porušení dobré vědecké praxe, která jsou spáchána úmyslně nebo z hrubé nedbalosti při plánování, realizaci nebo ohlašování výsledků VaVal." UVVU přispívají k posílení důvěryhodnosti dánského výzkumu a k zabránění jakékoliv nepoctivosti ve VaVal. Již dříve byly zveřejněny sady pokynů pro správnou vědeckou praxi. Byl vydán rovněž Dánský etický kodex výzkumné integrity. UVVU tvoří tři výbory pokrývající všechny oblasti VaVal:

1. pro zdraví a lékařské vědy (Udvalget vedrørende videnskabelig uredelighed for sundhedsviden-skabelig forskning - USF).
2. pro přírodní, technologické a výrobní vědy (Udvalget vedrørende videnskabelig uredelighed for natur-, teknologi- og produktionsvidenskabelig forskning (UNTPF).
3. pro kulturní a společenské vědy (Udvalget vedrørende videnskabelig uredelighed for kultur- og samfundsvidenskabelig forskning (UKSF).

Každý ze tří výborů se skládá z předsedy a šesti členů, kteří jsou uznávanými vědci a jmenováni ministrem po konzultaci s Radou pro nezávislý výzkum. Ministr jmenuje rovněž společného předsedu všem výborům, který výborům distribuuje jednotlivé případy a je zároveň „vrchním“ soudcem v příslušných řízeních. Jedním z jeho úkolů je také zajistit jednotnost rozhodování výborů.

- Ostatní výbory:

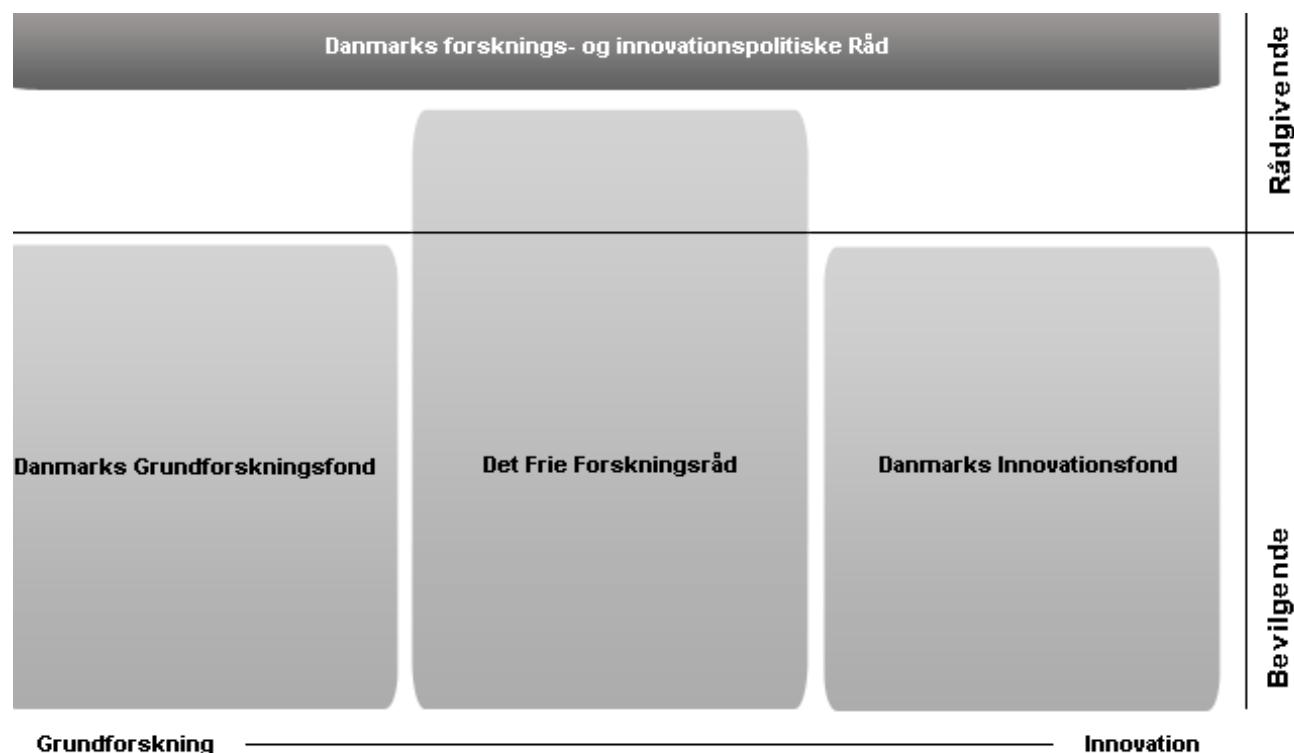
- Pracovní skupina k rovnosti mužů a žen ve výzkumu (Taskforce om køn og ligestilling i forskning)
- Expertní výbor UVVU (Ekspertudvalg vedrørende UVVU) – pověřena ministrem, aby prověřila a případně zoptimalizovala současný rámec výborů pro vědeckou nepoctivost (UVVU)
- Výbor pro vesmír (Rumforskningsudvalget)
- Fórum pro výzkum Arktidy (Forum for Arktisk Forskning)
- FACIT-výbor (FACIT-udvalget, Funding Agency Coordination of International Tasks) - je založen s cílem zajistit koordinaci mezi Radami a Národní nadací (fondem).
- Pracovní skupina: Společné pokyny pro integritu výzkumu (Arbejdsgruppe: Fælles retningslinjer for forskningsintegritet)

- Nadace

- **Dánská národní výzkumná nadace** ([Danmarks Grundforskningsfond](#)) - je nezávislá organizace zřízená dánským parlamentem v roce 1991 s cílem podporovat a stimulovat základní výzkum na nejvyšší mezinárodní úrovni, na hranicích všech vědních oborů. Hlavním mechanismem financování je program Centrum excellence, Nadace však realizuje také řadu dalších programů a iniciativ specificky zaměřených na zvyšování úrovně internacionalizace dánských výzkumných komunit.
- **Dánský inovační fond** ([Danmarks Innovationsfond](#)) – byl zřízen sloučením Rady pro strategický výzkum, Národní nadace pokročilých technologií (Højteknologifonden) a Rady pro technologie a inovace¹⁷. Fond je nezávislý orgán v rámci státní správy a je regulován Zákonem o Dánském inovačním fondu. Jeho cílem je poskytovat finanční prostředky na rozvoj znalostí a technologií, včetně špičkových technologií, zvýšit výzkumné a inovační úsilí podniků, včetně malých a středních podniků, a podporovat především řešení specifických problémů, kterým společnost aktuálně čelí. Fond obdržel v prvním roce své existence rozpočet ve výši téměř 1,6 miliardy dolarů.

¹⁷ Politická dohoda o dánském inovačním fondu ze dne 3. října 2013

Nový revidovaný systém propojení Rady pro výzkumnou a inovační politiku a fondů (nadací)

Zdroj: <http://ufm.dk/>

Mezi významné státní výzkumné instituce a infrastruktury patří dále zejména:

- [Kennedyho Centrum](#),
- [Národní výzkumné centrum pro pracovní prostředí](#) (NRCWE)
- [Národní centrum pro sociální výzkum](#) (SFI)
- [Statens Serum Institut](#) (SSI)
- [Dánský meteorologický institut](#) (DMI)
- [DeIC](#) - dánská e-Infrastrukturní spolupráce, která byla založena 19. dubna 2012 v rámci Ministerstva pro vědu, inovace a vysoké školství. Organizačně patří DeIC do dánské Agentury pro vědu, technologie a inovace a není samostatnou právnickou osobou. Mandát této spolupráce je částečně založen na dohodě podepsané rektory osmi univerzit:
 - University of Copenhagen
 - University of Aarhus
 - University of Aalborg
 - University of Southern Denmark
 - Roskilde University
 - Technical University of Denmark (DTU)
 - IT University of Copenhagen
 - Copenhagen Business School (CBS)

Současný mandát DeIC vyprší na konci roku 2016. Jde o virtuální organizaci.

V Dánsku dále existuje **devět GTS (Advanced Technology Group) ústavů**, neziskových institucí, které jsou provozovány jako soukromé společnosti s cílem vybudovat a šířit technologické znalosti

pro dánské podniky, a tím podporovat konkurenceschopnost těchto společností. Firmy mohou nakupovat služby od GTS-ústavů nebo se podílet na projektech.

Kosmický výzkum je v kompetenci [DTU Space](#) (**National Space Institute - NSI**). Agentura se zaměřuje na výzkum Země a oblast vesmírné fyziky na nejvyšší úrovni, funguje jako znalostní centrum pro kosmické vybavení a technologie. Je jedinou výzkumnou organizací v Dánsku s mandátem provádět a financovat výzkum vesmíru. Využívá satelity a kosmické sondy ke studiu jevů na Zemi i ve vesmíru. Ústav se zabývá jak stavbou, tak testováním technologií pro mezinárodní kosmické projekty a analýzou dat z misí. Výzkum na DTU Space centrech probíhá v řadě oblastí, které lze rozdělit do čtyř hlavních kategorií: Vesmír a sluneční soustava, Zemská fyzika a geodézie, Klima a životní prostředí a Nástroje, systémy a metody.

1.3.3.4 Institucionální systém VaVal ve Švýcarsku

Švýcarsko se dlouhodobě řadí mezi vysoce konkurenceschopné země, jejichž konkurenční výhoda je založena na zavádění inovací. Prominentní postavení Švýcarska potvrzuje i srovnání konkurenceschopnosti zemí podle Global Competitiveness Index 2014-2015, ve kterém se umístilo na prvním místě¹⁸.

Švýcarská ekonomika, založená na principu volného trhu, je jedna z nejsilnějších na světě. Švýcarsko je zemí s největším počtem patentových vynálezů na obyvatele na světě, ochrana duševního vlastnictví je zde na vysoké úrovni stejně jako výdaje na výzkum a vývoj. Švýcarsko je sídlem renomovaných vědeckých a výzkumných společností ([CERN](#), HFSJG), vzdělávacích institucí a dalších firem (např. [Technopark Zurich](#) je sdružení 250 high-tech společností, poskytovatelů služeb či výzkumných institucí s 1 750 zaměstnanci, ve kterém je hlavní důraz kladen na transfer inovací. Technopark leží v blízkosti nejvýznamnější švýcarské technologické univerzity ETH Curych - Swiss Federal Institute of Technology viz dále). Ve Švýcarsku je detailně propracovaný systém podpory start-up společností, místní banky působí díky vládní podpoře jako fondy rizikového kapitálu a podporují tak dobré podnikatelské nápady.

Politika VaVal je zde formulována společně se vzdělávací politikou, se kterou tak tvoří nedělitelný celek. Tato již dlouhodobě zakotvená praxe odpovídá současným trendům v oblasti tvorby politik pro rozvoj znalostní společnosti. V souladu s principy hospodářské politiky Švýcarska je snaha minimalizovat zásahy formou přímých nástrojů podpory a zaměřovat se především na vytváření příznivého prostředí pro rozvoj výzkumných a inovačních aktivit.

Institucionální struktura švýcarského systému VaVal koresponduje s federálním uspořádáním a tradičně silnou úlohou jednotlivých kantonů. Ty hrají důležitou roli především při realizaci vzdělávací politiky. Švýcarská konference kantonálních ministrů školství ([Swiss Conference of Cantonal Ministers of Education - EDK](#)) koordinuje práci 26 kantonálních ministrů na národní úrovni. Právně závazný základ pro práci EKD tvoří mezikantonální dohody známé jako konkordáty.

Převážná část výzkumné a inovační politiky je pak plně v kompetenci federální vlády prostřednictvím **Státního sekretariátu pro vzdělávání, výzkum a inovace** (Staatssekretariat für Bildung, Forschung und Innovation – [SBFI](#) / State Secretariat for Education, Research and Innovation - [SERI](#)), který je zřízen v rámci **Ministerstva hospodářství, školství a výzkumu**

¹⁸ Další v pořadí Top 10 Global Competitiveness Index 2014-2015 se umístily: 2. Singapur, 3. USA, 4. Finsko, 5. Německo, 6. Japonsko, 7. Hong Kong SAR, 8. Holandsko, 9. Velká Británie, 10. Švédsko.

([EAER](#))¹⁹ jako specializovaná agentura pro národní a mezinárodní záležitosti týkající se vzdělávání, výzkumu a inovační politiky. Vedle oblastí vzdělávání, výzkumu a inovací jsou v kompetenci EAER sjednoceny všechny otázky týkající se hospodářských záležitostí a obchodní politiky. Ministerstvo, které čítá 2300 zaměstnanců, je samostatně odpovědné za přímé financování a koordinaci VaVal, zatímco vyšší vzdělávání je sdíleno mezi konfederací a kantony.

SERI jako nejdůležitější organizační jednotka v rámci ministerstva koordinuje celou doménu VaVal, včetně přípravy čtyřletých strategických plánů ([ERI-Message](#)), podporu kantonálních univerzit, financování základního výzkumu přes SNSF²⁰ a mezinárodních aktivit Švýcarska. Na stejné úrovni působí spojení švýcarských státních institucí univerzitního výzkumu tzv. [ETH-domain](#), která se podílí na formulaci a implementaci politiky pro oblast technických vysokých škol. Jedním ze stěžejních témat v této oblasti je např. politika transferu technologií a spolupráce technických vysokých škol s průmyslem.

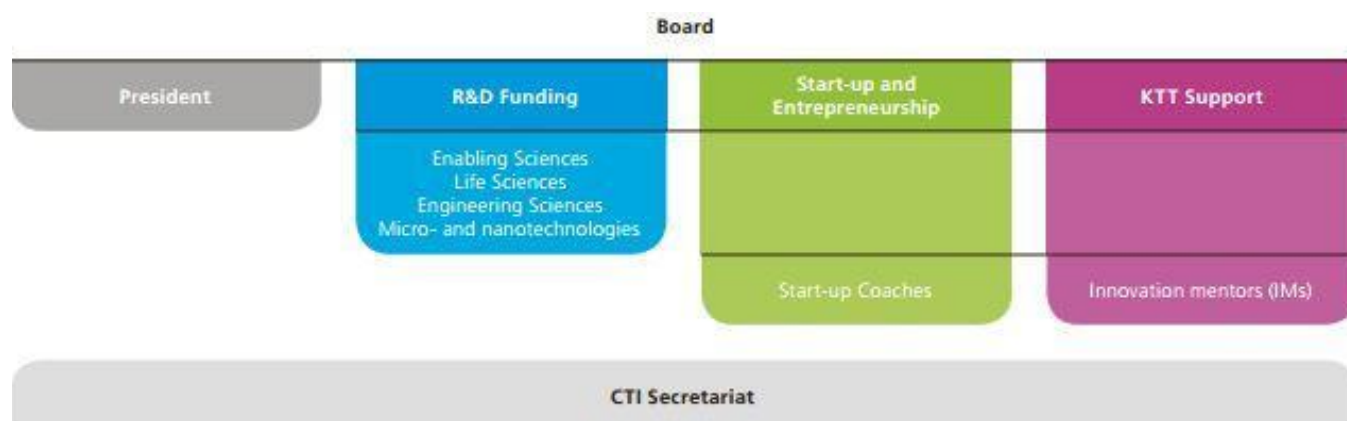
[ETH-domein](#) zahrnuje dva federální technologické instituty (Swiss Federal Institute of Technology – ETH) v Curychu (ETH Curych) a v Lausanne (EPFL) a čtyři výzkumné ústavy: Institut Paula Scherrera (PSI), Švýcarský federální institut pro výzkum lesů, sněhu a krajiny (německy Swiss Federal Institute for Forest, Snow and Landscape Research – WSL), Švýcarské federální laboratoře pro testování materiálů a výzkum (německy Swiss Federal Laboratories for Materials Science and Technology – EMPA) a Švýcarský federální institut pro vědu, vodní zdroje a omezení vodního znečištění (německy Swiss Federal Institute of Aquatic Science and Technology – Eawag). Dále pak je tvořena ETH radou (ETH Board) jako strategickým řídicím a kontrolním orgánem a Komisí pro interní apely na ETH, která je nezávislým odvolacím orgánem.

Nejvýznamnějšími poskytovateli veřejných finančních prostředků na VaVal je

- **Švýcarský národní fond pro vědecký výzkum** ([Swiss National Science Foundation - SNSF](#)) pro financování projektově orientovaného základního výzkumu (bez ohledu na oborové zaměření), který byl založen již v roce 1952 jako nezávislá soukromá nadace pro podporu vědeckého výzkumu ve Švýcarsku. Významně se podílí rovněž na formulaci strategie a politiky VaVal. Propaguje mezinárodní konkurenceschopnost a integraci tohoto výzkumu. Zvláštní pozornost věnuje podpoře mladých výzkumných pracovníků.
- **Komise pro technologie a inovace** ([Commission for Technology and Innovation - CTI](#)) pro financování aplikovaného výzkumu ve Švýcarsku, vyhláší a implementuje programy na podporu transferu technologií, zejména s důrazem na rozvoj malých a středních podniků, výrazně se podílí také na formulaci strategie pro vzdělávání, výzkum, vývoj a inovace. 70 členů je jmenováno federální radou. Snahou komise je propojit podnikání s veřejným výzkumem. Podobně jako SNSF, používá i CTI peer-review proces hodnocení.

¹⁹ Odpovědnost za výzkum a vysokoškolské vzdělávání byla tradičně rozdělena mezi Ministerstvem pro vnitřní záležitosti (Eidgenössisches Departement des Innern - EDI) a Ministerstvem pro hospodářské záležitosti (Eidgenössisches Volkswirtschaftsdepartement - EDV). Od 1. ledna 2013 se všechny odpovědnosti soustředily ve federálním ministerstvu hospodářství, které se následně přejmenovalo na ministerstvo hospodářství, školství a výzkumu (EAER). Klíčovou institucí pro oblast inovační politiky v rámci EDV byl Úřad pro profesní vzdělávání a technologie (Bundesamt für Berufsbildung und Technologie – BBT), který spravoval agendu týkající se odborných vysokých škol, profesního vzdělávání a inovací (prostřednictvím Agentury pro podporu inovací - KTI). 20. prosince 2012 bylo BBT sloučeno do Státního sekretariátu pro vzdělávání a výzkum jako do nového Státního sekretariátu pro vzdělávání, výzkum a inovace (SBFI/SERI).

²⁰ Organizace byla založena dne 1. srpna 1952 se sídlem v Bernu, hlavními úkoly bylo a stále je poskytování finanční podpory pro základní výzkumné projekty ve všech vědeckých disciplínách a podpora mladých vědců.

Zdroj: <https://www.kti.admin.ch/>

Uvnitř SERI se nachází ředitelství pro odborné vzdělávání a techniku, které je zodpovědné za odborné vzdělávání a koordinaci univerzit aplikovaných věd (UAS) a podporu inovací.

Švýcarská univerzitní konference ([SUK/SUC](#)) je společný orgán kantonů a konfederace pro oblast vysokého vzdělávání. Koordinuje domény ETH a kantonální univerzity. Na kantonální úrovni existuje dále soukromé sdružení složené z rektorů kantonálních univerzit a prezidentů obou ETH – tzv. **Konference rektorů švýcarských univerzit** ([CRUS](#)), která také řídí několik koordinačních programů a aktivit mezi švýcarskými univerzitami a je pověřena dohledem nad akademickými záležitostmi.

Ústředním poradním orgánem vlády pro politiku VaVal je **Rada pro vědu a inovace** ([Swiss Science and Innovation Council SSIC](#)), která nahradila Radu pro vědu a technologie (SWTR). Přestože se jedná primárně o poradní orgán vlády, poskytuje poradenství také regionálním vládám (kantonům). SSIC, složená z odborníků jmenovaných vládou, je zodpovědná za formulování švýcarské vědní politiky, významně se podílí na procesu přípravy strategických dokumentů, podkladových analýz a doporučení, dále je zodpovědná za návrhy jednotlivých nástrojů této politiky a za hodnocení výzkumných programů a institucí. Hodnotí jak instituce provozující VaVal, tak instituce zodpovědné za financování výzkumu a nástroje (programy) na podporu VaVal. Hodnotí rovněž úroveň výzkumných oborů ve Švýcarsku.

1.3.3.5 Institucionální systém VaVal v Německu

Německo patří k tradičně technologicky vyspělým zemím a řadí se mezi evropské inovační leadery. V mezinárodním srovnání konkurenceschopnosti podle Global Competitiveness Indexu 2014 – 2015 obsadilo aktuálně 5. místo. V roce 2012 v Německu rekordně vzrostly výdaje na výzkum a vývoj, a to na 79,5 mld. EUR. Díky tomu dosáhly výdaje na VaVal v Německu poprvé tříprocentního podílu na HDP. V evropském srovnání se tak Německo nachází na špici co se výdajů do VaVal týče. Německo je mezi evropskými zeměmi rovněž první v počtu přihlášených patentů. Celkově se pohybuje na předních příčkách spolu s Japonskem, Čínou a USA.

V oblasti výzkumu a vývoje disponuje velmi dobře rozvinutou infrastrukturou, aktivitami v širokém spektru vědních disciplín, výborně vybavenými pracovišti a kompetentními odbornými pracovníky. Výzkum je zde realizován na výzkumných pracovištích univerzitního i neuniverzitního typu, v ústavech a řízených spolkovými i federálními autoritami. Nachází se zde více než 800 výzkumných institucí financovaných z veřejných zdrojů a center výzkumu a vývoje řízených soukromými společnostmi. Na poli VaVal je zaměstnáno okolo 567 000 pracovníků. Německo má rovněž uzavřeno řadu bilaterálních, multilaterálních a evropských partnerství s více než 40 zeměmi.

Správa systému VaVal v Německu je rozdělena mezi federální a zemskou úroveň. Na úrovni Federace je realizována především politika výzkumu, vývoje a inovací, zatímco jednotlivé zemské vlády nesou odpovědnost za vzdělávací politiku (federální vláda stanovuje pouze rámcové podmínky vzdělávací politiky – „Hochschulrahmengesetz“).

Hlavními federálními ministerstvy odpovědnými za správu systému VaVal jsou

- **Spolkové ministerstvo pro vzdělávání a výzkum** ([Bundesministerium für Bildung und Forschung - BMBF](#)), které je odpovědné za financování výzkumu prostřednictvím tematických programů (programy zaměřené na určité technologické oblasti jak ve veřejných institucích, tak i v podnicích). Dále poskytuje institucionální spolufinancování základního a aplikovaného výzkumu realizovaného v neuniverzitních výzkumných institucích (Max Planck, Helmholtz, Fraunhofer, Leibnitz) a spolufinancuje i projektový výzkum dotovaný z nejvýznamnější německé nadace pro výzkum - Deutsche Forschungsgemeinschaft. Obhospodařuje více než 58 % výdajů federální vlády na výzkum, vývoj a inovace.
- **Spolkové ministerstvo hospodářství a energetiky** ([Bundesministerium für Wirtschaft und Energie - BMWi](#)), které je odpovědné za realizaci inovační politiky v oblasti vytváření podmínek pro rozvoj podnikání (hospodářskou soutěž, zakládání podniků apod.), poskytování podpory malým a středním podnikům (se zaměřením na technologicky orientované start-ups) a podpory aplikovaného výzkumu v oblasti ICT, energie, vesmírného a leteckého výzkumu. Obhospodařuje asi 20 % spolkových výdajů na VaVal.

Rozdělení odpovědností mezi tato ministerstva odpovídá tradičnímu institucionálnímu uspořádání. Zatímco BMBF je kompetentní v oblastech výzkumné politiky (včetně institucionálního a účelového financování výzkumu), BMWi realizuje technologickoprůmyslovou politiku Německa (včetně vytváření prostředí pro hospodářskou soutěž, investiční podpora veřejného a soukromého sektoru a inovace). Třetím významným federálním ministerstvem je **Spolkové ministerstvo obrany** (Bundesministerium der Verteidigung; BMVg), které zodpovídá za 6 % federálních výdajů na VaVal.

Ostatní ministerstva (Spolkové ministerstvo výživy, zemědělství a ochrany spotřebitele; Spolkové ministerstvo životního prostředí, ochrany přírody a jaderné bezpečnosti; Spolkové ministerstvo dopravy, výstavby a rozvoje měst; Spolkové ministerstvo zdravotnictví a další úřady) obhospodařují společně přibližně 15 % spolkových výdajů na VaVal.

Výzkum, vývoj a inovace jsou podporovány také z rozpočtu jednotlivých spolkových zemí.

Na úrovni federální vlády působí dvě Rady jako odborné poradní orgány:

- **Rada pro inovace a růst** ([Rat für Innovation und Wachstum](#)) vznikla jako nástupce Partnerů výboru pro inovace a v období od května 2006 do dubna 2008 fungovala jako poradní orgán spolkového kancléře ve všech otázkách inovací. Plní určitou jednotlicí úlohu ve strategickém řízení německého systému VaVal.
- **Vědecká rada** ([Wissenschaftsrat](#)) byla založena již v r. 1957 jako poradní orgán federální vlády i vlád jednotlivých zemí v otázkách obsahu a strukturálního rozvoje vysokého školství, vědy a výzkumu. Jejím hlavním úkolem je vypracovávat doporučení v oblasti budoucího zaměření výzkumu na vysokých školách a výzkumných organizacích. Na základě analýz a hodnocení výzkumných aktivit navrhuje tematické priority a institucionální strukturu německého výzkumu.

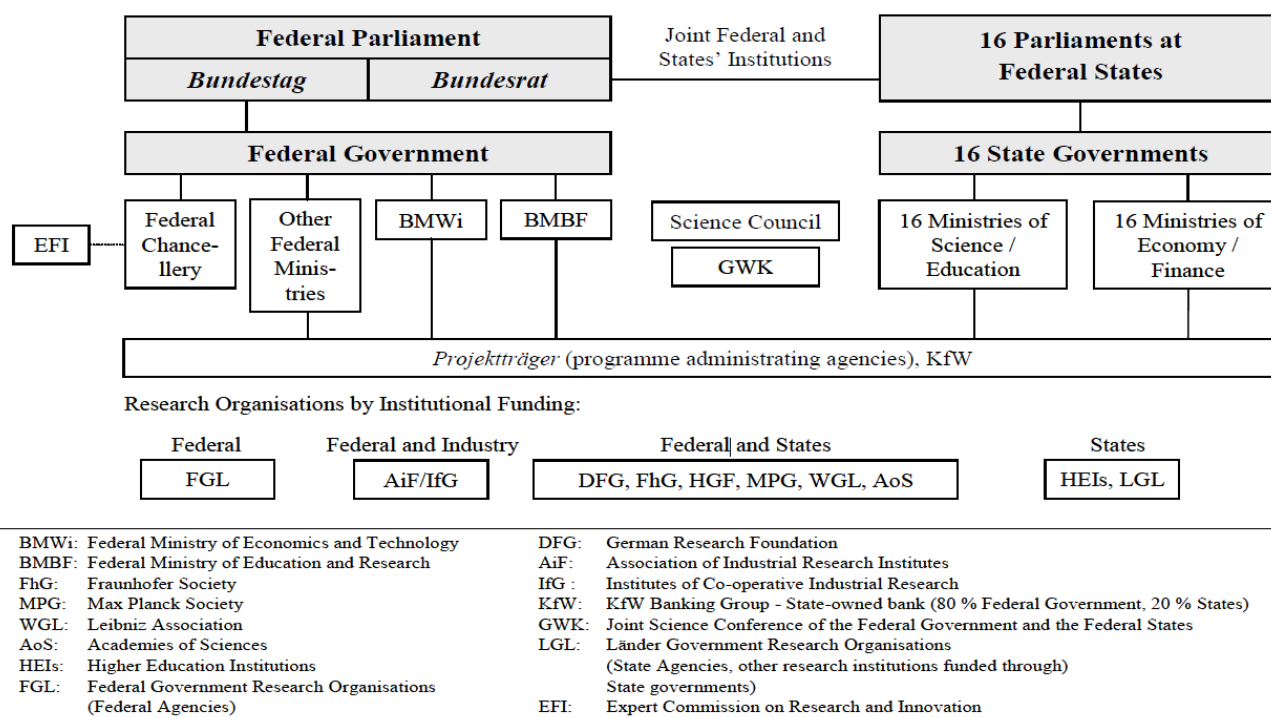
Významný vliv na vývoj a směřování německé politiky VaVal mají také různé zájmové skupiny (stakeholders) jako jsou průmyslové a profesní asociace (např. Německá průmyslová a obchodní komora – DIHK), které zpravidla mají vytvořeny týmy odborníků věnující se analýzám v oblasti inovací. Tyto zájmové skupiny mají rovněž významný vliv na vytváření legislativy a podpůrných

programů v oblasti inovací. Kromě průmyslových a profesních asociací mají v procesu tvorby politiky VaVal významný vliv také hlavní německé výzkumné organizace (Fraunhofer, Max-Planck, Leibnizova společnost nebo Helmholtzova společnost a další).

Vzhledem k tomu, že směr politiky VaVal zakotvený v High-tech strategii pro Německo je založen na upřednostnění průřezových vědních oborů, je nově kladen zvýšený důraz na stanovení klíčových oborů pro rozvoj konkurenceschopnosti Německa na základě foresightu (Foresight-process). Tento proces zaštiťuje Ministerstvo pro vzdělávání a výzkum (BMBF) a je realizován ve spolupráci s Fraunhofer Institutem. V návaznosti na High-tech strategii pro Německo jsou průběžně formulovány další koncepční dokumenty a opatření pro jednotlivé oblasti VaVal, např. Strategie spolkové vlády k internacionalizaci vědy a výzkumu (Strategie der Bundesregierung zur Internationalisierung von Wissenschaft und Forschung), nebo Ujednání o vysokých školách 2020 (Hochschulpakt 2020).

Kosmické aktivity jsou řízeny Výzkumným centrem pro vzdušný prostor - **DLR (Deutsches Zentrum für Luft- und Raumfahrt)**, jehož součástí je i Německá kosmická agentura. Německo je jedním ze zakládajících členů ESA. DLR odpovídá za plánování a budoucí implementaci německého kosmického programu a také reprezentuje Německo na mezinárodní úrovni. Portfolio DLR sahá od základního výzkumu až k vývoji produktů zítřka. Svými výzkumy poskytuje znalosti pro zachování životního prostředí, vývoj ekologicky šetrných technologií pro zásobování energií, mobilitu, komunikaci i bezpečnost.

Struktura výzkumu a vývoje v Německu

Source: Pro-INNO Mini Country Report – Germany 2011.

Zdroj: ERAWATCH²¹

1.3.3.6 Institucionální systém VaVal v Japonsku

Nejdůležitější roli v tvorbě průmyslové a hospodářské politiky a politiky konkurenceschopnosti má **Ministerstvo hospodářství, obchodu a průmyslu** ([Ministry of Economy, Trade and Industry](#) -

²¹ ERAWATCH Country Reports 2013: Germany. Peter Voigt, JRC, 214

[METI](#)). Dalším ministerstvem s důležitou rolí v systému VaVal je **Ministerstvo školství, kultury, sportu, vědy a technologií** ([Ministry of Education, Culture, Sports, Science and Technology - MEXT](#)). V politice pro oblast VaV je dále zapojeno Ministerstvo zdravotnictví, práce a sociálních věcí (Ministry of Health, Labour and Welfare - MHLW), Ministerstvo zemědělství, rybolovu a výživy (Ministry of Agriculture, Fisheries and Food - MAFF), Ministerstvo venkova, infrastruktury a dopravy (Ministry of Land, Infrastructure and Transport - MLIT). Významnou část vládního výzkumu (zhruba 5 % rozpočtu na VaV) financuje Obranná agentura (Defence Agency).

Nejvýznamnějším radou v oblasti tvorby a implementace politiky VaVal je Rada pro výzkumnou a technologickou politiku ([Council for Science and Technology Policy](#) – CSTP), která zajišťuje tvorbu a podporu strategických dokumentů. CSTP nahradila bývalou Radu pro vědu a technologie, která měla poměrně omezené pravomoci (tato rada působila jako poradní orgán předsedy vlády). Rada je součástí úřadu vlády a je složena z členů vlády (většinou se jedná o ministry resortů, které mají působnosti v oblasti VaVal), včetně předsedy vlády, který radě předsedá a řídí její jednání, a z tzv. výkonných členů, kterými jsou odborníci veřejného i soukromého z oblasti VaVal. CSTP dále vytváří různé expertní panely, projektové týmy a pracovní skupiny.

Ostatní ministerstva a agentury, které působí v oblasti VaVal, odpovídají za VaV v jejich oblastech působnosti, avšak musí respektovat nařízení CSTP týkající se politiky VaVal a alokace finančních prostředků.

Další významnou institucí v oblasti tvorby politiky VaVal je Národní ústav pro vědeckou a technologickou politiku ([National Institute on Science and Technology Policy - NISTEP](#)), který je součástí Ministerstva školství, kultury, sportu, vědy a technologií a který zpracovává analýzy a studie zaměřené na oblast vědy a technologií.

Vědeckotechnologická politika v Japonsku se provádí na základě strategického dokumentu určeného pro pětileté období tzv. Science and Technology Basic Plan. V současnosti je v účinnosti třetí Science and Technology Basic Plan z roku 2010.

Finanční prostředky na VaVal z ministerstev jsou distribuovány prostřednictvím nezávislých institucí (agentur), jako jsou

- **Japan Science and Technology Agency** ([JST](#)) - instituce zodpovědná za implementaci a financování vědeckotechnologické politiky v Japonsku zahrnující vládní Science and Technology Basic Plan. Vznikla sloučením dvou organizací, Japan Information Center of Science and Technology (JICST) a Research Development Corporation of Japan (JRDC). Spadá pod japonské Ministerstvo školství, kultury, sportu, vědy a výzkumu (MEXT).
- **Japan Society for the Promotion of Science** ([JSPS](#)) - nezávislá instituce, která vznikla ze zákona za účelem podpory vědy ve všech jejích oblastech a hraje klíčovou úlohu při realizaci japonských vědecko-výzkumných programů, byla založena v roce 1932 jako nezisková organizace na základě nadačního daru japonského císaře Hirohita (Showa). V roce 1967 se stala polovládní organizací, která v současnosti funguje pod záštitou japonského ministerstva školství, kultury, sportu, vědy a výzkumu. Mezi hlavní úkoly JSPS v současné době patří mj. podpora mladých vědců, rozvoj mezinárodní vědecké spolupráce, udělování grantů na výzkum, podpora vědecké spolupráce mezi akademickou komunitou a průmyslovou sférou.
- **Institute of Physical and Chemical Research** (Rikagaku Kenkyūsho - [RIKEN](#))
- **National Institute of Advanced Science and Technology** ([AIST](#))
- **New Energy and Industrial Technology Development Organisation** ([NEDO](#))
- **National Institute for Materials Science** ([NIMS](#))
- **Japan Aerospace Exploration Agency** ([JAXA](#))
- **Japan Agency for Marine-Earth Science and Technology** ([JAMSTEC](#))

- **Japan Atomic Energy Agency ([JAEA](#))** a další.

1.3.3.7 Institucionální systém VaVal v Rakousku

Institucionální struktura politiky VaVal v Rakousku byla donedávna obdobně jako v ČR poměrně roztříštěná. Na úrovni vlády byla nejvýznamnějšími subjekty řízení výzkumné a inovační politiky tři ministerstva. V současné době za oblast VaVal odpovídá

- **Ministerstvo pro vědu, výzkum a hospodářství ([Bundesministerium für Wissenschaft, Forschung und Wirtschaft, BMWFW](#))**, které vzniklo s účinností od 1. 3. 2014 sloučením Ministerstva vědy a výzkumu ([Bundesministerium für Wissenschaft und Forschung - BMWF](#))²² a Ministerstva hospodářství, rodiny a mládeže ([Bundesministerium für Wirtschaft, Familie und Jugend - BMWFJ](#)). Je odpovědné za terciární vzdělávání i základní výzkum, podporuje fungování subjektů a institucí rakouské inovační infrastruktury vytvářející podmínky pro rozvoj inovačních malých a středních podniků. Je odpovědné za alokaci finančních prostředků na ostatní ministerstva a jeho prostřednictvím jsou přímo poskytovány finanční prostředky také na některé výzkumné instituce. Ministerstvo zároveň připravuje programy na podporu technologického transferu, řízení inovací a mobilizace (rizikového) kapitálu pro vznik a počáteční rozvoj technologicky orientovaných podniků.
- **Ministerstvo dopravy, inovací a technologií ([Bundesministerium für Verkehr, Innovation und Technologie, BMVIT](#))**, které odpovídá především za podporu převážné části aplikovaného výzkumu a za financování tematicky zaměřených technologických programů. Ministerstvo také poskytuje institucionální podporu pro Rakouská výzkumná centra (ARC), jejichž je spoluvlastníkem. Vlastní 50% podíl v implementační Agentuře na podporu výzkumu (FFG), která podporuje většinu aplikačně orientovaného výzkumu, a přes 50 % podílu má v agentuře AWS ([Austria Wirtschaftsservice](#)).
- Za tvorbu rozpočtu je odpovědné **Ministerstvo financí** ([Bundesministerium für Finanzen – BMF](#)).

Přestože je odpovědnost za oblast VaVal rozdělena mezi tři ministerstva, neexistuje zde žádný formální koordinační mechanismus, který by zabezpečoval efektivnost řízení inovačního systému a zamezil případným duplicitám či naopak mezerám při stanovování cílů a opatření této politiky. Určitým způsobem koordinaci napomáhá fungování dvou hlavních poradenských orgánů pro oblast VaVal, kterými jsou

- **Rada pro výzkum a technologický rozvoj ([Rat für Forschung und Technologieentwicklung](#) - FTE-Rat)** jako ústřední poradní orgán vlády v oblasti VaVal, ustanovený zákonem o podpoře výzkumu a technologického rozvoje a od r. 2004 disponující vlastní právní subjektivitou. Podílí se na formulaci strategie Rakouska v oblasti VaVal a naplňování této strategie průběžně monitoruje. Zároveň připravuje doporučení a návrhy pro tvorbu programů na podporu VaVal a je přímo odpovědná rakouské vládě. Je financována Ministerstvem dopravy, inovací a technologií.
- **Rada pro vědu ([Österreichische Wissenschaftsrat](#))**, která je ústředním poradním orgánem rakouského Ministerstva pro vědu, výzkum a hospodářství, parlamentu a univerzit v otázkách týkajících se rozvoje vysokého školství a příslušné politiky. Rada dále provádí analýzy systému veřejného VaVal a připravuje návrhy pro jeho zlepšení.

Implementace politik na podporu VaVal je v Rakousku realizována především prostřednictvím agentur. Mezi hlavní implementační agentury patří:

²² vzniklo v roce 2007 transformací a restrukturalizací Ministerstva pro vzdělávání, vědu a kulturu.

- **Fond pro vědecký výzkum** ([Fonds zur Förderung der wissenschaftlichen Forschung, FWF](#)), který je zaměřen na podporu základního výzkumu v různých vědních disciplínách. Podporované aktivity nejsou tematicky omezeny a podporované projekty jsou vybírány podle excelence. Vznik FWF byl ustanoven zákonem v roce 1968. Za rozpočet FWF je odpovědné Ministerstvo pro vědu a výzkum, které do roku 2009 mělo společně s Ministerstvem dopravy, inovací a technologií dohled nad jeho fungováním (od tohoto roku je za činnost FWF odpovědné Ministerstvo pro vědu a výzkum). Činnost FWF je řízena volenými zástupci vědecké komunity.
- **Agentura na podporu výzkumu** ([Österreichische Forschungsförderungs-gesellschaft mbH, FFG](#)), která je ústřední a největší implementační agenturou na podporu aplikovaného VaVal a rozvoj podnikání v Rakousku. Agentura podporuje podnikový VaVal a výzkum prováděný ve spolupráci podniků s VO. Programy podporují neorientovaný (bottom-up) výzkum i výzkum ve stanovených tematických prioritách. Agentura také poskytuje informační služby v oblasti mezinárodní spolupráce. Agentura FFG vznikla v roce 2004 spojením čtyř institucí a je ve 100% vlastnictví rakouské vlády (50 % agentury vlastní BMVIT a dalších 50 % podílů vlastní BMWFJ).
- **AWS** ([Austria wirtschaftservice](#)), což je bankovní instituce, která byla založena v roce 2002 jako společnost s ručením omezeným ve 100% vlastnictví státu. AWS má osm vlastníků, z nichž pět jsou ministerstva, dále FTE-Rat, Rakouská obchodní komora a Národní nadace pro výzkum, technologie a vývoj (hlavní zastoupení mezi vlastníky má BMVIT, BMWA a BMF). Úlohou AWS je implementovat programy na podporu inovací v podnikovém sektoru a poskytovat poradenství pro začínající a rozvíjející se inovační malé a střední podniky. AWS je také hostitelem sekretariátu Národní nadace pro výzkum, technologie a rozvoj (Nationalstiftung für Forschung, Technologie und Entwicklung – FTE Stftung).

1.3.3.8 Institucionální systém VaVal ve Velké Británii

Systém řízení a koordinace VaVal v Británii byl, obdobně jako v jiných zemích, několikrát transformován a reorganizován. V červnu 2007 bylo vládou vytvořeno **Ministerstvo pro inovace, univerzity a dovednosti** (Department for Innovation, Universities and Skills, DIUS), které spojilo některé funkce dvou předcházejících ministerstev – *Ministerstva obchodu a průmyslu* (Department of Trade and Industry, DTI), odkud převzalo aktivity týkající se vědy, výzkumu a inovací, a *Ministerstva pro vzdělávání a dovednosti* (Department of Education and Skills, DES), odkud převzalo odpovědnost za oblast dalšího vyššího vzdělávání. Při této reformě bylo zároveň vytvořeno **Ministerstvo pro podnikání a zlepšení regulací** (Department of Enterprise and Regulatory Reform, BERR), které spojilo funkce bývalého DTI (odpovědnost za podniky, obchodní vztahy, regionální rozvoj, trh a energetickou politiku) a instituce Better Regulation Executive (BRE). Dále bylo vytvořeno *Ministerstvo pro dětské školy a rodiny* (Department of Children Schools and Families, DCSF), které odpovídá například za školství do 19 let, předškolní výchovu a otázky týkající se rodiny.

DIUS tak byl příkladem ministerstva, které komplexně a ve vazbách na další aktivity pokrývalo celou oblast znalostní ekonomiky – od vzdělávání, přes výzkum, vývoj a inovace, po využívání nových poznatků a podnikání. Součástí Ministerstva pro inovace, univerzity a dovednosti byl také Úřad vlády pro vědu (Government Office for Science), který nahradil bývalý Úřad pro vědu a inovace (Office of Science and Innovation), dříve působící na DTI.

Nicméně v červnu 2009 proběhlo další sloučení, kdy byl DIUS sloučen s BERR do nově vzniklého **Ministerstva pro podnikání, inovace a dovednosti** ([Department for Business, Innovation and Skills - BIS](#)). V současné době tak v Británii působí unikátní centralizovaný úřad – BIS, který je

hlavním vládním orgánem řídícím oblast VaVal. Je významným poskytovatelem výzkumných fondů pro veřejný sektor, včetně výzkumných rad (Research Councils UK), z nichž každá je organizována na širokém disciplinárním základě. Jedná se o strategické partnerství následujících sedmi nezávislých britských výzkumných rad, které bylo uzavřeno za účelem zajištění větší efektivity prováděného výzkumu a tím i lepšího přispívání k plnění vládních cílů:

- [Arts and Humanities Research Council \(AHRC\)](#)
- [Biotechnology and Biological Sciences Research Council \(BBSRC\)](#)
- [Economic and Social Research Council \(ESRC\)](#)
- [Engineering and Physical Sciences Research Council \(EPSRC\)](#)
- [Medical Research Council \(MRC\)](#)
- [Natural Environment Research Council \(NERC\)](#)
- [Science and Technology Facilities Council \(STFC\)](#)

Generální ředitel pro vědu a výzkum (DGSR) působící v BIS je odpovědný za tvorbu a rozdělování rozpočtu na VaVal, a to především prostřednictvím uvedených výzkumných rad. Některé z těchto rad udržují svá vlastní výzkumná zařízení ve Velké Británii i v zahraničí určené pro výzkumné pracovníky vysokých škol.

Vstupy pro formulaci výzkumné a inovační politiky poskytuje poměrně rozsáhlá síť výborů a poradních skupin (orgánů), které působí na různých úrovních (vládní úroveň, parlament, ministerstva, ad hoc výbory atd.).

Významným poradním orgánem vlády v otázkách vědy, techniky, technologií a příslušných strategií a politik je **Rada pro vědu a technologie** ([Council for Science and Technology](#) - CST), která byla založena již v r. 1993, v následujících letech byla její činnost několikrát revidována a její dnešní zaměření, činnost a způsob práce byly zavedeny v roce 2004. Aktivita Rady jsou zaměřeny na oblast vědy a společnosti, vzdělávání, vědy a řízení, technologické inovace. Rada také koordinuje a evaluuje některé výzkumné aktivity realizované ministerstvy a působí jako prostředník mezi ministerstvy a vládou.

Vláda nabízí široké spektrum podpory výzkumu, vývoje a inovací buď formou přímou (např. grantů) nebo formou nepřímou (zejména daňové úlevy). Nejvýznamnějším poskytovatelem finančních prostředků na VaVal ve veřejném sektoru je tedy BIS. Finanční prostředky jsou alokovány prostřednictvím sedmi Rad pro výzkum a v menší míře prostřednictvím

- **Královské společnosti** (Royal Society)²³ a

²³ Royal Society for the Improvement of Natural Knowledge je britská učená společnost, resp. akademie pro podporu věd, založená roku 1660 v Londýně. Mezi 12 zakladatelů byli např. chemik Robert Boyle, ekonom a lékař William Petty, matematik a astronom Christopher Wren. Roku 1662 ji potvrdil král Karel II. a přejmenoval ji na Londýnskou královskou společnost pro prohloubení znalostí o přírodě. Britská královna Alžběta II. je dosud její patronkou. Noví členové jsou voleni dosavadními členy doživotně, každoročně 44 z Británie a Britského společenství, 8 ze zahraničí a jeden čestný člen. Českými zástupci byli Jan Marek Marci, Jaroslav Heyrovský, Jan Evangelista Purkyně, českého původu byl i Chorvat Leopold Ružička. Členové společnosti si píší za jméno zkratku FRS. Při výročích je udělována Copleyho medaile. Poznatky členů jsou od roku 1665 zveřejňovány v časopise Philosophical Transactions, dnes nejstarším nepřetržitě vydávaném periodiku.

- **Královské technické akademie** (Royal Academy of Engineering) především ve formě programů a grantů na specifické projekty.
- **Rady pro financování vyššího vzdělávání** ([HEFCE](#)), která financuje výzkum a výuku na britských univerzitách formou tzv. blokových grantů na výzkumnou infrastrukturu a realizaci průkopnického výzkumu.
- Kosmické aktivity řídí [UK Space Agency](#), která byla spuštěna v roce 2010 a nahradila BNSC (British National Space Center), které bylo zastřešující organizací složené z 10 subjektů z řad ministerstev, výzkumných rad a nevládních veřejných subjektů. Agentura je orgánem státní správy spadajícím pod Ministerstvo pro podnikání, inovace a dovednosti (BIS) a mezi její hlavní úkoly patří: koordinace občanských kosmických aktivit ve Velké Británii, podpora vědeckého výzkumu, podpora britského průmyslu působícího v oblasti kosmických aktivit, zvyšovat povědomí o kosmických aktivitách Velké Británie doma i v zahraničí, zvyšovat informovanost o vědě o vesmíru a její praktické výhody, inspirovat další generace britských vědců a inženýrů. Agentura je zodpovědná za veškerá strategická rozhodnutí týkající se britského civilního kosmického programu a nabízí jasný a jednotný pohled na ambice Velké Británie v oblasti kosmických aktivit. Výdaje na oblast kosmických aktivit se ve Velké Británii pohybují kolem 300 mil. EUR ročně.

Prostředky na účelovou podporu VaV jsou rozdělovány především formou kompetitivního projektového financování a prostřednictvím vládních kontraktů na VaV. Největší část kompetitivního projektového financování („*responsive mode funding*“) je poskytováno prostřednictvím grantů a programů jednotlivých Výzkumných rad. Tento způsob financování je také označován jako „*bottom-up*“ financování nebo „*free funding*“.

Významná část výzkumu a vývoje je financována prostřednictvím vládních zakázek uzavíraných formou kontraktů. Tyto kontrakty jsou:

- a) interní – uzavírané s veřejnými výzkumnými institucemi (*Public Sector Research Establishments*, zahrnující vládní laboratoře a výzkumné ústavy náležející pod jednotlivé tematicky zaměřené Výzkumné rady) či veřejnými institucemi stojícími mimo jednotlivé resorty,
- b) externí – uzavírané s vysokoškolskými institucemi, subjekty soukromého sektoru či Výzkumnými a technologickými organizacemi. Většina zbývajících částí účelové podpory spadá do široké oblasti podpory inovací, kam náleží různé nástroje podporující transfer znalostí a daňové úlevy pro VaV. Tyto nástroje jsou určeny různorodé skupině subjektů provádějících výzkum, s převahou soukromého sektoru.

1.3.3.9 Institucionální systém VaV v Irsku

Kompetence za oblast VaV jsou v Irsku rozděleny mezi dvě ministerstva. Nejvýznamnější část kompetencí má **Ministerstvo pro zaměstnanost, podnikání a inovace** ([Department of Jobs, Enterprise and Innovation](#)), konkrétně jeho Kancelář pro vědu, technologie a inovace ([Office of Science, Technology and Innovation, OSTI](#)), která je odpovědná za rozvoj, podporu a koordinaci politiky pro vědu, technologie a inovace a politiku týkající mezinárodních výzkumných aktivit (včetně aktivit na úrovni EU). Odpovídá zejména za financování podnikového sektoru a také poskytuje finanční prostředky Irské výzkumné nadaci ([Science Foundation Ireland - SFI](#)).

Významná část odpovědností leží také na **Ministerstvu školství a dovedností** ([Department of Education and Skills](#)), v jehož kompetenci je oblast vzdělávání a odborná příprava (na všech úrovních), výzkum realizovaný na vzdělávacích institucích a celoživotní vzdělávání. Ministerstvo zároveň poskytuje podpůrné služby pro vzdělávací sektor a financuje výzkum na institucích terciárního vzdělávání. V jeho rámci působí tzv. [Higher Education Authority](#) (HEA),

Dalšími poskytovateli podpory jsou Ministerstvo zemědělství, rybolovu a výživy (Department of Agriculture, Fisheries and Food), Ministerstvo komunikací, energetiky a přírodních zdrojů (Department of Communications, Energy and Natural Resources) a Ministerstvo zdravotnictví a dětí (Department of Health and Children).

Řízení systému VaVal je dále rozděleno na několik úrovní, na kterých působí celá řada rad a dalších poradních orgánů.

Kancelář vrchního poradce pro vědu ([Office of the Chief Scientific Adviser to the Government](#)) poskytuje vládě nezávislé poradenství na nejvyšší úrovni ve všech otázkách týkajících se vědy, technologií a inovací. Kancelář zpracovává analýzy a vyjádření k relevantním materiálům (návrhům) předkládaným vládě, a dále poskytuje pravidelné poradenství týkající výdajů na VaV (včetně konzultací s relevantními subjekty). Kancelář také dohlíží na monitorování a hodnocení VaVal. Kancelář má tři členy – vrchního poradce pro vědu a dva administrativní pracovníky. Kancelář je formálně odpovědná Vládnímu podvýboru pro vědu a technologie prostřednictvím Meziministerského výboru pro vědu, technologie a inovace.

Dalšími významnými institucemi, které se podílejí na formulaci a implementaci politiky VaVal, jsou zejména:

- **Rada pro vědu, technologie a inovace** ([Advisory Council for Science, Technology and Innovation](#)), která je prostředníkem mezi klíčovými subjekty národního inovačního systému a tvůrci příslušných politik. Přispívá k tvorbě politiky VaVal a prostřednictvím Meziministerského výboru pro vědu, technologie a inovace poskytuje poradenství o této politice vládě. Poskytuje také vstupy pro Kancelář vrchního poradce pro vědu a Meziministerský výbor pro vědu, technologie a inovace. Zpracovává studie v různých oblastech VaVal a podílí se na přípravě Strategie pro vědu, technologie a inovace na příslušná léta. Její konkrétní činnost je stanovena a schválena po dohodě s Meziministerským výborem pro vědu, technologie a inovace, přičemž jsou brány v potaz specifické požadavky vlády.
- **Kancelář pro vědu, technologie a inovace** ([Office of Science, Technology and Innovation](#)) působí v rámci Ministerstva pro zaměstnanost, podnikání a inovace jako jeho poradní orgán. Má zejména koordinační roli v systému VaVal, odpovídá za přípravu politiky pro oblast VaVal a podílí se i na tvorbě rozpočtu pro tyto oblasti. V kompetenci má svěřeny také otázky politiky VaVal ve vztahu k EU a záležitosti mezinárodního VaV (včetně koordinace aktivit). Kancelář zajišťuje zároveň sekretariát pro Meziministerský výbor pro vědu, technologie a inovace a úzce spolupracuje s Kanceláři vrchního poradce pro vědu a Radou pro vědu, technologie a inovace. Poradenskou podporu pro kancelář zajišťuje v některých oblastech agentura Forfás. Rada také odpovídá za některé oblasti financování VaVal, například finanční prostředky na základní výzkum alokované prostřednictvím [Science Foundation Ireland](#) (SFI) nebo prostředky pro aplikovaný výzkum a komercializaci distribuované prostřednictvím agentury [Enterprise Ireland](#).
- **Forfás** ([Forfás](#)), Národní politický a poradní výbor pro podnikání, obchod, technologie a inovace byl založen v roce 1994 a poskytuje Ministerstvu pro zaměstnanost, podnikání a inovace a dalším institucím (například Kanceláři vrchního poradce pro vědu a Meziministerskému výboru pro vědu, technologie a inovace) poradenství a administrativní podporu. Forfás také zpracovává analýzy ve výše uvedených oblastech. Spadají pod něj další agentury, které poskytují podporu v těchto oblastech, jako je například [Enterprise Ireland](#) či [IDA Ireland](#). Forfás se také podílí na koordinaci aktivit těchto agentur (včetně Národní nadace pro investice do vědecko-technického výzkumu - [Science Foundation Ireland - SFI](#)) a zároveň zajišťuje pro tyto agentury příslušné poradenské služby. Forfás také provádí evaluace programů s cílem optimalizovat jejich účinnost.

- Další poradenské instituce, rady, výbory, skupiny poskytující poradenství ve specifických oblastech - například Národní rada pro konkurenceschopnost či Expertní skupina pro budoucí potřeby v oblasti dovedností.

Účelová podpora na VaVal je poskytována prostřednictvím celé řady státních agentur, a to především institucím terciárního vzdělávání. Největším poskytovatelem je **Irská výzkumná nadace** (Science Foundation Ireland, SFI), která se zaměřuje na základní i aplikovaný výzkum v oblasti vědy, technologie, inženýrství a matematiky, zejm. podporu projektů v biotechnologiích, ICT a energetice. SFI také podporuje společné aktivity (projekty) akademického výzkumu a podnikové sféry.

V Irsku dále působí **Výzkumná rada** ([Irish research Council](#)), která vznikla v rámci reformy veřejného sektoru v polovině roku 2012 sloučením dvou bývalých rad (Irish Research Council for Science, Engineering and Technology – IRCSET a Irish Research Council for the Humanities and Social Sciences - IRCHSS).

Finanční podporu pro zdravotní výzkum poskytuje [Health Research Board](#) (HRB).

Účelová podpora je dále poskytována agenturou [Enterprise Ireland](#) (EI), která je odpovědná za rozvoj a podporu podnikového sektoru. EI implementuje celou řadu finančních nástrojů, které jsou cíleně zaměřeny na jednotlivé fáze inovačního procesu. Finanční nástroje odpovídají pěti oblastem (resp. cílům) agentury – export, investice do VaV a inovací, konkurence založená na růstu produktivity, start podnikání a růst a rozvoj podniků v regionech. EI také poskytuje veřejnou podporu pro instituce z veřejného sektoru (především instituce terciárního vzdělávání) formou grantů, a to zejména na projekty související s aplikovaným výzkumem a komercializací jeho výsledků, a v neposlední řadě řeší také oblast kosmických aktivit. Řídí průmyslové a technologické vývojové programy, které se týkají oblasti kosmických aktivit, zajišťuje platby do ESA, které jsou součástí rozpočtu Ministerstva pro zaměstnanost, podnikání a inovace.

Dalším významným poskytovatelem je **Rozvojová agentura pro průmysl** ([Industrial Development Agency Ireland, IDA](#)), což je vládní agentura, která má odpovědnost za rozvoj zahraničních (především zámořských) investic do irského průmyslu. Agentura také podporuje investory v rozvoji jejich aktivit. IDA poskytuje finanční podporu podnikům, které chtějí lokalizovat své aktivity v Irsku a dále zajišťuje finanční podporu (zejména granty) v řadě oblastí znalostní ekonomiky – zaměstnanost a zvyšování dovedností, VaVal a přístup k finančním zdrojům. Mezi další poskytovatele veřejné podpory pro podnikový sektor (zejména pro zahájení a rozvoj podnikání) lze zařadit i agenturu [Údarás na Gaeltachta](#).

1.3.3.10 Institucionální systém VaVal v Izraeli

Výzkum a inovace patří mezi hlavní pilíře izraelského hospodářství. V žebříčku konkurenceschopnosti šedesáti nejvyspělejších ekonomik světa za rok 2014 se Izrael umístil na 1. místě v soukromém podnikání, inovacích, aplikovaném výzkumu a kybernetické bezpečnosti. Izrael je na světové špičce v oblasti vědy a výzkumu, zároveň v oblasti komercializace vědění a je přímo navázán na globální trhy s technologiemi. Izrael věnuje na vědu a výzkum téměř 5 % svého HDP. Orientace na inovace a nové postupy v náročných oborech jsou důvodem stabilního ekonomického růstu země. Významnou roli hrají soukromí aktéři a byznys – ze soukromé sféry pochází více než 80 % finančních zdrojů na VaVal. Např. v sektoru biotechnologií a lékařských přístrojů vygenerují izraelské firmy zisky ve výši 6 miliard USD. Izraelské univerzity se umísťují vysoko ve světových žebříčcích kvality vysokých škol a např. jen zisky z patentů Hebrew University of Jerusalem jsou ve výši **2 mld. USD**. V průběhu posledního desetiletí získalo Nobelovu cenu za chemii 6 izraelských vědců, dalším dvěma byla udělena za ekonomii.

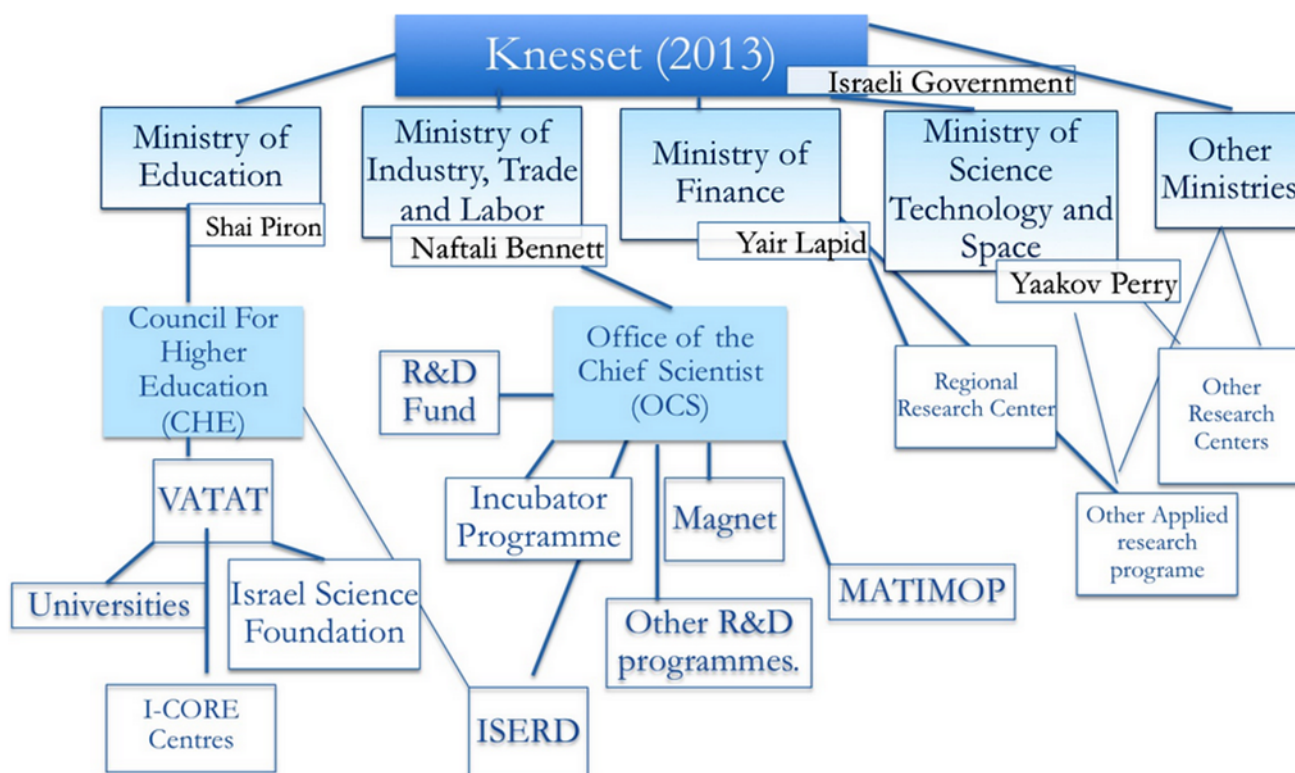
V Izraelském systému VaVal jsou za vědu a výzkum zodpovědná dvě ministerstva:

- **Ministerstvo hospodářství ([Ministry of Economy](#))**²⁴, které má v gesci aplikovaný (průmyslový) výzkum a
- **Ministerstvo vědy, technologie a vesmíru ([Ministry of Science, Technology and Space](#))**, které představuje spojovací článek mezi základním výzkumem, aplikovaným výzkumem a experimentálním vývojem. Dalším hlavním cílem ministerstva je posílit, stejně jako zahájit mezinárodní vědecké spolupráce s ostatními zeměmi a příslušnými mezinárodními organizacemi (CERN, OECD, Rámcový program EU,...). V roce 2014 ministerstvo podstatně zvýšilo vládní investice do národního kosmického programu prostřednictvím Kosmické agentury (ISA). Podporuje spolupráci s ostatními předními zeměmi v oblasti vesmíru, včetně Spojených států amerických, Francie, Itálie, Ruska, Indie či Japonska, jakož i s Evropskou kosmickou agenturou a podnikatelským sektorem. Snahou je popularizovat a zpřístupnit vědu a výzkum široké veřejnosti, zejména na periferii Izraele a mladší generaci. V průběhu posledních desetiletí ministerstvo zavedlo regionální výzkumné a vývojové střediska na severu, v Judsku, v Negevské poušti a u Mrtvého moře. Tato centra se zabývají výzkumem týkajícím se místních problémů a snaží se přilákat výzkumné pracovníky, nabízí pracovní příležitosti a přispívají tak k místnímu rozvoji.

Posláním OCS je zajistit hospodářskou prosperitu prostřednictvím technologických inovací, zaměřuje se na posílení výzkumu a vývoje v izraelském průmyslu, zvýšení ekonomické hodnoty izraelských průmyslových odvětví na celkovém trhu, podporu exportu, vytváření pracovních příležitostí s cílem zachovat status Izraele na špičkové celosvětové úrovni v inovacích. Pod ministerstvo hospodářství spadá Kancelář vrchního vědce (Office of the Chief Scientist - OCS), která řídí mj. vládní agenturu MATIMOP (Izraelské průmyslové centrum pro výzkum a vývoj). Mezi další klíčové programy patří: R & D Fund na pomoc začínající a zralé společnosti rozvíjet procesy konverze teoretických znalostí do funkčního výrobku, Program Magnet na podporu generického VaVal k vytváření vazeb mezi akademickou obcí a průmyslem a produktů založených na pokročilých znalostech a technologiích, Program Tnufa – na podporu technologického podnikání ve fázi pre-výzkumu a vývoje; jedná se o poskytování podpory v širokém spektru činností nutných k vytvoření nové technologické iniciativy, než se průmyslová výroba stane proveditelná, Program Inkubátor – na podporu technologických inovací vytvořením systému, který bude poskytovat podnikatelům komfort a využití inkubátoru, ve kterém mohou provádět výzkum, vývoj a nezbytnou organizaci pro transformaci technologicky založených představ na komerční produkt.

Kancelář vrchního vědce provozuje také Izraelsko-evropské ředitelství pro vědu a výzkum (**The Israel-Europe R&D Directorate, ISERD**), které je oficiálním kontaktním místem pro mezinárodní spolupráci ve VaVal se zeměmi Evropské unie a je nově zodpovědná za implementaci mezinárodních programů v průmyslovém výzkumu a vývoji.

²⁴ Ministerstvo bylo založeno v roce 1949 a od té doby z různých politických i funkčních důvodů změnilo svůj název, který tak odrážel jeho aktuální roli. Nejprve to bylo Ministerstvo obchodu a průmyslu, v roce 1978 Ministerstvo průmyslu, obchodu a cestovního ruchu. O tři roky později došlo k jeho rozdělení na samostatné Ministerstvo cestovního ruchu a Ministerstvo průmyslu a obchodu a v roce 2003 se ministerstvo do roku 2013 nazývalo Ministerstvo průmyslu, obchodu a práce.

Zisky, které sektor vědy a výzkumu produkuje, a přínos, které jeho produkty mají na efektivitu hospodářství, jsou ale rovněž výsledkem systematické investice do vzdělávání. Nejvýznamnější změna v systému VaVal započala v roce 2011 s velkou reorganizací financování univerzitního systému.

Za veškeré záležitosti týkající se vysokého školství odpovídá Rada pro vysoké školství ([Council for Higher Education](#)), která má aktuálně 25 členů, mezi nimiž je ministr školství jako předseda Rady, dále předseda výboru pro plánování a rozpočtování (PBC), dva zástupci svazu studentů, nejméně dvě třetiny tvoří „osoby stojící v oblasti vysokoškolského vzdělávání“. Zbývající členové slouží jako zástupci veřejnosti.

Členové Rady jsou na návrh vlády jmenováni prezidentem izraelského státu, a to na dobu pěti let. Výkonným orgánem Rady pro vysoké školství je Vatát – hebrejský akronym **pro Výbor pro plánování a rozpočtování** (The Planning and Budgeting Committee – PBC), který byl zřízen v souladu s rozhodnutím kabinetu č. 666 dne 6. 6. 1977 s cílem kontrolovat a regulovat vládní finanční prostředky pro instituce vysokoškolského vzdělávání a podpořit efektivitu prostřednictvím spolupráce mezi těmito institucemi. Jedná se o nezávislý orgán, který slouží jako prostředník mezi vládou a vnitrostátními orgány na straně jedné a vysokými školami na straně druhé ve všech záležitostech týkajících se financování vysokoškolského vzdělávání. Připravuje pravidelný rozpočet a rozvíjí rozpočtové návrhy na vysokoškolské vzdělávání s přihlédnutím k sociálním a národním potřebám v zemi při současném zajištění akademické svobody a s odbornou péčí pro potřeby pokroku ve výzkumu a vzdělávání. Má výhradní právo rozdělit schválený rozpočet mezi příslušné vysokoškolské instituce. Dává doporučení vládě a Radě pro vysoké školství o programu rozvoje vysokoškolského vzdělávání, včetně jeho financování. Tvoří jej sedm členů, kteří se scházejí měsíčně.

Vedle Vatát/PBC má Rada pro vysoké školství také řadu dalších stálých podvýborů.

[Israel Science Foundation](#), autonomní nezisková organizace, je financována převážně z Vatát a je zodpovědná za financování základního výzkumu formou grantů pro izraelské vědce a výzkumníky, univerzity a jiné instituce vyššího vzdělávání, výzkumu a zdravotní střediska

Další orgán mající vliv na rozdělování finančních prostředků je VERA, hebrejský akronym pro **Výbor univerzitních rektorů**. Jedná se o orgán, který zastupuje sedm výzkumných univerzit v otázkách rozpočtování, financí, mezd apod.

Další ministerstva se rovněž podílejí na podpoře VaVal ve svých věcných oblastech. Např. Ministerstvo zemědělství má poměrně významný rozpočet pro své výzkumné projekty a Ministerstvo financí se podílí na přímém financování těch projektů, které jsou vnímány jako vysoce důležité z hlediska celostátního významu.

1.3.4 Přehled právních předpisů, k nimž se věcný záměr váže

Právní předpisy ČR:

- zákon č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 227/2006 Sb., o výzkumu na lidských embryonálních kmenových buňkách a souvisejících činnostech a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 215/2004 Sb., o úpravě některých vztahů v oblasti veřejné podpory a o změně zákona o podpoře výzkumu a vývoje, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 283/1992 Sb., o Akademii věd České republiky, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 234/2014 Sb., o státní službě,
- zákon č. 266/2006 Sb., o úrazovém pojištění zaměstnanců,
- zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů,

- zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 527/1990 Sb., o vynálezech a zlepšovacích návrzích, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 478/1992 Sb., o užitných vzorech, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 221/2006 Sb., o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví a o změně zákonů na ochranu průmyslového vlastnictví (zákon o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví),
- zákon č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 181/2014 Sb., o kybernetické bezpečnosti a o změně souvisejících zákonů (zákon o kybernetické bezpečnosti), ve znění pozdějších předpisů,
- zákony, kterými byl zákon č.130/2002 Sb. postupně novelizován,
- nařízení vlády č. 397/2009 Sb., o informačním systému výzkumu, experimentálního vývoje a inovací,
- nařízení vlády č. 71/2013 Sb., o podmínkách pro ocenění výsledků výzkumu, experimentálního vývoje a inovací,
- nařízení vlády č. 106/2015 Sb., o oborech státní služby,
- nařízení vlády č. 302/2014 Sb., o katalogu správních činností,
- vyhláška Ministerstva financí č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě, ve znění pozdějších předpisů,
- vyhláška Ministerstva financí č. 52/2008 Sb., kterou se stanoví zásady a termíny finančního vypořádání vztahů se státním rozpočtem, státními finančními aktivy nebo Národním fondem,
- vyhláška Ministerstva financí č. 419/2001 Sb., o rozsahu, struktuře a termínech údajů předkládaných pro vypracování návrhu státního závěrečného účtu a o rozsahu a termínech sestavení návrhů závěrečných účtů kapitol státního rozpočtu, ve znění pozdějších předpisů,
- vyhláška Ministerstva vnitra o obsahu, rozsahu, způsobu provedení, hodnocení a dalších náležitostech úřednické zkoušky (t.č. v legislativním procesu)

Právní předpisy EU:

- nařízení Komise (EU) č. 651/2014 ze dne 17. června 2014, kterým se v souladu s články 107 a 108 Smlouvy prohlašují určité kategorie podpory za slučitelné s vnitřním trhem,
- nařízení Komise (EU) č. 702/2014 ze dne 25. června 2014, kterým se v souladu s články 107 a 108 Smlouvy o fungování Evropské unie prohlašují určité kategorie podpory v odvětvích zemědělství a lesnictví a ve venkovských oblastech za slučitelné s vnitřním trhem.

- nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1301/2013 ze dne 17. prosince 2013 o Evropském fondu pro regionální rozvoj, o zvláštních ustanoveních týkajících se cíle Investice pro růst a zaměstnanost a o zrušení nařízení (ES) č. 1080/2006,
- nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013 ze dne 17. prosince 2013 o společných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti, Evropském zemědělském fondu pro rozvoj venkova a Evropském námořním a rybářském fondu, o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti a Evropském námořním a rybářském fondu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1083/2006,
- nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1304/2013 ze dne 17. prosince 2013 o Evropském sociálním fondu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1081/2006,
- nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1291/2013 ze dne 11. prosince 2013, kterým se zavádí Horizont 2020 – rámcový program pro výzkum a inovace (2014–2020) a zrušuje rozhodnutí č. 1982/2006/ES,
- nařízení Rady (ES) č. 723/2009 ze dne 25. června 2009 o právním rámci Společenství pro konsorcium evropské výzkumné infrastruktury (ERIC).
- nařízení Rady (ES) č. 994/98 ze dne 7. května 1998 o použití článků 92 a 93 Smlouvy o založení Evropského společenství na určité kategorie horizontální státní podpory a Nařízení Rady (EU) č. 733/2013 ze dne 22. července 2013, kterým se mění nařízení (ES) č. 994/98 o použití článků 92 a 93 Smlouvy o založení Evropského společenství na určité kategorie horizontální státní podpory,
- pro účely možné kumulace podpor rovněž předpisy k podporám malého rozsahu, tj. nařízení Komise (EU) č. 1407/2013 ze dne 18. prosince 2013 o použití článků 107 a 108 Smlouvy o fungování Evropské unie na podporu de minimis, nařízení Komise (EU) č. 1408/2013 ze dne 18. prosince 2013 o použití článků 107 a 108 Smlouvy o fungování Evropské unie na podporu de minimis v odvětví zemědělství, nařízení Komise (EU) č. 717/2014 ze dne 27. června 2014 o použití článků 107 a 108 Smlouvy o fungování Evropské unie na podporu de minimis v odvětví rybolovu a akvakultury,
- související předpisy pro jednotlivé fondy, jako je nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1301/2013 ze dne 17. prosince 2013 o Evropském fondu pro regionální rozvoj, o zvláštních ustanoveních týkajících se cíle Investice pro růst a zaměstnanost a o zrušení nařízení (ES) č. 1080/2006 a nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1304/2013 ze dne 17. prosince 2013 o Evropském sociálním fondu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1081/2006. Dalším významným předpisem pro oblast VaVal je nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1291/2013 ze dne 11. prosince 2013, kterým se zavádí Horizont 2020 – rámcový program pro výzkum a inovace (2014–2020) a zrušuje rozhodnutí č. 1982/2006/ES.

Z pramenů práva „soft law“ jsou ve vztahu k návrhu významná zejména

- Sdělení Komise - Rámec pro státní podporu výzkumu, vývoje a inovací (2014/C 198/01)
- Sdělení Komise - Kritéria pro analýzu slučitelnosti státní podpory, která má podpořit realizaci významných projektů společného evropského zájmu, s vnitřním trhem (2014/C 188/02).

1.4 Identifikace dotčených subjektů

Dotčenými subjekty jsou zejména:

- státní správa a její orgány - poskytovatelé podpory výzkumu, vývoje a inovací z veřejných prostředků, tj. ústřední a jiné správní úřady odpovědné za výzkum a vývoj, především
 - o Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, jako ústřední orgán státní správy odpovědný za výzkum a vývoj
 - o Ministerstvo průmyslu a obchodu jako ústřední orgán státní správy pro průmyslový výzkum, rozvoj techniky a technologií (inovace)
 - o Ministerstvo zdravotnictví jako ústřední orgán státní správy pro zdravotnickou vědeckovýzkumnou činnost
 - o Ministerstvo vnitra pro oblast bezpečnostního výzkumu a vývoje
 - o Ministerstvo obrany pro oblast obranného výzkumu a vývoje
 - o Ministerstvo kultury pro aplikovaný výzkum a vývoj národní a kulturní identity
 - o Ministerstvo zemědělství jako ústřední orgán státní správy odpovědný za výzkum, vývoj a inovace v rámci agrárního sektoru ČR (oblasti veřejné podpory zemědělství a rybolovu).
 - o Akademie věd České republiky
 - o Grantová agentura České republiky
 - o Technologická agentura České republiky
 - o územní samosprávné celky
- Rada pro výzkum, vývoj a inovace,
- uchazeči o podporu,
- příjemci podpory.

1.5 Popis cílového stavu

Cílovým stavem je stanovení rámce pro přípravu budoucí právní úpravy financování VaVal, a to jak v oblastech, které jsou přímo regulovány evropskou legislativou, tak v oblastech, které náleží čistě do pravomoci členských států. Záměrem předkladatele je nastavit takový rámec, který povede k zavedení těch nástrojů z přímo použitelných předpisů EU, které dosud ve stávajícím zákoně č. 130/2002 Sb. nemají procesní oporu, ke zjednodušení procesů poskytování účelové i institucionální podpory, k zavedení způsobů podpory, které napomohou udržitelnosti systému VaVal, ke sjednocení roztržité státní správy v oblasti VaVal. Cílem předkladatele však není nastavení konkrétních procesních pravidel či předložení normativního znění budoucích ustanovení nového zákona.

Nový zákon o podpoře výzkumu, vývoje a inovací musí řešit nejen problémy minulosti, ale zejména a především výzvy, rizika a příležitosti do budoucnosti, a to v horizontu nejméně cca 10 let. Znamená to mj., aby se nový systém podpory VaVal začal připravovat na situaci po roce 2020 (resp. 2022 podle pravidla $n+2$), kdy skončí OP VVV, OP PIK a OP PPR a tím se sníží podpora VaVal z ESIF. Je-li v současné době část dlouhodobě odsouvaných problémů (vyvolaných mj. nesystémovým využitím masivních dotací na výzkum, vývoj a inovace z ESIF v letech 2007 – 2013, resp. 2015 v předpokládaném objemu cca 90 mld. Kč) částečně řešitelná využitím prostředků ESIF v období 2014 - 2020, pak bez zásadních změn současného systému podpory VaVal to po r. 2022 možné nebude.

Cílem budoucí nové úpravy tak bude vytvořit ve společnosti podmínky pro zvýšení kvality, udržitelnosti, výzkumu a vývoje v ČR, jakož i zajistit efektivnost výdajů na VaVal, které budou

vynakládány na reálné potřeby společnosti a ekonomiky , vysoce kvalitní, produktivní, stabilní a strategicky řízený systém VaVal.

Definice cílového stavu vychází ze stávajících strategických dokumentů schválených vládou (Strategie mezinárodní konkurenceschopnosti ČR, Národní inovační strategie, Národní program reformy a Národní priority orientovaného výzkumu, vývoje a inovací), z evropských strategických dokumentů (Strategie Evropa 2020 a Unie inovací), z dalších koncepčních dokumentů, které jsou konkretizovány v Aktualizované Národní politice výzkumu, vývoje a inovací v ČR na léta 2009 - 2015 s výhledem do roku 2020 a v neposlední řadě z výsledků Mezinárodního auditu výzkumu, vývoje a inovací v ČR, z nichž lze ocitovat zejména následující:

Pro efektivní tvorbu politiky je zásadní **dobré propojení mezi různými úrovněmi ve správním systému**. Pro naplnění tohoto účelu je cílem věcného záměru zhodnotit význam a nezbytnost **zřízení centrálního úřadu pro VaVal** jakož i sjednocení a zavedení určité hierarchie a lepší provázanosti příslušných strategických a koncepčních dokumentů. Jak vyhodnotil také Mezinárodní audit systému VaVal v ČR, *soustředění zodpovědnosti za rozpočet a politiku VaVal pod RVVI zatěžuje RVVI takovou mírou zodpovědnosti, se kterou se nemůže realisticky vyrovnat, a která ztěžuje její schopnost přijímat kvalitní a informovaná rozhodnutí. Dělá to z ní jakési kvaziministerstvo pro vědu, ovšem bez náležitého provázání na vládu nebo na demokratické procesy a vzdaluje ji to od systémových a strategických znalostí nezbytných k propojení politik a potřeb. Společně s reformou státní správy by měly být posíleny ministerské kapacity a ministerstva by měla být znovu vybavena pravomocemi působit v oblasti VaVal s tím, že na to budou mít vlastní rozpočtové položky. RVVI by měla přesunout ohnisko svého zájmu z alokování rozpočtu a mikromanagementu na stanovování širších strategických směrů. Grantová agentura a Technologická agentura by měly být podřízeny ministerstvům. Více ministerstev by mělo mít možnost používat je jako poskytovatele pro své aktivity ve VaVal, podobně jako tomu je u Norské výzkumné rady nebo u FFG v Rakousku. Vztah mezi agenturami a jejich nadřízenými orgány by měl mít charakter výkonnostních smluv. Činnost agentur by měla být řízena danými cíli; jejich činnosti by neměly podléhat mikromanagementu RVVI nebo jiných orgánů. Charakter řízení by měl být posunut směrem k měkkému řízení se zapojením relevantních aktérů.* Audit tak implikoval nutnost systémové restrukturalizace kompetencí RVVI, omezení mikro-managementu ze strany RVVI a funkčnějšího vymezení odpovědností za jednotlivé části VaVal. Cílem je rovněž vybudovat pro hodnocení potřebné analytické zázemí a zavést princip, dle kterého vyšší článek systému VaVal hodnotí článek na nižším stupni řízení.

Podíl financování výzkumu v České republice, které je poskytováno na základě úspěchu v soutěži, je dle Mezinárodního auditu VaVal příliš vysoký a překračuje úroveň, kterou řada zemí považuje za nebezpečnou. **Institucionální financování by mělo pokrývat alespoň 50 % financování výzkumu**. Mělo by být založeno na ověřování kvality výzkumu, ale v pomalejším cyklu (5 a více let), který vytváří stabilitu a příležitosti k plánování, nikoli na základě jednoletého cyklu. Cílem nového zákona tak je mj. zjednodušit podporu výzkumu a vývoje – instituce podporovat podle výsledků, týmy projektově.

Vzhledem k tomu, že **metodika hodnocení** způsobuje řadu deformací jak ve struktuře výzkumu, tak v chování jeho aktérů a brání mnoha aspektům rozvoje, doporučuje se opustit používání mechanického přepočtu bodů získaných podle metodiky hodnocení na výši institucionální podpory a zavést nový způsob alokace institucionální podpory s využitím tzv. výkonnostních smluv uzavřených mezi poskytovatelem a příjemcem (např. VO) obsahujících retrospektivní i prospektivní složku. Tento systém by měl být podporován kombinací objektivních indikátorů a posuzování neustrannými kolegy. Hodnoticí postupy by tak měly být od základu reformovány, pozornost by se měla přenést kromě výstupů i na důsledky a dopady. Hodnocení by mělo přispívat také k plánování a vývoji politik a programů. Na každé úrovni hierarchického řízení by měly být využívány nezávislé

expertní znalosti pro hodnocení nižších úrovní, přičemž na žádné z těchto úrovní nesmí docházet k sebehodnocení. Cílem je zabezpečit, aby financování bylo udržitelné a vázané na výsledky hodnocení kvality.

Z hlediska rozsahu nezbytných změn systému podpory VaVal je potřebný nový zákon, který definuje zejména nové podmínky, zásady a kritéria podpory tak, aby zajišťovaly výrazně lépe než dosavadní pravidla rozvoj a udržitelnost systému podpory, legislativně vyřeší absenci inovací a dalších nástrojů podpory v systému VaVal a v neposlední řadě definuje kompetence pro zcela nové kapacity státní správy a administrativní podpory koordinace a řízení systému podpory VaVal.

1.6 Zhodnocení rizika

V případě neefektivní podpory VaVal hrozí další ztráta konkurenceschopnosti ČR s celou řadou negativních ekonomických a sociálních konsekvencí.

Neustále se zvyšuje riziko neefektivního využívání veřejných prostředků na VaV. Dalším významným rizikem je nízká vazba mezi základním výzkumem a aplikovaným výzkumem, vývojem na straně jedné a inovacemi na straně druhé. Vynakládané prostředky na výzkum a vývoj se tak zatím příliš neprojevují v podobě inovací a podpoře hospodářského růstu, ale směřují spíše k tvorbě publikací. V souvislosti s realizací OP VaVpl, jako zdroje nejvyšších investic do infrastruktury, se ukazuje obtížná financovatelnost celého systému VaVal zejména po roce 2020 (po skončení současného programovacího období).

Řešení problému se ukazuje naléhavé, neboť v současné době ekonomické a hospodářské situace lze přetrvávající pozici České republiky ve vztahu k vyspělým zemím Evropské unie, ale i dalším mimoevropským zemím, začít snižovat efektivním využíváním prostředků na VaVal a zejména uplatněním jejich výsledků.

Na základě výše uvedeného lze tedy konstatovat, že neřešení problémů či nedostatečné (absentující) úpravy v oblasti financování VaVal, tedy zejména chybějící jednotná a komplexní právní úprava, představuje výrazné riziko.

2. Návrh variant řešení

Na základě analýzy právního i skutkového stavu, v souladu se stanovenými cíli, jsou varianty věcného a právního řešení navrženy vždy v rámci jednotlivých věcných oblastí.

Při přípravě návrhu věcného záměru byly hodnoceny tři varianty včetně varianty nulové.

Varianta 0: zachování současného stavu

Varianta 1: úprava stávajících právních předpisů – změna zákona o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací a souvisejících zákonů a prováděcích předpisů

- a. **Užší podoba** – nezbytné úpravy stávajících předpisů vyplývající z evropských pravidel veřejné podpory
- b. **Širší podoba** – nezbytné úpravy stávajících předpisů vyplývající z evropských pravidel veřejné podpory + podřazení GA ČR pod MŠMT a TA ČR pod MPO
- c. **Nejširší podoba** – vytvoření nového centrálního úřadu pro VaVal (ministerstva pro výzkum, vývoj a vysoké školy / terciární vzdělávání)

Varianta 2: vznik nového zákona o podpoře výzkumu, vývoje a inovací, včetně nových prováděcích předpisů a změny souvisejících zákonů

- a. Zřízení nového ministerstva pro výzkum a vývoj (MVV)
- b. Zřízení nového ministerstva pro výzkum, vývoj a vzdělávání (MVVV)
- c. Ponechání stávajícího systému VaVal s poradní rolí RVVI a podřazením GA ČR pod MŠMT a TA ČR pod MPO.

2.1 Nulová varianta

Tato varianta předpokládá zachování současného stavu beze změny. Opakované problémy a nedostatečná procesní úprava v oblasti VaVal ukazují, že současný stav je nadále neúnosný. Jak vyplynulo z řady jednání s vědeckou obcí, příjemci i poskytovateli, po změně stávajících poměrů volají všechny dotčené subjekty.

Pokračování současného stavu si lze představit snad jen za podmínek funkčních samoregulačních mechanismů, vzdání se možnosti využívání dalších kategorií podpory dle modernizovaných evropských předpisů, rezignování na inovativní postupy, efektivnější řízení a zvyšování konkurenceschopnosti ČR.

Vzhledem k dlouhodobě kritickému trendu je tak nulová varianta zásadně nevhodná. Na mnoha místech je úprava pro nezasvěcené adresáty duplicitní, složitá nebo příliš technická nejen co do pojmosloví, ale i z obecného procesního hlediska.

Současný vývoj rovněž potvrzuje, že nulová varianta ustupuje progresivnějším řešením, která jsou doporučována Evropskou komisí v rámci modernizovaných evropských pravidel v oblasti veřejné podpory.

Zhodnocení stávající právní úpravy spolu s problémy, které v současnosti její aplikace přináší, je uvedeno v předchozích kapitolách, a proto není nutné popis stávajícího stavu na tomto místě znovu provádět. Identifikace a vyhodnocení přínosů a nákladů nulové varianty je uvedeno v následujících kapitolách.

2.2 Varianta 1 – úprava stávajících právních předpisů pro oblast VaVal

Tuto variantu, která počítá s úpravou stávajících předpisů pro oblast VaVal, zejm. zákona č. 130/2002 Sb., zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů, zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, zákona č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích, ve znění pozdějších předpisů a zákona č. 227/2006 Sb., o výzkumu na lidských embryonálních kmenových buňkách a souvisejících činnostech a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, jakož i s nezbytnou úpravou prováděcích předpisů a vydáním nových prováděcích předpisů, **předkladatel nedoporučuje** z důvodu velkého množství změn, které by fakticky znamenaly rekodifikaci stávajících předpisů pro oblast VaVal. Z legislativního, technického i praktického hlediska se vzhledem k rozsahu a významnosti předpokládaných změn pouhá novelizace stávajícího zákona nejeví jako praktická.

Varianta 1a – užší podoba

Varianta 1 v užší podobě navrhuje pouze nezbytné úpravy stávajících předpisů pro VaVal, které vyplývají z modernizovaných pravidel EU pro veřejnou podporu. Zejména by se jednalo o důslednější zavedení inovací a dalších kategorií podpory, včetně precizování institucionální podpory, hodnocení VaVal, rozšíření IS VaVal, úpravy ochrany práv duševního vlastnictví a dalších souvisejících úprav nezbytných k překlenutí výkladových nejasností či nepřesností. Předkladatel

nedoporučuje. Jednalo by se o další z mnoha dílčích novelizací zákona č. 130/2002 Sb. neřešící problematiku z dlouhodobého hlediska.

Varianta 1b – širší podoba

Širší podoba prosté novelizace zákona č. 130/2002 Sb., potažmo dalších souvisejících předpisů by spočívala v nezbytných úpravách dle varianty 1a, bez zřízení nového ústředního orgánu státní správy, avšak se zajištěním dohledu a podřízenosti GA ČR a TA ČR pod stávající věcně nejbližší příslušná ministerstva, tj. GA ČR pod MŠMT a TA ČR pod MPO.

Varianta 1c – nejširší podoba

Varianta 1 by ve své nejširší podobě znamenala de facto kompletní přepis stávajícího zákona o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací. Především by bylo zapotřebí přepracovat jeho zavedenou strukturu, která ve stávající podobě nevyhovuje současné praxi, je nesystematická a neodpovídá ani chronologii jednotlivých kroků v postupu poskytovatelů i žadatelů o podporu. Na mnoha místech je úprava až příliš detailní (viz např. tvorba návrhu výdajů státní rozpočtu na VaVal) a jinde zase příliš obecná (viz hodnocení výsledků VaVal pro přípravu návrhu výdajů státního rozpočtu).

Konkrétně by tato subvarianta znamenala vedle novelizace zákona č. 130/2002 Sb. v rozsahu subvarianty 1a také zavedení centrálního úřadu / nového ministerstva pro VaVal odpovědného za rozdělování výdajů pro VaVal a metodické působení v oblasti VaVal. Konkrétně by zde bylo za potřebí mj. novelizovat některé zásadní instituty a způsoby financování VaVal, zcela upravit proces a způsob rozdělování výdajů na VaVal, změnit způsob rozdělování institucionálních prostředků na rozvoj výzkumných organizací (využití výsledků hodnocení VaVal jako podkladu pro přípravu návrhu výdajů státního rozpočtu na VaVal), revidovat proces hodnocení a výběru uchazečů o účelovou podporu a zavést nové kategorie podpory a pravidla jejich využívání.

Součástí této varianty je přesun kompetence za problematiku terciárního vzdělávání z Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy do MVV

V případě personálního zajištění nově vzniklého ústředního orgánu státní správy pro VaVal se předpokládá, že do něj přejde část pracovníků z jednotlivých resortů v souvislosti s přesunem určitých působností. V případě delimitace služebních míst tedy nedojde k zvyšování výdajů státního rozpočtu na administraci příslušných realokovaných činností. Blíže k nákladům souvisejícím se zřízením nového centrálního úřadu pro VaVal v kap. 3.2.

2.3 Varianta 2 – vznik nového zákona o podpoře výzkumu, vývoje a inovací

Tato varianta spočívá ve vytvoření a přijetí nové právní úpravy nahrazující stávající zákon č. 130/2002 Sb. Představuje komplexní systémové řešení a adekvátní implementaci nových nástrojů a kategorií podpory z modernizovaných pravidel a přímo použitelných předpisů EU.

Návrh řešení v rámci varianty 2 počítá s vytvořením zcela nového zákona upravujícího oblast financování VaVal se zaměřením (rozdělením) zejména na následující oblasti:

- Vymezení předmětu úpravy, základních pojmů, včetně definic v souladu s přímo použitelnými předpisy EU

Předmětem právní úpravy bude především nastavení podmínek pro poskytování veřejné podpory VaVal v souladu s podmínkami pro využití blokových výjimek (GBER), úprava práv a povinností organizačních složek státu, které podporu poskytují (poskytovatelé), a fyzických

a právnických osob, které se o podporu na VaVal ucházejí (uchazeči), resp. které podporu na VaVal přijímají (příjemci).

Zákon rovněž vymezí působnost orgánů státní správy VaVal, práva a povinnosti týkající se informačního systému VaVal prostřednictvím kterého budou plněny informační povinnosti všech zúčastněných osob. Bude nezbytné vycházet z pojmů a definic přímo použitelných předpisů EU, od kterých se nelze odchýlit, případně bude využita terminologie z Rámce pro státní podporu výzkumu, vývoje a inovací.

- Koncepční a strategické dokumenty pro oblast VaVal

Budou stanoveny základní náležitosti Národní politiky výzkumu, vývoje a inovací a Národních priorit výzkumu, vývoje a inovací jako její součástí, upraven proces jejich přípravy a schvalování. Obdobná pravidla budou zakotvena pro navazující koncepční a strategické dokumenty poskytovatelů s tím, že dlouhodobé závazky budou součástí politiky a střednědobé a krátkodobé součástí koncepcí poskytovatelů. Rovněž bude upravena hierarchie jednotlivých koncepčních dokumentů a jejich vzájemná provázanost, jejich závaznost pro podporu včetně přednosti dlouhodobých závazků a povinnosti jejich souladu s výdaji státního rozpočtu a jejich uplatnění při výkonu státní správy v dané oblasti a při plnění dalších úkolů stanovených zákonem.

- Tvorba rozpočtu na VaVal

Navrhuje se preciznější a důslednější úprava přípravy návrhu výdajů státního rozpočtu na VaVal se zohledněním jeho priorit (podpora konkurenceschopnosti, excelence, využitelnost center pro budoucnost VaVal, požadavky nezajištěné střednědobým výhledem, financování infrastruktur, mezinárodní spolupráce) se zakotvením jednoznačných procesů a lhůt, závazností střednědobého výhledu a tím i posílení jistoty všech dotčených subjektů.

- Státní správa pro oblast VaVal – systém řízení VaVal

Z hlediska organizace státní správy VaVal se nabízí několik subvariant tohoto řešení:

Varianta 2a by navrhovala zřízení nového Ministerstva pro výzkum a vývoj (MVV), které by přebíralo kompetence RVVI a další působnosti MŠMT v oblasti VaV vyjma oblasti terciálního vzdělávání. Vedle těchto kompetencí by MVV byly podřízeny obě agentury (GA ČR a TA ČR), vůči nimž by mělo MVV kontrolní (dohledové) pravomoci a sloužilo jako odvolací orgán v případě uplatnění zákonných opravných prostředků a stížností.

Varianta 2b navrhuje zřízení Ministerstva pro výzkum, vývoj a vzdělávání (MVVV), kterému by byly podřízeny obě agentury a které by přebíralo exekutivní kompetence RVVI a veškerou působnost MŠMT v oblasti VaVal, včetně vysokého školství.

Varianta 2c by spočívala v podřazení GA ČR pod MŠMT a TA ČR pod MPO, jakožto věcně nejbližší věcně příslušné nadřízené ministerstva.

V případě **varianty 2a** bude zřízeno nové ministerstvo (**Ministerstvo pro výzkum a vývoj – MVV**), které převezme významnou část exekutivních úkolů stávající RVVI a zároveň postavení ústředního správního úřadu odpovědného za vědní politiku, výzkum a vývoj od Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT). Konkrétně od MŠMT převezme

- vedení rejstříku veřejných výzkumných institucí podle zákona č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích,

- vedení seznamu výzkumných organizací schválených pro přijímání výzkumných pracovníků ze třetích zemí podle části osmé zákona č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích,
- správu výzkumu na lidských embryonálních kmenových buňkách podle zákona č. 227/2006 Sb., o výzkumu na lidských embryonálních kmenových buňkách a souvisejících činnostech a o změně některých souvisejících zákonů,
- mezinárodní spolupráci ČR ve VaVal.

V případě **varianty 2b** by došlo k přesunu veškeré agendy MŠMT týkající se vysokého školství.

V rámci přesunu působností na MVV dojde současně k delimitaci služebních míst, včetně pracovníků. V rámci personálních nákladů tedy nedojde k zvyšování výdajů státního rozpočtu na administraci příslušných činností, ale pouze k realokaci těchto výdajů na nově zřízené MVV.

V oblasti své působnosti bude MVV dle **varianty 2a**

- správcem rozpočtové kapitoly, ze které bude kromě jeho činnosti financována také GA ČR a TA ČR, přičemž zákonem bude vymezena jejich odborná nezávislost. Aby byla zajištěna objektivnost jeho rozhodování ve prospěch celého VaVal, MVV nebude zřizovatelem žádné výzkumné organizace.
- plnit úkoly, které jsou společné všem ministerstvům, vyplývající ze zásad činnosti ústředních orgánů státní správy stanovených v § 22 až 27 zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky (např. podklady pro sestavení státního rozpočtu, příprava návrhů právních předpisů, stanoviska k návrhům předkládaným vládě jinými ministerstvy, pokud se týkají jeho působnosti, metodická činnost nad zákony v jeho gesci atd.).
- odpovídat za přípravu návrhu výdajů státního rozpočtu na VaVal,
- zabezpečovat úlohu správce a provozovatele informačního systému výzkumu, vývoje a inovací.
- předkládat vládě stanoviska k návrhům na Národní infrastruktury VaV (dále jen „NIF“) od jednotlivých zřizovatelů (nebo kompetenčně příslušného orgánu u nestátních institucí),
- provádět hodnocení / evaluaci. MVV ovšem nebude orgánem, který posuzuje, zda daný příjemce splňuje či nesplňuje znaky výzkumné organizace, neboť toto bude vždy v kompetenci příslušného poskytovatele, který podporu poskytuje.
- odpovídat za přípravu NP VaVal, Národních priorit VaVal, Národní výzkumné a inovační strategie pro inteligentní specializaci České republiky (RIS 3) a dalších strategií, včetně koncepce mezinárodní spolupráce ve VaVal a její realizace a za průřezové programy ústředního správního úřadu odpovědného za výzkum a vývoj,
- odpovídat za sjednocení politik pro VaVal (poskytovatelé budou zpracovávat svoje resortní koncepce, které budou podřízeny NP VaVal) a opatření NP VaVal budou realizována jednotlivými poskytovateli a MVV včetně způsobů evaluací výzkumných organizací prováděných jednotlivými poskytovateli.

RVVI bude poradním a odborným orgánem MVV (resp. prostřednictvím MVV bude tuto činnost vykonávat i pro vládu) a mezi její úkoly bude patřit příprava odborné části strategií a koncepcí VaVal (především NP VaVal), podíl na zpracování stanovisek k materiálům předkládaných MVV vládě, resp. na zpracování stanovisek k materiálům předkládaným jinými poskytovateli vládě. RVVI bude oprávněna ustanovovat své pracovní orgány:

- Bioetickou komisi (BEK) – pro oblast bioetických aspektů výzkumu a vývoje, zejména pro zpracování návrhů stanovisek RVVI k rozhodnutím MVV podle zákona o výzkumu na lidských embryonálních kmenových buňkách,
- Komisi pro evaluaci a hodnocení (KEV) – pro oblast evaluace výzkumných organizací a programů účelové podpory,
- Komisi pro vědeckou integritu (KIN) – k projednání podnětů týkajících se případů nesprávného vědeckého jednání.

Členové RVVI budou jmenováni ministrem pro výzkum a vývoj, příp. ministrem pro výzkum, vývoj a vzdělávání z řad předních odborníků základního výzkumu a aplikovaného výzkumu, vývoje a inovací.

GA ČR a TA ČR zůstane zachováno právní postavení jako organizačních složek státu, které však budou nově podřízeny MVV a financovány z rozpočtové kapitoly MVV. Zároveň budou mít a ze zákona zajištěnu autonomii v rozhodování o využití přidělených prostředků, za které budou stejně jako doposud odpovídat mimo politický vliv na jejich rozhodování o přidělení podpory projektům. Přitom budou vázány pouze svým základním strategickým a koncepčním zaměřením, které bude stanoveno NP VaVal, a rozpracováno ve vlastní koncepci činnosti GA ČR a TA ČR. Tuto vlastní koncepci činnosti zpracují obě agentury a předloží je MVV ke schválení a jeho prostřednictvím vládě k informaci.

Z nově upraveného postavení GA ČR a TA ČR bude vyplývat rovněž podstatné zjednodušení struktury jejich orgánů, které je přiblíží standardnímu správnímu úřadu. V prvé řadě bude zrušena kontrolní rada, neboť Poslanecká sněmovna uplatní svoji kontrolní funkci vůči těmto agenturám prostřednictvím jejich nadřízeného ústředního správního úřadu – MVV, a to standardními ústavními mechanismy regulujícími vztah moci zákonodárné a výkonné bez potřeby specifického kontrolního orgánu. Statutárním a výkonným orgánem obou agentur bude ředitel, který bude jmenován ministrem pro výzkum, vývoj a inovace. Tím bude v zásadě nahrazena jak funkce předsedy, tak předsednictva (samozřejmě v rozsahu odpovídajícím jejich novému právnímu postavení). Vědecká/výzkumná rada zůstane zachována, ale se změněnými úkoly odpovídajícími novému právnímu postavení agentur.

MŠMT bude mít **v případě varianty 2a** nadále v působnosti čerpání a využívání ESIF ve VaVal (OP VVV) včetně zpracování koncepce a zajištění plnění závazků týkajících se udržitelnosti center jako celku (za jednotlivé NIF budou odpovídat příslušní zřizovatelé a budou podporovány jejich prostřednictvím), financování těch výzkumných organizací, které nepatří do působnosti jiných poskytovatelů). V případě **varianty 2b** přejdou veškeré kompetence v oblasti VaVal na nově zřízené MVVV.

MPO bude mít nadále v působnosti čerpání a využívání ESIF ve VaVal (OP PIK), podporu programů aplikovaného výzkumu, vývoje pro potřeby průmyslu (včetně programů navazujících na řešené programy resp. podprogramů TA ČR) a podporu inovací.

Působnost dalších mezíresortních poskytovatelů podpory VaVal (MK a MV) a resortních poskytovatelů (MZ, MZe a MO) zůstane v principu nezměněna.

Všichni poskytovatelé, tj. včetně AV ČR, GA ČR a TA ČR budou předkládat své strategie MVV/MVVV, které je bude se svým stanoviskem předkládat ke schválení vládě.

● Kategorie a nástroje podpory, jejich členění na institucionální a účelovou podporu

Na rozdíl od stávající úpravy budou jednotlivé kategorie (nástroje) podpory popsány v samostatných ustanoveních o způsobu podpory. Pro každý nástroj budou stanoveny způsobilé náklady v souladu s pravidly veřejné podpory a podmínky, za kterých je možné příslušnou podporu poskytnout.

Do **účelové podpory** budou zařazeny následující kategorie podpory, které jsou v souladu s nařízením Komise, přičemž bude možné je v jednom projektu kategorie za podmínek stanovených zněním programu kombinovat:

- a) podpora projektů základního a aplikovaného výzkumu, včetně projektů mezinárodní spolupráce ve výzkumu a vývoji,
- b) investiční podpora výzkumných infrastruktur,
- c) podpora na inovace pro malé a střední podniky,
- d) podpora na inovace postupů a organizační inovace,
- e) veřejná zakázka ve výzkumu, vývoji a inovacích v obchodní fázi.
- f) podíl státního rozpočtu na výdajích spolufinancovaných z ESIF, příp. dalších prostředků jiných zahraničních programů.

Do **institucionální podpory** bude zařazena podpora na:

- a) rozvoj výzkumných organizací, zahrnující i podporu činnosti jejich výzkumných infrastruktur
- b) Národní infrastruktury výzkumu, vývoje a inovací (NIF),
- c) specifický vysokoškolský výzkum,
- d) mezinárodní spolupráci ve výzkumu, vývoji a inovacích,
- e) agendu (administrativu) výzkumu, vývoje a inovací (pouze u poskytovatelů),
- f) pracoviště Akademie věd České republiky.

Dále budou umožněny **nástroje pro jednotlivé kategorie podpory** v souladu s nařízením Komise, a to:

- a) dotace, které budou představovat základní způsob účelové a institucionální podpory,
- b) návratná finanční výpomoc podle § 3 písm. b) zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů,
- c) případně další nástroje, které Komise považuje za transparentní dle článku 5 odst. 2 GBER, tj.
 - i. podpora sestávající z dotací a ze subvencí úrokových sazeb
 - ii. podpora poskytovaná formou půjček
 - iii. podpora obsažená v zárukách
 - iv. podpora ve formě vratných záloh, pokud celková nominální výše vratné zálohy nepřesahuje příslušné prahové hodnoty podle nařízení Komise, nebo pokud byla předtím, než bylo opatření provedeno, Komisi oznámena metodika pro výpočet hrubého grantového ekvivalentu vratné zálohy a Komise tuto metodiku schválila.

Využití nástrojů pod písm. b) a c) bude určeno zejména pro podporu inovací a tato skutečnost bude muset být specifikována v návrhu programu schvalovaného vládou.

● Způsoby, podmínky a procesy financování VaVal

Předmětná oblast bude upravena do tří samostatných částí, v jejichž rámci budou popsány jednotlivé procesy poskytování finančních prostředků, zásady a podmínky pro přidělení a použití podpory, povinnosti poskytovatelů i uchazečů o podporu, vztah mezi poskytovateli

a příjemci podpory, práva k výsledkům výzkumu, vývoje a inovací a další nezbytné požadavky pro naplnění slučitelnosti veřejné podpory s vnitřním trhem.

Předně je třeba rozlišovat

1. výdaje státního rozpočtu na výzkum, vývoj a inovace jako celek

Nový zákon by měl upravovat způsob tvorby návrhu výdajů na VaVal tak, aby byl flexibilnější, neupravoval interní procesy, ale zejména procesy a lhůty navenek. Bude zakotvena dlouhodobost závazku a závaznosti střednědobého výhledu výdajů státního rozpočtu VaVal. Návrh státního rozpočtu na VaVal bude vedle návrhu výdajů na daný kalendářní rok a na následující dva roky (tj. střednědobý výhled) obsahovat i informativní část o výdajích na dalších šest let (dlouhodobý výhled). Jednotlivé rozpočtové kapitoly budou své požadavky povinny řádně odůvodňovat. K neodůvodněným či bezdůvodně nadhodnoceným nadpožadavkům nebude přihlíženo. Budou zachovány závazné ukazatele (výdaje státního rozpočtu na VaVal celkem, výdaje na účelovou podporu, výdaje na institucionální podporu) a další závazné ukazatele budou zjednodušeny tak, aby obsahovaly jen výdaje společné pro většinu rozpočtových kapitol, z nichž jsou VaVal podporovány (výdaje na rozvoj výzkumných organizací a výdaje na agendu VaVal). Současně návrh předpokládá transparentnost tvorby této části státního rozpočtu, publikaci výsledného návrhu jakož i případných jednání mezi resorty a v neposlední řadě užší spolupráci s Ministerstvem financí již při tvorbě návrhu výdajů na VaVal tak, aby byla garantována alespoň určitá jistota nastaveného rámce výdajů na VaVal pro příslušná léta.

Následně lze jednotlivé kategorie a nástroje podpory podřadit buď pod

2. účelové financování VaVal zahrnující

- podporu projektů základního a aplikovaného výzkumu,
- investiční podporu výzkumných infrastruktur,
- podporu inovačních klastrů,
- podporu na inovace pro malé a střední podniky,
- podporu na inovace postupů a organizační inovace,

nebo

3. institucionální financování VaVal zahrnující

- podporu na rozvoj výzkumných organizací,
- podporu Národních infrastruktur VaV jako specifický nástroj podpory klíčových ESFRI (European Strategy Forum on Research Infrastructures),
- podporu na specifický vysokoškolský výzkum,
- podporu na mezinárodní spolupráci ve výzkumu, vývoji a inovacích,
- finanční prostředky na Agendy výzkumu, vývoje a inovací,
- podporu pracovišť Akademie věd České republiky.

Navrhuje se, aby byla zákonem uložena povinnost zpracovat do návrhu výdajů SR výdaje na jednotlivé aktivity tak, jak je vláda schválí při projednávání těchto aktivit (např. návrhů programů) nebo současně navrhnout změnu těchto aktivit. Bude definováno, co je považováno za závazek.

Návrh rozdělení institucionálních výdajů na rozvoj výzkumných organizací a na Národní infrastruktury výzkumu a vývoje mezi rozpočtové kapitoly bude dán zákonem o státním rozpočtu na daný rok a platným střednědobým výhledem. Nárůst nebo pokles celkové institucionální podpory v rámci výdajů státního rozpočtu na výzkum, vývoj a inovace ve střednědobém výhledu se promítá stejným poměrem mezi všechny rozpočtové kapitoly tak,

aby zůstaly zachovány podíly jednotlivých poskytovatelů na celkových výdajích s výjimkou dopadu evaluace. Rozdělení institucionální podpory mezi jednotlivé výzkumné organizace a Národní infrastruktury výzkumu a vývoje a definování jejího následného užití je odpovědností poskytovatele), kde může buď využít stejný princip jako u rozpočtových kapitol nebo podporu rozdělit na základě výsledků vlastního hodnocení, které zveřejní.

Příprava návrhu výdajů státního rozpočtu na VaVal bude v působnosti zřízeného MVV.

● Informační systém VaVal

Zákon zachová postavení Informačního systému VaVal (dále jen „IS VaVal“), jeho správu a provoz, včetně práv a povinností poskytovatelů, příjemců i správce a provozovatele systému, kterým se však nově namísto RVVI stane zřízené Ministerstvo pro výzkum a vývoj (případně též vysoké školy).

IS VaVal bude mít tyto části:

- o Centrální evidence aktivit VaVal (CEA),
- o Centrální evidence projektů VaVal (CEP),
- o Rejstřík informací o výsledcích VaVal (RIV),
- o Evidence veřejných soutěží ve VaVI (VES),
- o Evidenci podpory na rozvoj VO a NIF (CEZ),
- o + případně nové databázové prvky

Bude znovu zaveden CEZ (dřívější Centrální evidence výzkumných záměrů), který bude upraven tak, aby aktuálně evidoval poskytnutou institucionální podporu na rozvoj výzkumných organizací a na Národní infrastruktury výzkumu a vývoje až na úroveň příjemců, včetně závazných cílů, výsledků a dalších výkonů/činností výzkumné organizace nebo Národní infrastruktury výzkumu a vývoje.

CEA, CEP a RIV budou doplněny tak, aby umožňovaly sledovat a hodnotit programy, projekty a výsledky kategorií podpor z oblasti inovací.

RIV bude doplněn tak, aby umožňoval sledování dosažených výsledků a dalších výkonů/činností výzkumné organizace nebo Národní infrastruktury výzkumu a vývoje a výsledků inovací.

Nové databázové prvky by sloužily k vedení informací

- a) o strojích a zařízeních pro VaV s pořizovací hodnotu minimálně 500 tis. Kč a pořízených v rámci podpory podle zákona o podpoře VaVal,
- b) o spolupráci veřejného a podnikatelského sektoru, kdy předmětem evidence budou:
 - i. Formy spolupráce – projekt, mezinárodní spolupráce, eventuálně smluvní výzkum, pokud podnik uplatňuje daňový odečet
 - ii. Přínosy spolupráce – vytvořené výstupy, rozšiřování spolupráce
 - iii. Informace o tom, zda spolupráce pokračovala i po intervenci/subvenci ze státního rozpočtu
- c) o projektech z operačních programů cílených na podporu VaVal v obdobné struktuře, jako u národních programů – konsolidace údajů od jednotlivých řídicích orgánů ESIF ve vazbě na Strategii RIS 3; mají-li být výzvy cílené prostřednictvím RIS 3 na národní úrovni, tj. do prioritních oborů / oblastí / horizontálních aktivit, je nutné mít zpětnou vazbu, zda se tak děje a s jakým efektem.

Zákon stanoví, že veškeré údaje s výjimkou údajů, které nepodléhají ochraně, budou zveřejněny dálkovým přístupem umožňujícím další zpracování údajů. Tím bude splněna povinnost informovat o poskytnutých finančních prostředcích a o dosažených výsledcích, resp.

upraven náhradní mechanismus poskytování informací nahrazující plnění povinností podle zákona o svobodném přístupu k informacím.

- Společná, přechodná a závěrečná ustanovení

V této části bude zákon upravovat společná ustanovení týkající se kontroly a důsledků porušení zákona. Současně bude nezbytné vymezit přechodné období pro poskytování institucionální podpory na rozvoj výzkumných organizací tak, aby celý systém byl schopen absorbovat nová pravidla poskytování této podpory a nových způsobů evaluace výzkumných organizací.

Územní samosprávné celky budou postupovat podle části zákona upravující Informační systém VaVal obdobně.

Členové RVVI, kteří byli jmenováni podle dosavadní právní úpravy, zůstanou i nadále členy RVVI až do konce jejich funkčního období (počítáno podle dosavadní právní úpravy).

- Prováděcí předpisy

MVV bude dáno zmocnění k vydání následujících prováděcích předpisů:

- Vyhláška k provedení procesu průběžného a závěrečného hodnocení projektů, a to jak po ukončení programu a projektů, tak po dalších třech letech (hodnocení dopadů projektů daného programu a jejich přínosů).
- prováděcí předpis, který nahradí nařízení vlády č. 397/2009 Sb., o informačním systému výzkumu, experimentálního vývoje a inovací tak, aby IS VaVal poskytoval informace o novém systému podpory, zejm. bude doplněn o části týkající se podpory RVO (vč. výkonů), NIF, inovací atd.
- prováděcí předpis, který nahradí nařízení vlády č. 71/2013 Sb., o podmínkách pro ocenění výsledků výzkumu, experimentálního vývoje a inovací.

3. Vyhodnocení nákladů a přínosů

3.1 Identifikace nákladů jednotlivých variant

3.1.1 Náklady a negativa nulové varianty

S nulovou variantou nejsou v krátkodobém horizontu spojeny žádné náklady. Jsou s ní však spojeny negativa, jejichž neřešení může vést k prohloubení stávajících problémů, nejistotě v následujících letech a v dlouhodobém horizontu k neudržitelnosti funkčního systému. Z dlouhodobého hlediska by bylo dříve či později nezbytné sladit i stávající systém (např. u institucionální podpory na základě hodnocení výsledků aplikovaného výzkumu) s přímo aplikovatelnými předpisy EU. Ve středně a dlouhodobém horizontu náklady vzrostou (např. zadání projektu IPn Metodika počítá s náklady na hodnocení v řádu stovek mil. Kč/r, se zavedením nové instituce/orgánu pro hodnocení atd.).

Ve věcné rovině pak bez relevantní úpravy nebude možné využívat případné další nástroje a kategorie podpory dle přímo použitelných nařízení EU, neboť bez jednoznačné vnitrostátní úpravy procesních pravidel veřejné podpory, bude aplikace těchto nástrojů a využívání dalších, zejm. inovačních kategorií podpory nejednotné, nejisté a bez řádné kontroly či dohledu. Nezměněná úprava může vzbuzovat právní nejistotu co do výkladu i aplikace práva v oblasti

veřejné podpory. Negativem varianty 0 je rovněž nesystematičnost, zastaralost a rigidnost stávajícího zákona č. 130/2002 Sb.

Zachování současné právní úpravy je negativní zejména z hlediska státní správy (neumožňují v řadě případů využívat Národní politiky, jejich priorit a koncepční a strategické dokumenty poskytovatelů k zaměření zejména aplikovaného výzkumu k dosažení vyšších přínosů pro hospodářství a společnost). Z hlediska uchazečů a příjemců spočívají negativní dopady zejména v tom, že nemohou dlouhodobě plánovat zaměření svého výzkumu a dochází tak (nikoliv vždy jejich vinou) k neefektivnímu využívání prostředků na jeho podporu.

Členění výdajů není srovnatelné s jinými zeměmi a neodpovídá jejich vymezení - do účelových výdajů jsou řazeny výdaje, které nejsou rozdělovány na základě soutěže, ale normativně (specifický vysokoškolský výzkum) nebo na základě rozhodnutí (projekty velké infrastruktury) a naopak do institucionálních výdajů jsou řazeny výdaje, o které se soutěží (projekty operačních programů). Důsledkem je nepřehlednost členění výdajů a návazně na to problematická vazba na jednotlivé kategorie podpory (výdaje na projekty by měly být v principu dostupné všem uchazečům a jejich omezení jen pro určité příjemce musí být odůvodněno a projednáno s Evropskou komisí).

Přínosy zachování současné právní úpravy jsou negativní a vedou k absenci podpory zejména u inovací, k poskytování podpory různým způsobem (různé vymezení způsobilých nákladů apod.) na základě odlišných výkladů zákona různými poskytovateli, k překrývání jejich programů a tím potenciálně k duplicitnímu financování projektů, k neudržitelnosti činnosti řady výzkumných infrastruktur ESFR a národních infrastruktur, jak je uvedeno v analýze současného stavu.

3.1.2 Náklady a negativa varianty 1

Varianta 1a, tj. pouze určité vybrané úpravy stávajících předpisů pro oblast VaVal, neřeší všechny identifikované a dlouhodobé problémy v systému. V případě prosté novely stávající úpravy by byl předkladatel nucen více méně zachovat stávající strukturu zákona č. 130/2002 Sb., jakož i procesní pravidla poskytování účelové podpory pouze s drobnými změnami či doplněními o kategorii inovací, konkrétně podporu určenou inovačním klastrům, podporu na inovace určenou malým a středním podnikům a podporu na inovace postupů a organizační inovace. Obdobně pak v oblasti institucionálního financování by bylo nezbytné provést pouze takové nezbytné úpravy, které by napomohly konsolidovat současný systém VaVal na další alespoň střednědobý výhled.

Náklady varianty 1a by byly spojené pouze se zavedením nových kategorií podpory, novou úpravou administrace těchto kategorií, hodnocení VaVal, jakož i s nezbytnou změnou (rozšířením) IS VaVal. Jednalo by se pouze o dočasné sice méně nákladné řešení, avšak jeho vyústěním by dříve či později byla obdobně jako v posledních letech v řadě zahraničních zemí, potřeba komplexní revize systému VaVal. Varianta 1a tak pouze odsouvá nezbytné náklady na pozdější dobu. Z hlediska dlouhodobější perspektivy, stabilního ukotvení a funkčnosti systému VaVal se tak varianta 1b jeví jako příliš vhodná.

Varianta 1b (podřazení agentur pod existující ministerstva) by z hlediska dopadů na státní rozpočet odpovídala variantě 1a. Určité úspory nákladů na činnost obou agentur by byly dosaženy reorganizací vnitřní struktury a organizace obou agentur v důsledku podřazení pod MŠMT a MPO. Rovněž další negativa této varianty lze srovnávat s negativy u varianty 1a jen s tím rozdílem, že podřazení GA ČR a TA ČR by bylo určitým konsolidujícím prvkem v systému VaVal, který u varianty 1a schází.

Varianta 1c (revize systému VaVal, hodnocení a zřízení samostatného centrálního úřadu pro oblast VaVal) by z hlediska finančních nákladů znamenala dopad na státní rozpočet prakticky ve stejném rozsahu jako varianta 2a/b (vyčíslení nároků na státní rozpočet pro vznik a fungování nezávislého správního orgánu viz dále). V případě mnohem rozsáhlejších změn by konečná

podoba zákona mohla působit nejednotně, roztržštěně a vytrženě z kontextu přímo použitelných předpisů EU, neboť vzhledem k odlišnému pojmání řady definic v nařízeních Komise (dilem i v důsledku ne zcela vhodného a odpovídajícího úředního překladu těchto předpisů do českého jazyka) se ne vždy daří v souladu s legislativními zvyklostmi přizpůsobovat vnitrostátní úpravu novým evropským pravidlům vyznačujícím se mnohdy kazuistickými definicemi, případně definicemi zahrnujícími v sobě určitá pravidla chování či principy. V tomto ohledu se tak komplexní novelizace stávající právní úpravy v oblasti VaVal ve variantě 1c jeví nejen pro předkladatele jako značně komplikovaná, ale v konečné podobě může být zbytečně složitá a nesrozumitelná i pro samotné adresáty. Z toho důvodu nebyla dále tato varianta více analyzována, ale její dílčí návrhy a dopady jsou obsaženy u konkrétních subvariant.

3.1.3 Náklady a negativa varianty 2

Určitou nevýhodu varianty 2 lze spatřovat v náročnosti její přípravy a následné realizaci, která se neobejde bez zvýšení určitých personálních i finančních nákladů spojených s reorganizací státní správy pro VaVal, institucionálním zabezpečením chodu nového ústředního orgánu státní správy pro VaVal, navýšením nových úkolů pro některé dotčené subjekty, rozšířením Informačního systému VaVal, jakož i nutností seznámit se s novými procesními pravidly, povinnostmi a podmínkami.

Předpokladem pro vznik nového centrálního úřadu pro VaVal po vzoru ze zahraničí a dle doporučení Mezinárodního auditu VaVal by bylo vybudování vlastního nezávislého organizačního, ekonomického a technického zázemí MVV. Vedle potřebných mzdových prostředků pro zaměstnance MVV je tento záměr spojen s výdaji na pronájem vhodných prostor (pokud by se nepodařilo dohledat volné prostory mezi nemovitostmi, které jsou v hospodaření státu), pořízení, správa a údržba informačních technologií, a s dalšími běžnými výdaji na provoz (pořízení služebních vozidel, kancelářského vybavení, režijní výdaje apod.). Vyčíslení nároků na pořízení majetku (kancelářská technika, výpočetní technika apod.) odpovídá pořízení majetku nového; v případě, že by došlo k převodu majetku, který je nyní ve správě Úřadu vlády ČR a který mají stávající pracovníci k dispozici, byly by tyto náklady na pořízení výrazně nižší.

V cílovém stavu se předpokládá celkový počet zaměstnanců do 150 osob.

Vyčíslení nároků na státní rozpočet pro vznik a fungování nezávislého správního orgánu

	nároky v tis. Kč v 1. roce	v tis. Kč v dalších letech
Mzdové a související výdaje	82 000	111 000
Pronájem prostor*	18 440	27 650
Informační technologie**	17 050	12 770
Běžné výdaje***	47 680	47 120
Celkem	165 170	198 540

* předpokládaný roční nájem, v případě že by se nepodařilo najít vhodné prostory v hospodaření státu.

** zahrnuje pořízení hardwarového a softwarového vybavení, provoz IS VaVal, jeho průběžnou obnovu, licenční poplatky a další provozní výdaje.

*** zahrnuje pořízení hmotného i nehmotného majetku, výdaje na jeho údržbu, režie (energie), pohonné hmoty, nákup služeb včetně služeb spojených s hodnocením VaVal, spotřebního materiálu, cestovné, výdaje na vzdělání, výdaje na konzultační a právní služby, ocenění VaV.

V celkovém součtu po sloučení dvou rozpočtových kapitol (GA ČR a TA ČR) a výdajů na VaVal z rozpočtové kapitoly Úřadu vlády ČR, budou náklady na zavedení nové právní úpravy v řádu desetin procenta výdajů SR na VaVal a budou hrazeny z nákladů na hodnocení, které nejsou

u většiny poskytovatelů plně využity. Na straně těch příjemců, kteří místo dosavadního komplikovaného způsobu zajištění činnosti budou mít činnost zajištěnu prostřednictvím podpory NIF, dojde naopak k úsporám (nebudou muset podávat řadu návrhů projektů atd.).

V krátkodobém horizontu budou z hlediska poskytování institucionální podpory náklady rovněž vyšší než u varianty 0 (část jich bude společných – soulad s nařízeními Komise a Rámcem, část nových – náklady na nové hodnocení). Výrazný rozdíl oproti variantě 0 je v nákladech v dlouhodobém horizontu, kde oproti současnému stavu dojde jednak k decentralizaci hodnocení (nebude nutné vynakládat prostředky na hodnocení na úrovni zřizovatele, resp. poskytovatele institucionální podpory na RVO, která bude specifická pro každého poskytovatele a kterou již provádí, resp. by měl provádět jako zřizovatel nebo orgán plnící tuto funkci), jednak rozložením hodnocení do pětiletého období (namísto dosavadního každoročního).

Náklady na zavedení navržených změn IS VaVal budou výrazně nižší v případě, že se stanou součástí koncepce rozvoje IS VaVal (platnost stávající koncepce končí v letošním roce a pro IS VaVal jako informační systém veřejné správy je nutné přijmout novou na období do r. 2020). Významná část nákladů (odhadem polovina) bude spočívat v úpravách a změnách vlastního IS VaVal a bude hrazena z výdajů MVV, další menší část nákladů bude spočívat v navazujících změnách informačních systémů jednotlivých poskytovatelů (které je však nutno v dohledné době rovněž změnit) a nejmenší část nákladů bude ve změnách informačních systémů uchazečů a příjemců, zejména těch, kteří se zabývají transferem znalostí a inovacemi.

Oproti ne tak rozsáhlé ambici obsažené ve variantě 2a – vznik MVV by **varianta 2b – vznik MVVV** znamenala zásadní změnu nejen systému VaVal, ale také koncepce vysokoškolského vzdělávání, akreditačních řízení, jmenování profesorů a dalších aktivit, které jsou v gesci MŠMT. Odejmutím těchto působností z MŠMT by mělo za následek faktické oslabení působnosti MŠMT, kterému by zůstala pouze realizace OP VaVpl nebo by i tato aktivita byla přesunuta na nově zřízené MVVV.

Varianta 2c – podřazení agentur pod existující ministerstva – náklady odpovídají nákladům u varianty 1c. Další negativa mohou spočívat v nutnosti rozsáhlejších prací při tvorbě zcela nového zákona stejně jako u variant 2a a 2b.

3.2 Identifikace přínosů jednotlivých variant

3.2.1 Přínosy a klady nulové varianty

V případě nulové varianty, tj. nepřijetí žádného opatření v oblasti VaVal, nebyly shledány žádné významné klady či přínosy, které by přispěly k řešení stávajících systémových a institucionálních problémů v oblasti VaVal. Jediným kladem nulové varianty jsou nulové náklady, které však nemohou kompenzovat výše uvedená negativa.

3.2.2 Přínosy a klady varianty 1

Ve srovnání s nulovou variantou by úprava stávajícího zákona č. 130/2002 Sb. a souvisejících předpisů přispěla ke zlepšení současného stavu na poli VaVal ve smyslu vyřešení alespoň základních legislativních a výkladových problémů při zavedení i aplikaci nových nástrojů a kategorií podpory z přímo použitelných předpisů EU, se kterými dosud stávající zákon č. 130/2002 Sb. nepočítá. Varianta 1 by rovněž přispěla ke sjednocení roztržštěné státní správy ve VaVal, včetně úpravy odpovědného rozpočtování. Jednotlivé subvarianty se pak od sebe liší rozsahem navrhovaných úprav.

Varianta 1a – prostá novela bez zřízení centrálního úřadu pro VaVal – znamená pouze dílčí přínosy v rámci úpravy jednotlivých institutů veřejné podpory na VaVal.

Varianta 1b – podřazení agentur pod existující ministerstva – by vyřešila problém s absencí nadřízeného orgánu GA ČR a TA ČR a s tím souvisejících praktických problémů, došlo by k podřazení jejich zaměstnanců pod zákon o státní službě a celkovému propojení a konsolidaci stávajícího systému VaVal do jednoho vzájemně provázaného celku, byť bez jednotného ústředního orgánu státní správy zastřešujícího systém VaVal.

Přínosy **varianty 1c jako komplexní novely se zřízením centrálního úřadu pro VaVal** lze shrnout obdobně jako u varianty 2a/b.

3.2.3 Přínosy a klady varianty 2

Komplexní zrevidování právní úpravy v podobě nového zákona by napomohlo k vyřešení nejen základních legislativních problémů a dlouhodobě mapovaných nedostatků stávajícího zákona č. 130/2002 Sb., ale k celkovému pročištění právní úpravy na poli VaVal s možností uplatnění progresivnějších řešení, která budou více odrážet modernizovaná evropská pravidla veřejné podpory. Nová úprava lépe přispěje k zajištění udržitelného rozvoje systému VaVal, efektivnímu vynakládání výdajů na VaVal dle aktuálních potřeb ekonomiky i celé společnosti a v neposlední řadě dojde přijetím nové právní úpravy k zrevidování zastaralé a nepřehledné struktury stávajícího zákona, jakož i k jejímu přizpůsobení novým nástrojům a kategoriím podpory dle přímo použitelných předpisů EU, které zákon č. 130/2002 Sb. využívat neumí.

V případě zavedení nových nástrojů a kategorií podpory bude přínosem varianty 2 také skutečnost, že dojde ke specifikaci náležitostí (uznané náklady, maximální intenzita podpory atd.) pro všechny kategorie podpory VaVal upravené nařízeními Komise (GBER/ABER). Současně si návrh klade za cíl jednoznačně vymezit kompetence jednotlivých poskytovatelů a tím odstranit hlavní důvod při překrývání programů a duplicit projektů, což zvýší efektivitu využívání veřejných prostředků i kvalitu výsledků VaVal.

Celkově pak nová úprava umožní lépe sjednotit roztržštěnou státní správu ve VaVal, vytvořením hierarchické struktury státní správy v čele se specializovaným ústředním správním úřadem (ministerstvem) s řadou kompetencí a s nimi spojených odpovědností. Tím se zajistí i důslednější kontrolní mechanismy a přispěje k větší jednotnosti výkonu státní správy v této oblasti a napomůže odstranění zásadních problémů s udržitelností výzkumných infrastruktur.

Z hlediska státní správy umožní tato varianta využívat Národní politiky, jejich priorit a koncepční a strategické dokumenty poskytovatelů k zaměření zejména aplikovaného výzkumu k dosažení vyšších přínosů pro hospodářství a společnost. Z hlediska uchazečů a příjemců přínosy spočívají zejména v tom, že budou moci dlouhodobě plánovat zaměření svého výzkumu a dojde tak k lepšímu využití prostředků na jeho podporu.

Také nové hodnocení programů umožní prosazovat koncepční a strategické dokumenty a jejich implementaci při tvorbě a realizaci programů jako hlavního nástroje účelové podpory a umožní zavést chybějící hodnocení dopadů programů, tj. jejich přínosů pro společnost a ekonomiku, které lze provést až s odstupem několika let po ukončení podpory programu, a které má význam mj. pro racionální a odůvodněné zvyšování výdajů na podporu aplikovaného výzkumu. Z hlediska uchazečů a příjemců přinese nový systém hodnocení programů lepší předvídatelnost zaměření účelové podpory (programy nebudou navrhovány ad hoc jako doposud) a možnost racionálnějšího zaměření a dlouhodobé orientace výzkumných týmů.

Za určitý přínos lze vnímat rovněž srovnatelnost s jinými zeměmi, soulad s konceptem ERA²⁵ a soulad členění a vymezení (definice) výdajů - do účelových výdajů budou řazeny výdaje, které jsou rozdělovány na základě soutěže a do institucionálních výdajů ty, které jsou rozdělovány normativně na základě předem stanovených pravidel tak, aby korespondovaly s nástroji pro jednotlivé kategorie podpory.

Za další přínos lze považovat sloučení tří dotačních titulů sloužících k zajištění agendy výzkumu, vývoje a inovací do jediného - agenda výzkumu, vývoje a inovací spojené se zvýšením stávajícího limitu podle § 3 odst. 3 písm. d) stávajícího zákona č. 130/2002 Sb. z 2,5 % na 3 %.

Ta část stávající institucionální podpory na činnost AV ČR, která neslouží k zajištění činnosti vlastní AV ČR, ale k podpoře pracovišť AV ČR, bude vyčleněna do nového druhu podpory „podpora ústavů AV ČR“, což bude obdoba příspěvku zřizovatele na výdaje veřejných výzkumných institucí (např. příspěvky na investice, rekonstrukce apod.).

Po zavedení systému lze dále na straně poskytovatelů očekávat:

- **úspory ze specializace** - v důsledku jednoznačného rozdělení kompetencí, určení centrálního odpovědného subjektu, včetně specializace jednotlivých pracovníků, zjednodušení či jinde zpřesnění činností a postupů, nebude docházet ke kompetenčním nesrovnalostem, překrývání či nečinností. Specializace umožní efektivnější rozvoj lidských zdrojů těchto subjektů a přispěje k zvyšování produktivity práce a snížení počtu pracovníků.
- **úspory z rozsahu** - lze předpokládat, že jasné rozdělení kompetencí a stanovení činností a postupů povede k jejich standardizaci a tím v důsledku k časovým a finančním úsporám spojeným s administrací programů a koncepčními otázkami.
- **snížení rizika zneužití a neefektivního využití veřejných prostředků** - standardizace činností, jasné odpovědnosti a kompetence, vyšší transparentnost celého systému povede k efektivnějšímu využívání veřejných prostředků. Riziko zneužití veřejných prostředků bude sníženo jasným vymezením kompetencí a ustanovení zákona podle zkušeností s dosavadní, často různorodou interpretací zákona č. 130/2002 Sb. To povede k vyšší transparentnosti systému, který je v současnosti málo průhledný vzhledem ke své roztříštěnosti i umožnění vícezdrojového financování.
- **snížení administrativních nákladů a současné zvýšení produktivity práce** - specializace spolu s jasnými pravidly a procesy také znamená zlepšení komunikace, kooperace a tím i zvýšení produktivity práce. Pracovníci, zejm. agentury, nebudou v takové míře zatěžováni aktivitami souvisejícími s meziresortní komunikací aj. činnostmi, které přejdou na MVV, a budou se moci více věnovat administraci programů nebo koncepční práci. Snížení administrativních nákladů účelové podpory pak povede k lepšímu využití prostředků jak na straně státní správy, tak na straně organizací.
- **zvýšení kvality poskytovaných služeb** - výše uvedené přínosy celkově přispějí ke zvýšení kvality poskytovaných služeb. Celý systém bude vůči adresátům uživatelsky vstřícnější, lepší informovanost o poskytovaných programech, zprůhlední procesy a omezí přebytkovou administrativu.
- **zlepšení spolupráce akademické a aplikační sféry a transferu výsledků** - dalším společným jmenovatelem podstatné části navržených změn je využití zahraničních zkušeností pro zlepšení spolupráce akademické a aplikační sféry (zejména podnikatelské) a transferu výsledků, které jsou stále jedním ze slabých míst českého výzkumu, vývoje a inovací.

²⁵ ERA – Evropský výzkumný prostor je založen na dvou základních předpokladech: 1. Výzkum, vývoj a související zavádění inovací jsou klíčovými faktory pro posilování konkurenceschopnosti, ekonomického rozvoje, růstu zaměstnanosti a kvality života v Evropě. 2. předpokladem je ochota a schopnost členských států EU a Evropské komise vzájemně koordinovat výzkumné aktivity tak, aby nedocházelo k duplicitnímu financování VaVal a zároveň, aby byla posílena konkurence mezi jednotlivými výzkumnými subjekty uvnitř ERA.

- **vyšší využití výsledků výzkumu a vývoje v praxi při inovacích technologií, výrobků a služeb** – dojde k využití nových nástrojů a forem podpory, vedoucích k lepšímu využití výsledků výzkumu a vývoje v praxi v inovacích technologií, výrobků a služeb.

Vedle odstranění nedostatků uvedených v analýze současného stavu je provedení celkové revize právní úpravy ve smyslu varianty 2 praktičtější a vhodnější také z legislativně-technického hlediska.

Varianta 2a – vznik MVV se jeví jako vhodnější a jednodušší na provedení z hlediska sdílených kompetencí i zásahů do stávající struktury státní správy zejména v oblasti vzdělávání.

Přesunutí oblasti vysokých škol do gesce nového MVVV (**varianta 2b**) by znamenalo ještě větší sjednocení a koncentrování oblastí výzkumu a vývoje na jedno místo.

Výhodou **varianty 2c – podřazení agentur pod existující ministerstva** by bylo relativně jednoduché řešení bez zásadnějšího zásahu do stávající státní správy, s nižšími náklady než v případě variant navrhuje zřízení nového ústředního orgánu státní správy pro VaVal.

3.3 Vyhodnocení nákladů a přínosů jednotlivých variant

Nulová varianta představuje status quo a pro účely věcného záměru zákona byla využita jako východisko pro hodnocení ostatních variant. Není spojena s finančními náklady a nemá ani žádné přínosy. Ponechání stávající právní úpravy neřeší jednotlivé problémy, na které předkladatel poukazuje v kap. 1.3.4. V dlouhodobém horizontu však nekoresponduje s trendem, který je aktuálně patrný v sousedních zemích a v řadě případů vede k neefektivnímu (nadbytečnému či duplicitnímu) vynakládání prostředků na VaVal.

Varianta 1 může být provedena buď jako komplexní novela měnící zavedený systém VaVal se všemi vytyčenými cíli, nebo novela obsahující pouze vybrané úpravy a doplnění ve stávajícím zákoně č. 130/2002 Sb.

Pokud by varianta 1 představovala komplexní novelu, bylo by jen stěží možné veškeré ambice předkladatele vtělit do stávajícího zákona o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací, aniž by taková úprava neznamenal fakticky nový zákon. Z legislativně technického hlediska by se tak jednalo o nesprávný postup. Novelizace, která by spočívala ve velkých a zásadních úpravách, by mohla učinit zákon ještě více nepřehledným, nemluvě o tom, že by se jednalo již o několikátou novelizaci zákona.

Menší a ne tak rozsáhlá novela by zase nemohla vyřešit problémy popsané v kapitole 1.2., ale zaměřila by se pouze na základní minimální řešení, jehož ambicí by bylo především zavedení těch institutů u přímo použitelných předpisů EU, které dosud v platném právním řádu ČR nemají procesní oporu, a dále vytvoření centrálního úřadu odpovědného za rozdělování výdajů na VaVal a poskytování jednotného výkladu.

Varianta 2 představuje výrazný posun v systému řízení VaVal v ČR dle zahraničního trendu v oblasti VaVal a bez nutnosti respektovat stávající strukturu zákona č. 130/2002 Sb. Pro vytvoření zcela nového zákona o podpoře výzkumu, vývoje a inovací svědčí i zastaralá struktura současného zákona č. 130/2002 Sb. z doby před vstupem do EU. Ačkoliv byl zákon již 13krát novelizován, jeho struktura se nezměnila. Příslušné změny by do něj sice bylo možné promítnout, ale jen velmi komplikovaně, mnohdy neúplně a ve výsledné podobě především značně nepřehledně. Dalším faktorem, který hovoří pro přípravu zcela nového zákona, je nezbytnost širšího promítnutí evropské legislativy v oblasti veřejné podpory, zejména potřeba rozšířit počet nástrojů pro poskytování veřejné podpory také na podporu inovací, která dosud zcela chybí, s čímž souvisí i nutnost přiřadit podmínky a procesy přímo k jednotlivým nástrojům.

Ve srovnání s variantou 1 není výrazný rozdíl v rychlosti a náročnosti samotného legislativního procesu, naopak se jeví jako velmi efektivní a účelné provést komplexní reorganizaci a restrukturalizaci stávajícího systému VaVal namísto pouhé dílčí novely nebo i vytvoření velké, avšak v důsledku množství změn nepřehledné úpravy.

Varianty 1 a 2 oproti nulové variantě se sebou přináší určité zvýšené náklady, spojené zejména s vytvořením nového ústředního orgánu státní správy pro oblast VaVal. Zvýšené náklady v jednotlivých specifických případech však budou kompenzovány úsporami při zjednodušení veřejné soutěže ve výzkumu, vývoji a inovacích, zprůhlednění institucionálního financování VaVal a z hlediska uchazečů a příjemců bude pozitivní dopad dán zejména zpřehledněním procesů, snížením administrativní náročnosti veřejné soutěže ve výzkumu, vývoji a inovacích a odstraněním výkladově sporných ustanovení dosavadní právní úpravy.

Z analýzy jednotlivých věcných řešení vyplývá zásadní dopad navrhovaných změn do systému podpory VaVal, který se projevuje jednak z hlediska kvantitativního, tj. změny se dotýkají převážné většiny institutů stávajícího zákona a přinášejí mnohdy i zcela nové právní instituty pro danou oblast (podpora národních infrastruktur, podpora inovací), tak z hlediska kvalitativního, kdy se nejedná pouze o drobné změny formálního charakteru. Protože věcný záměr navrhuje kvalitativní změnu nastavení systému VaVal, a to v klíčových oblastech, jako je institucionální podpora, účelová podpora, koncepční dokumenty a tvorba rozpočtu VaVal, jakož i zcela nové pojetí státní správy, jeví se popsany obsah a rozsah navrhovaných změn jako hlavní argument pro přípravu zcela nového právního předpisu, jehož systematika, terminologie i jednoznačnost klíčových ustanovení budou odpovídat aktuálním potřebám adresátů právních norem (bude „uživatelsky komfortním“), jakož i zejména potřebám rozvoje systému VaVal v ČR. Nový zákon bude na rozdíl od případné novely umožňovat komplexnost řešení předmětné problematiky při respektování požadavků na přehlednost a srozumitelnost právní úpravy.

4. Návrh řešení

4.1 Stanovení pořadí variant a výběr nejvhodnějšího řešení

Návrh možných řešení uvažuje s následujícími variantami:

Varianta 0: zachování současného stavu

Varianta 1: úprava stávajících právních předpisů – změna zákona o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací a souvisejících zákonů a prováděcích předpisů

- a. **Užší podoba** – nezbytné úpravy stávajících předpisů vyplývající z evropských pravidel veřejné podpory
- b. **Širší podoba** – nezbytné úpravy stávajících předpisů vyplývající z evropských pravidel veřejné podpory + podřazení GA ČR pod MŠMT a TA ČR pod MPO
- c. **Nejširší podoba** – vytvoření nového centrálního úřadu pro VaVal (ministerstva pro výzkum, vývoj a vysoké školy / terciární vzdělávání)

Varianta 2: vznik nového zákona o podpoře výzkumu, vývoje a inovací, včetně nových prováděcích předpisů a změny souvisejících zákonů

- a. **Zřízení nového ministerstva pro výzkum a vývoj**
- b. **Zřízení nového ministerstva pro výzkum, vývoj a vzdělávání**
- c. **Ponechání stávajícího systému VaVal s poradní rolí RVVI a podřazením GA ČR pod MŠMT a TA ČR pod MPO.**

Navrhované varianty si kladou za cíl (s výjimkou nulové varianty) nastavit takové podmínky pro podporu VaVal, sjednocení státní správy v oblasti VaVal a zlepšení kvality vědy a výzkumu v ČR, které významným způsobem přispějí především k dosažení následujících výsledků:

- ✓ jasná a jednotná terminologie
- ✓ zavedení nových nástrojů a kategorií podpory, zejména inovací
- ✓ sjednocení státní správy VaVal a s tím související specializace a stabilizace systému
- ✓ snížení administrativní zátěže ve veřejných soutěžích
- ✓ snížení rizika duplicitního až multiplicitního a tedy neefektivního financování
- ✓ lepší využití, sdílení i ochrana výsledků VaVal
- ✓ zlepšení spolupráce všech dotčených subjektů

Ze stavu, popsaného v předchozích kapitolách v oblasti VaVal (a s nimi souvisejících problémů, které je nutno řešit), vyplývá, že nejvhodnější variantou řešení uvedených problémů je vydání zcela nového právního předpisu, tzn., že nulová varianta ani varianta 1a a 1c nepřicházejí v úvahu.

Řešení v rámci varianty 1a by bylo sice koncepčně relativně jednoduché, nicméně ve srovnání s variantami 1b a variantou 2 (zejména v jejích subvariantách a / c) jsou přínosy prosté novelizace pouze částečné a krátkodobé.

Variantu 1c, tj. nejširší podobu novelizace stávajících předpisů pro oblast VaVal a vysokých škol (tj. koncentrací kompetence za VaVal i za vysoké školy), předkladatel nedoporučuje s ohledem na množství a rozsáhlost uvažovaných změn. Pokud by byla zvolena varianta komplexní revize systému VaVal se zřízením nového ministerstva, je zcela na místě provést celkovou rekodifikaci namísto prosté novelizace již formálně, pojmově i svou strukturou zastaralé úpravy.

Varianta 2a počítá s vytvořením nového zákona o podpoře VaVal, kdy dojde k podřazení GA ČR a TA ČR pod nově vytvořené MVV a s převodem některých kompetencí VaVal z Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy

Varianta 2b spočívající v převzetí stěžejních kompetencí MŠMT nově zřízeným MVVV je dle předkladatele systémovým řešením, avšak s uvědoměním si zásadních dopadů zejména v oblasti vysokoškolského vzdělávání a současně otázky zbytkové kompetence MŠMT bez VŠ a s tím související odůvodněnosti takto oslabené působnosti MŠMT.

V úvahu tak dle předkladatele přicházejí zejména

varianta 1b – širší podoba prosté novelizace bez zřízení centrálního úřadu pro oblast VaVal, avšak s podřazením implementačních agentur pod věcně příslušná ministerstva.

varianta 2a – vznik nového zákona se zřízením MVV

varianta 2c – vznik nového zákona s podřazením agentur pod stávající věcně příslušná ministerstva

S ohledem na provedené vyhodnocení nákladů a přínosů jednotlivých variant byla jako nejvhodnější zvolena varianta 2a, tedy vznik nového zákona se zřízením Ministerstva pro výzkum a vývoj. Tato varianta představuje optimální naplnění požadovaných cílů ve vztahu k celkové administrativní a finanční náročnosti navrženého řešení.

Předkladatel proto upřednostňuje a doporučuje jako řešení pro další realizaci schválení věcného řešení dle varianty 2a.

5. Implementace a vynucování

Regulace bude zaváděna postupně od nabytí účinnosti zákona, tj. od r. 2017, plné účinnosti nabude po roce 2020, její zavedení je sladěno s ohledem na programovací období EU a na významné snížení podpory z ESIF po r. 2020

Za implementaci doporučeného řešení a stanovení způsobu kontroly naplňování stanovených požadavků dle zákona o podpoře výzkumu, vývoje a inovací bude zodpovědné nově zřízené Ministerstvo pro výzkum a vývoj společně s Ministerstvem průmyslu a obchodu a Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy v těch oblastech, jež jsou zákonem svěřeny do jejich působnosti.

Dále budou za implementaci regulace zodpovědní další poskytovatelé účelové a institucionální podpory výzkumu, vývoje a inovací.

MVV bude zajišťovat metodickou podporu, jednotný výklad zákona a dohled nad podřízenými agenturami.

Kontrolní kompetence budou upraveny v návaznosti na zákon č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád).

Plnění stanovených cílů a závazných opatření bude vyplývat z vládou schválených strategických dokumentů.

6. Přezkum účinnosti regulace

Přezkum účinnosti bude vykonáván až v souvislosti s aplikací samotného zákona, bude prováděn postupně poté, co regulace nabude plné účinnosti, tedy po roce 2020.

Při ex-ante posouzení nebyl zjištěn žádný nedostatek z hlediska účinnosti regulace.

Přezkoumávání účinnosti nové právní regulace v předmětné oblasti zajistí gestor zákona, tedy zejména nově vzniklé Ministerstvo pro výzkum a vývoj ve spolupráci s Ministerstvem průmyslu a obchodu a Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy. Účinnost nového zákona bude ověřována rovněž v rámci činnosti ostatních poskytovatelů a veřejných institucí např. prostřednictvím jejich pravidelných výročních zpráv, plánů rozvoje VO a dalšími koncepčními a strategickými dokumenty.

Přezkum účinnosti bude proveden nejdéle do 2 let od účinnosti zákona. Kritériem pro posouzení bude míra splnění stanovených cílů, které jsou stanoveny v tomto materiálu.

7. Konzultace a zdroje dat

Pracovní návrh regulace nového zákona o podpoře výzkumu, vývoje a inovací byl několikrát diskutován v rámci konzultací se zástupci poskytovatelů i příjemců podpory VaVal, pravidelně konzultován v rámci RVVI jakož i v rámci pracovních jednání s poskytovateli, vědeckou obcí, výzkumnými institucemi a vysokými školami. Pro jeho zpracování byly využity podněty a připomínky z jednání se zástupci vysokých škol, výzkumných institucí i představitelů podnikového výzkumu a vývoje.

Zdrojem dat, z něhož byly čerpány informace při zpracování návrhu, byly dále:

- Národní politika výzkumu, vývoje a inovací ČR na léta 2009–2015. Rada pro výzkum, vývoj a inovace. <http://www.vyzkum.cz/FrontClanek.aspx?idsekce=532844>
- Aktualizace Národní politiky výzkumu, vývoje a inovací České republiky na léta 2009 až 2015 s výhledem do roku 2020
- Analýzy výzkumu a vývoje v České republice
- Národní priority výzkumu, experimentálního vývoje a inovací
- Implementace Národních priorit výzkumu, experimentálního vývoje a inovací

- Další podklady pro přípravu národních priorit výzkumu a vývoje a aktualizaci Národní politiky VaVal 2009-2015 dostupné na www.vyzkum.cz
- Vyhodnocení plnění Reformy systému výzkumu, vývoje a inovací v České republice. Závěrečná zpráva. Pro Úřad vlády zpracovalo Technologické centrum AV ČR, říjen 2010.
- Reforma systému výzkumu, vývoje a inovací v České republice. Rada pro výzkum, vývoj a inovace. URL: <http://www.vyzkum.cz/FrontClanek.aspx?idsekce=495405>
- Erawatch. <http://cordis.europa.eu/erawatch/>
- Resortní strategické a koncepční dokumenty

8. Kontakty na zpracovatele RIA

Úřad vlády České republiky
 Sekce pro vědu, výzkum a inovace
 Rada pro výzkum, vývoj a inovace

B. ZPŮSOB PROMÍTNUTÍ NAVRHOVANÉHO VĚCNÉHO ŘEŠENÍ DO PRÁVNÍHO ŘÁDU

Z provedené analýzy hodnocení dopadů regulace (RIA) je zřejmé, že současný systém podpory si žádá podrobnější revizi, kterou lze nejlépe řešit vypracováním zcela nové právní úpravy. Věcný záměr je proto v této části zpracován v návrhu řešení dle doporučené varianty 2 analýzy RIA.

1. Návrh věcného řešení dle zvolené varianty č. 2

1.1 Systematika navrhované úpravy

Věcný záměr zákona rozděluje návrh zákona o podpoře výzkumu, vývoje a inovací do následujících částí:

- I. Obecná ustanovení – předmět právní úpravy, základní pojmy, koncepční dokumenty pro oblast výzkumu, vývoje a inovací
- II. Státní správa výzkumu, vývoje a inovací
- III. Kategorie a nástroje podpory, včetně uznaných nákladů
- IV. Výdaje státního rozpočtu na výzkum, vývoj a inovace
- V. Institucionální financování výzkumu, vývoje a inovací
- VI. Účelové financování výzkumu, vývoje a inovací
- VII. Práva k výsledkům výzkumu, vývoje a inovací
- VIII. Hodnocení (výsledků VaVal, VO, poskytovatelů, projektů a programů)
- IX. Informační systém výzkumu, vývoje a inovací
- X. Ustanovení společná, přechodná a závěrečná
- XI. Změna souvisejících zákonů
- XII. Účinnost

1.2 Předmět úpravy zákona

Vymezení předmětu zákona, včetně pojmosloví, které bude třeba respektovat z přímo použitelných předpisů EU. Jedná se zejména o definice jednotlivých druhů výzkumů, inovací, VO, výzkumné infrastruktury, projektu, způsobilých nákladů, příjemců, poskytovatelů, transferu znalostí, základních kategorií podpory apod.

Předmětem a účelem zákona bude upravit systém podpory VaVal a s tím související práva a povinnosti právnických a fyzických osob zabývajících se VaVal a státních orgánů, organizačních složek státu, zajišťujících jejich podporu. Stejně jako dosud bude předmětem úpravy rovněž poskytování informací o VaVal prostřednictvím IS VaVal, procesy a podmínky, na základě kterých se podpora bude poskytovat, včetně podmínek veřejné soutěže ve VaVal jako základního nástroje účelové podpory, budou precizovány kompetence orgánů VaVal, zejména nově zřízeného centrálního MVV a principy hodnocení výsledků VaVal, VO, poskytovatelů i programů a projektů.

Veřejnou podporou se rozumí podpora dle čl. 107 odst. 1 Smlouvy o fungování EU, tj. podpora,

- 1) která je poskytnutá z veřejných prostředků;
- 2) jejímž udělením se narušuje nebo hrozí narušení hospodářské soutěže;
- 3) která je selektivní – zvýhodňuje určité podniky nebo odvětví výroby;
- 4) ovlivňuje obchod mezi členskými státy.

Pokud jsou všechny tyto uvedené znaky splněny, jedná se o veřejnou podporu.

Pojem státní podpory se přitom vztahuje na jakoukoli přímo či nepřímo poskytnutou výhodu financovanou ze státních prostředků, poskytnutou státem jako takovým nebo ze státních prostředků, tj. zprostředkujícím subjektem jednajícím na základě svěřených pravomocí. Za veřejné prostředky se považují i fondy, které jsou kontrolovány orgány veřejné správy.

GBER lze využít jak na program veřejné podpory (tzv. „režim podpory“, v anglické verzi „aid scheme“), tak na veřejnou podporu poskytnutou ad hoc jednotlivému příjemci (tedy mimo rámec programu). Programy veřejné podpory a veřejné podpory poskytované ad hoc jsou souhrnně označovány pojmem „opatření veřejné podpory“.

1.3 Uspořádání státní správy VaVal

Navrhuje se, po vzoru řady zahraničních systémů, zřízení nového Ministerstva pro výzkum a vývoj (MVV), které:

- převezme významnou část exekutivních úkolů stávající Rady pro výzkum, vývoj a inovace (dále jen „RVVI“)
- bude mít postavení ústředního správního úřadu odpovědného za vědní politiku, výzkum a vývoj (bude převzato z Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy)
- v oblasti své působnosti bude především plnit úkoly, které jsou společné všem ministerstvům, vyplývající ze zásad činnosti ústředních orgánů státní správy stanovených v § 22 až 27 zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky (např. podklady pro sestavení státního rozpočtu, příprava návrhů právních předpisů, stanoviska k návrhům předkládaným vládě jinými ministerstvy, pokud se týkají jeho působnosti)
- bude odpovídat za sjednocení politik pro VaVal (poskytovatelé budou zpracovávat svoje resortní koncepce, které budou podřízeny NP VaVal) a opatření NP VaVal budou realizována jednotlivými poskytovateli a MVV včetně způsobů evaluací výzkumných organizací prováděných jednotlivými poskytovateli.

MVV jako ústřední správní úřad odpovědný za výzkum a vývoj převezme rovněž následující kompetence MŠMT v dané oblasti, které jsou mu svěřeny zvláštními zákony:

- vedení rejstříku veřejných výzkumných institucí podle zákona č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích,
- vedení seznamu výzkumných organizací schválených pro přijímání výzkumných pracovníků ze třetích zemí podle části osmé zákona č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích,
- správu výzkumu na lidských embryonálních kmenových buňkách podle zákona č. 227/2006 Sb., o výzkumu na lidských embryonálních kmenových buňkách a souvisejících činnostech a o změně některých souvisejících zákonů.

MVV bude dále konkrétně odpovídat za přípravu:

- Národní politiky VaVal, Národních priorit VaVal, Národní výzkumné a inovační strategie pro inteligentní specializaci České republiky (RIS 3) a dalších strategií,
- koncepce mezinárodní spolupráce ve VaVal a její realizace (včetně podpory na mezinárodní spolupráci),
- průřezových programů ústředního správního úřadu odpovědného za VaVal,
- návrhu výdajů státního rozpočtu na VaVal,
- informačního systému VaVal,

- stanovisek k návrhům na Národní infrastruktury, která prostřednictvím jednotlivých zřizovatelů (nebo kompetenčně příslušného orgánu u nestátních institucí) budou předkládána vládě.

MVV bude správcem rozpočtové kapitoly, ze které kromě jeho činnosti bude financována i GA ČR a TA ČR, nebude zřizovatelem žádné výzkumné organizace a bude dále:

- zabezpečovat úlohu správce a provozovatele informačního systému výzkumu, vývoje a inovací
- provádět hodnocení / evaluaci. MVV ovšem nebude orgánem, který posuzuje, zda daný příjemce splňuje či nesplňuje znaky výzkumné organizace, neboť toto bude vždy v kompetenci příslušného poskytovatele, který podporu poskytuje (stejně jako je tomu nyní)
- zaměstnávat cca 150 zaměstnanců. Náklady na provoz se předpokládají cca 200 mil. Kč ročně.

RVVI – bude poradním a odborným orgánem MVV (resp. prostřednictvím MVV bude tuto činnost vykonávat i pro vládu) a mezi její úkoly bude patřit:

- příprava odborné části strategií a koncepcí VaVal (především NP VaVal),
- podíl na zpracování stanovisek k materiálům předkládaných MVV vládě, resp. na zpracování stanovisek k materiálům předkládaným jinými poskytovateli vládě.

RVVI bude mít možnost ustavit jako své pracovní orgány:

- Bioetickou komisi (BEK) – pro oblast bioetických aspektů výzkumu a vývoje, zejména pro zpracování návrhů stanovisek RVVI k rozhodnutím MVV podle zákona o výzkumu na lidských embryonálních kmenových buňkách,
- Komisi pro evaluaci a hodnocení (KEV) – pro evaluaci výzkumných organizací a programů účelové podpory,
- Komisi pro vědeckou integritu (KIN) – k projednání podnětů týkajících se případů nesprávného vědeckého jednání.

Členové RVVI budou jmenováni vládou na návrh ministra pro výzkum, vývoj a inovace z řad předních odborníků základního výzkumu a aplikovaného výzkumu, vývoje a inovací.

GA ČR a TA ČR – zůstane zachováno právní postavení jako organizačních složek státu a úloha poskytovatele podpory, nově však budou financovány prostřednictvím rozpočtové kapitoly MVV a budou jemu organizačně podřízeny²⁶. Zároveň budou mít a ze zákona zajištěnu autonomii v rozhodování o využití přidělených prostředků, za které budou stejně jako doposud odpovídat po odborné stránce (mimo jakýkoliv přímý vliv na jejich rozhodování o přidělení podpory projektům ze strany MVV). Přitom budou vázány pouze svým základním strategickým a koncepčním zaměřením, které bude stanoveno NP VaVal, a rozpracováno ve vlastní koncepci činnosti GA ČR a TA ČR. Tuto vlastní koncepci činnosti zpracují obě agentury a předloží je MVV ke schválení a jeho prostřednictvím vládě k informaci.

GA ČR a TA ČR budou realizovat programy, které (ve spolupráci s nimi) připraví MVV, projedná RVVI a schválí vláda.

Z nově upraveného postavení GA ČR a TA ČR bude vyplývat rovněž podstatné zjednodušení struktury jejich orgánů, které je přiblíží standardnímu správnímu úřadu:

- bude zrušena kontrolní rada, neboť Poslanecká sněmovna uplatní svoji kontrolní funkci vůči těmto agenturám prostřednictvím jejich nadřízeného ústředního správního úřadu –

²⁶ podřízenost jedné organizační složky státu druhé (agentury budou podřízeny MVVI) je jedním z mechanismů, které je možno zavést zákonem (obdobně jako např. vztah MŠMT – Česká školní inspekce, MZe – Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský, MŽP – Česká inspekce životního prostředí)

MVV, a to standardními ústavními mechanismy regulujícími vztah moci zákonodárné a výkonné bez potřeby specifického kontrolního orgánu

- statutárním a výkonným orgánem obou agentur bude ředitel, který bude jmenován ministrem pro výzkum, vývoj a inovace; tím bude v zásadě nahrazena jak funkce předsedy, tak předsednictva (samozřejmě v rozsahu odpovídajícím jejich novému právnímu postavení)
- vědecká rada zůstane zachována, ale se změněnými úkoly odpovídajícími novému právnímu postavení agentur – bude de facto plnit úlohu odborného a poradního orgánu poskytovatele, který provádí hodnocení návrhů projektů, kontrolu plnění projektů a vyhodnocení výsledků ukončených projektů.

AV ČR zůstane nadále organizační složkou státu a poskytovatelem institucionální podpory těm výzkumným organizacím, resp. veřejným výzkumným institucím, jichž je zřizovatelem.

MŠMT bude mít v působnosti:

- čerpání a využití ESIF ve VaVal (OP VVV) včetně zpracování koncepce a zajištění plnění závazků týkajících se udržitelnosti center jako celku (za jednotlivé NIF však budou odpovídat příslušní zřizovatelé a budou podporovány jejich prostřednictvím), financování těch výzkumných organizací, které nepatří do působnosti jiných poskytovatelů)
- podporu na specifický vysokoškolský výzkum.

MPO bude mít v působnosti:

- čerpání a využití ESIF ve VaVal (OP PIK),
- podporu programů aplikovaného výzkumu, vývoje pro potřeby průmyslu (včetně programů navazujících na řešené programy resp. podprogramy TA ČR)
- podporu inovací.

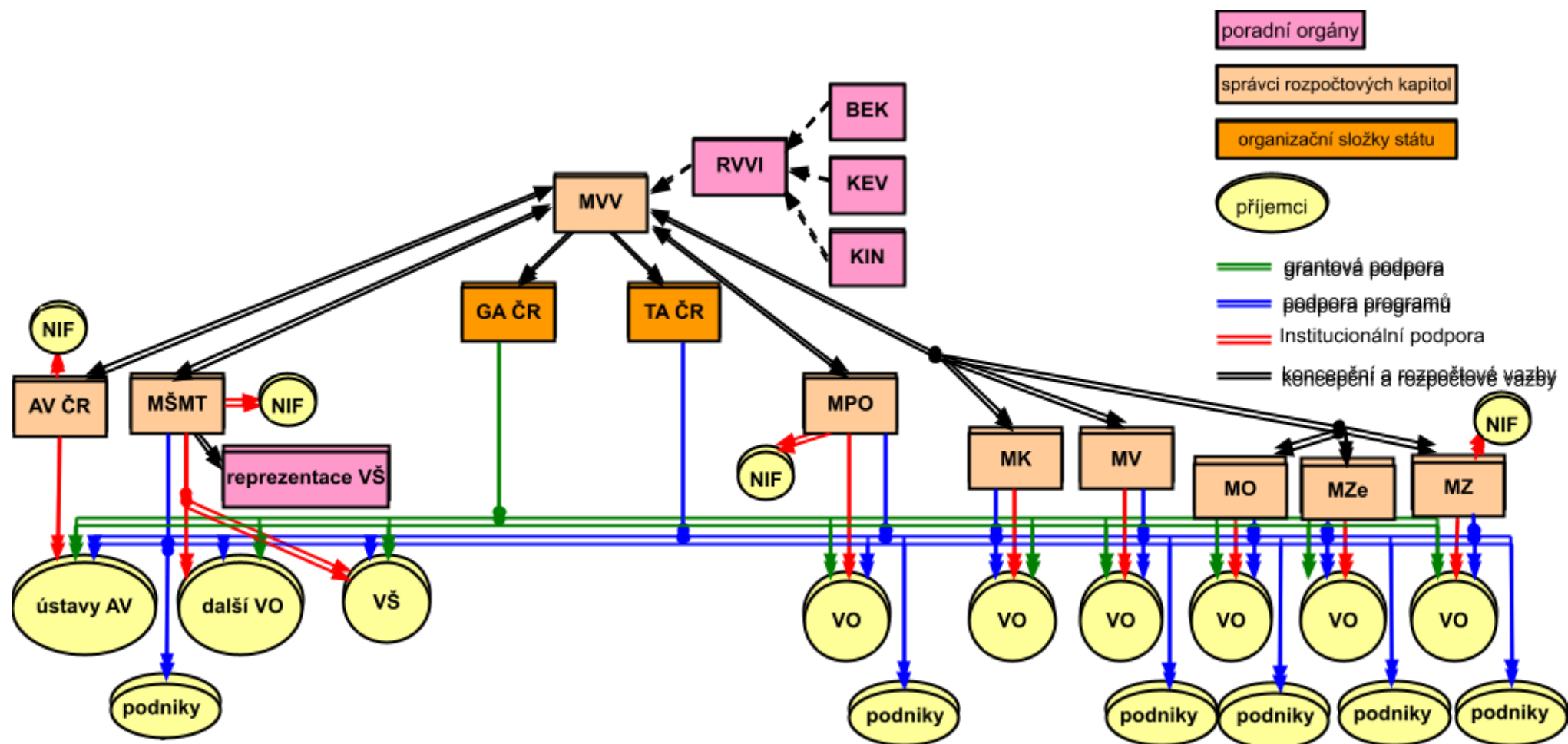
Působnost dalších mezíresortních poskytovatelů podpory VaVal (MK a MV) a resortních poskytovatelů (MZ, MZe a MO) zůstane v principu nezměněna (tj. budou poskytovateli podpory na VaVal jako doposud.

Jednotliví poskytovatelé (tj. AV ČR, MK, MPO, MŠMT, MO, MV, MZd, MZe) budou poskytovat institucionální podporu na rozvoj výzkumných organizací:

- organizacím jimi zřízenými,
- organizacím, které nejsou jimi zřízeny, ale vykonávají výzkumnou činnost v oborech podle kompetencí jednotlivých poskytovatelů.

Účelovou podporu na projekty budou poskytovatelé poskytovat v rámci vládou schválených programů, přičemž budou zaměřeny na obory podle kompetencí jednotlivých poskytovatelů, přičemž programy GA ČR a TA ČR budou svou podstatou průřezové (nadresortní), nicméně nebudou na stejné aktivity, jako budou programy ostatních resortních poskytovatelů. Všichni poskytovatelé, včetně AV ČR, GA ČR a TA ČR budou předkládat své strategie MVV, které je bude se svým stanoviskem předkládat vládě.

Návrh budoucí struktury státní správy výzkumu, vývoje a inovací

1.4 Kategorie a nástroje podpory, včetně uznaných nákladů

Jednotlivé kategorie účelové podpory základního výzkumu, aplikovaného výzkumu a inovací budou odpovídat členění dle nařízení EU (GBER).

Přehled kategorií institucionálního financování:

1. Podpora na rozvoj výzkumných organizací (RVO)
2. Podpora Národních infrastruktur výzkumu, vývoje a inovací (NIF)
3. Podpora na specifický vysokoškolský výzkum
4. Podpora na mezinárodní spolupráci ve výzkumu, vývoji a inovacích
5. Podpora na agendu VaVal
6. Podpora pracovišť Akademie věd České republiky

Přehled kategorií účelového financování:

1. Podpora projektů základního a aplikovaného výzkumu
2. Investiční podpora výzkumných infrastruktur
3. Podpora inovačních klastrů
4. Podpora na inovace pro malé a střední podniky
5. Podpora na inovace postupů a organizační inovace

Jejich bližší popis a proces financování je uveden v kap. 1.7.

1.5 Výdaje státního rozpočtu na výzkum, vývoj a inovace

V předmětné části půjde především o změnu procesů přípravy návrhu státního rozpočtu na VaVal, kde stávající kroky budou nahrazeny jinými s přibližně stejnými náklady (např. dlouhodobý výhled již poskytovatelé připravují, ale není zatím součástí návrhu výdajů). Některé části změny postupů a procedur, které nevyžadují změny zákona, již byly uplatněny při přípravě návrhu výdajů státního rozpočtu na výzkum, vývoj a inovace na rok 2016 s výhledem na léta 2017 a 2018 (protože ale nejsou dosud zakotveny v zákoně, vedou k řadě rozporů, které prodlužují proces a činí ho méně efektivním). Současně dojde k vyjmutí nadbytečně detailní úpravy interní procedury smíchané s procesem schvalování či změny programů poskytovatelů obsažené nyní v § 5 zákona č. 130/2002 Sb.

Přípravu návrhu výdajů SR na VaVal bude mít v působnosti MVV. Bude zakotvena dlouhodobost závazku a závaznosti střednědobého výhledu výdajů SR na VaVal. Návrh státního rozpočtu na VaVal bude vedle návrhu výdajů na daný kalendářní rok a na následující dva roky (tj. střednědobý výhled) obsahovat i informativní část o výdajích na dalších šest let (sedmiletý dlouhodobý výhled).

První návrh bude obsahovat návrh výdajů podle platného střednědobého výhledu v členění podle jednotlivých položek/aktivit, návrhy na zvýšení výdajů a jejich odůvodnění předkládají poskytovatelé s výjimkou návrhů na zvýšení výdajů na rozvoj výzkumných organizací. V zákoně budou stanoveny i termíny zahájení prací na přípravě návrhu státního rozpočtu na VaVal (do 1. ledna roku předcházejícího roku, na něž je návrh SR VaVal připravován) a jejich ukončení – předložení návrhu státního rozpočtu na výzkum, vývoj a inovace na jednání vlády (do 30. dubna).

Budou zachovány závazné ukazatele (výdaje státního rozpočtu na VaVal celkem, výdaje na účelovou podporu, výdaje na institucionální podporu). Další závazné ukazatele budou zjednodušeny tak, aby obsahovaly jen výdaje společné pro většinu rozpočtových kapitol, z nichž

jsou VaVal podporovány (výdaje na rozvoj výzkumných organizací a výdaje na agendu výzkumu, vývoje a inovací).

Zákonem bude uložena povinnost zapracovat do návrhu výdajů státního rozpočtu výdaje na jednotlivé aktivity tak, jak je vláda schválí při projednávání těchto aktivit (např. návrhů programů) nebo současně navrhnout změnu těchto aktivit. Bude definováno, co je považováno za závazek.

Návrh rozdělení institucionálních výdajů mezi rozpočtové kapitoly bude dán zákonem o státním rozpočtu na daný rok a platným střednědobým výhledem. Nárůst nebo pokles celkové institucionální podpory v rámci výdajů státního rozpočtu na výzkum, vývoj a inovace ve střednědobém výhledu se promítá stejným poměrem mezi všechny rozpočtové kapitoly tak, aby zůstaly zachovány podíly jednotlivých poskytovatelů na celkových výdajích s výjimkou dopadu evaluace. Rozdělení institucionální podpory mezi jednotlivé VO a velké infrastruktury a definování jejího následného užití je odpovědností poskytovatele, kde může buď využít stejný princip jako u rozpočtových kapitol nebo podporu rozdělit na základě výsledků vlastního hodnocení, které zveřejní.

1.6 Institucionální financování výzkumu, vývoje a inovací

1. Podpora na rozvoj výzkumných organizací (RVO)

V rámci institucionální podpory bude **zachována** kategorie podpory **na rozvoj výzkumných organizací**, která bude i nadále zahrnovat podporu jejich výzkumných infrastruktur a zajistí tak podporu širšího spektra i menších infrastruktur, které nebudou splňovat podmínky pro zařazení mezi národní infrastruktury (viz dále).

Zahrnuje i činnost jejich výzkumných infrastruktur, bude poskytována na nehopodářské činnosti VO podle Rámce na období pěti let a to na základě smluv / rozhodnutí o výkonech, vycházejících z plánu rozvoje výzkumné organizace, ve kterém budou jednoznačně a závazně stanoveny cíle a další výkony/činnosti podle specifik daného poskytovatele.

Způsobilými náklady budou:

- osobní náklady nebo výdaje výzkumných pracovníků, techniků a ostatního podpůrného personálu v rozsahu nezbytném pro účely plánu rozvoje výzkumné organizace, včetně stipendií na VaVal podle zákona o vysokých školách,
- náklady nebo výdaje na pořízení hmotného majetku v rozsahu a po dobu, kdy je tento majetek využíván pro účely plánu rozvoje výzkumné organizace; jestliže nejsou tyto používány v rámci plánu rozvoje výzkumné organizace po celou dobu své životnosti, jsou za způsobilé náklady považovány pouze odpisy za dobu trvání projektu vypočítané na základě všeobecně uznávaných účetních zásad,
- náklady nebo výdaje na pořízení nehmotného majetku, poznatků a patentů zakoupených nebo pořízených v rámci licence z vnějších zdrojů za obvyklých tržních podmínek využitě výlučně pro účely plánu rozvoje výzkumné organizace, další provozní náklady nebo výdaje,
- náklady nebo výdaje na služby dle plánu rozvoje výzkumné organizace,
- doplňkové náklady nebo výdaje vzniklé v přímé časové a věcné souvislosti při řešení plánu rozvoje výzkumné organizace.

Poskytovatel poskytne institucionální podporu na podporu činnosti výzkumných organizací, zahrnující i činnost jejich výzkumných infrastruktur, na základě zhodnocení jejich činností (výsledky VaVal, aktivity ve VaVal) a plánu rozvoje, zpracovaného příjemcem institucionální podpory a na základě zhodnocení splnění cílů stanovených pro minulé období. V plánu rozvoje navrhne příjemce zaměření výzkumu, vývoje a inovací nebo transferu výsledků v souladu s definicí výzkumné organizace a jednoznačně a závazně specifikuje závazné cíle, výsledky a další výkony/činnosti výzkumné organizace (dle specifik daného poskytovatele) na budoucí období pěti let. Plán rozvoje výzkumné organizace bude odrážet vztah ke koncepčním a strategickým dokumentům, personálnímu složení a materiálně-technickému vybavení, dosavadním výsledkům a důvodu, pro který byl svým zřizovatelem zřízen nebo založen a pro který je podporován z výdajů státního rozpočtu na VaVal. Zákon stanoví povinnost poskytovatele uzavřít smlouvu nebo vydat rozhodnutí o poskytnutí institucionální podpory na rozvoj výzkumné organizace na dobu, na kterou schválil plán rozvoje výzkumné organizace, a na stejnou dobu stanovit objem institucionální podpory na rozvoj výzkumné organizace na jednotlivé roky.

Zákon a jeho **prováděcí předpis stanoví principy pro provádění hodnocení.**

Příjemcem institucionální podpory může být pouze výzkumná organizace zřízená státem, zákonem, nebo provádějící činnosti ve VaVal ve veřejném zájmu.

Zodpovědnost za rozvoj výzkumné organizace bude mít její zřizovatel, případně poskytovatel této kategorie institucionální podpory v případě, že příjemcem bude právnická osoba založená podle soukromého práva. Zákon umožní poskytovateli snížit výši institucionální podpory pouze ze stanovených důvodů.

Mezi tyto důvody bude patřit:

- neplnění schváleného plánu rozvoje výzkumné organizace; v tomto případě meziroční pokles nesmí být vyšší než 10 % objemu institucionální podpory na rozvoj poskytnuté příjemci v kalendářním roce předcházejícím roku, pro který se změna navrhuje,
- snížení celkových výdajů státního rozpočtu na výzkum, vývoj a inovace,
- změny vyplývajících z evaluace prováděné pro jednotlivé skupiny oborů jednou za pět let.

Oprávněnými příjemci budou výzkumné organizace splňující podmínky GBER/Rámce.

Oprávněným poskytovatelem podpory budou:

- poskytovatelé účelové podpory pro organizace, jejichž jsou zřizovateli nebo plní tuto funkci v případě, že příjemcem bude právnická osoba založená podle soukromého práva,
- Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy pro vysoké školy, veřejné výzkumné instituce a další výzkumné organizace ostatních orgánů státní správy nespadaajících pod bod 1,
- Akademie věd České republiky pro pracoviště Akademie věd České republiky.

2. Podpora Národních infrastruktur výzkumu, vývoje a inovací (NIF)

Jako optimální cesta k řešení výše popsaného problému s udržitelností infrastruktur se předkladateli jeví zavedení nového systému (vytvoření **nové kategorie institucionální podpory**) financování národních infrastruktur zajišťujícího jejich udržitelnost současně s omezením jejich podpory jinými způsoby účelové a institucionální podpory. Charakteristickým znakem takto financovaných infrastruktur bude minimálně 20% využití jejich kapacity subjekty odlišnými od jejich zřizovatele (provozovatele) a jejich značný význam pro rozvoj výzkumu a vývoje v ČR.

Tento specifický nástroj podpory klíčových ESFRI ([European Strategy Forum on Research Infrastructures](#)) a národních infrastruktur, které budou využívány nejen výzkumnou organizací, která je jejím zřizovatelem, ale významným způsobem i třetími subjekty, včetně zahraničních, které

budou nejvíce přispívat ke zvýšení kvality a konkurenceschopnosti výzkumu a vývoje a které bude schvalován vládou.

Prostředky budou poskytovány bez soutěže, obdobně jako prostředky na rozvoj výzkumných organizací, v souladu s plánem rozvoje a na něj navazující smlouvou (na základě žádosti podle rozpočtových pravidel. Obdobně jako v případě jiných kategorií podpory, nemůže zákon stanovit nějakou konkrétní sumu prostředků, která bude každoročně tímto způsobem poskytována, to je věcí zákona o státním rozpočtu.

Pouze v případě investic provozovatele či zřizovatele na modernizaci vlastních infrastruktur bude možno zdroje kumulovat, a to za použití článku 26 Nařízení Komise (EU) č. 651/2014. Současně se předpokládá zachování podpory ze zdrojů Národního programu udržitelnosti do roku 2020 (NPU I a II).

Výhodou nového řešení bude zákonná garance udržitelnosti klíčových infrastruktur, celkově výrazně zjednodušený přístup národních infrastruktur k potřebným finančním prostředkům z jednoho zdroje.

Způsobilé náklady budou stejné, jako u podpory na RVO s výjimkou nákladů na investiční podporu výzkumných infrastruktur.

V tomto novém způsobu podpory budou sdruženy jejich dosavadní způsoby podpory (projekty Národních programů udržitelnosti, institucionální podpora na RVO, grantové projekty, programové projekty, projekty velkých infrastruktur, projekty operačních programů atd.), o které nebudou Národní infrastruktury soutěžit. Cílem je zajistit dlouhodobou udržitelnost činnosti největších a nejdůležitějších infrastruktur v ČR splňujících podmínky Rámce, kterou při jejich vzájemné kompetici o účelovou podporu a do značné míry i o podporu na rozvoj výzkumných organizací zajistit nelze a dochází tak k neefektivnímu vynakládání a využívání veřejných prostředků,

Poskytovatel poskytne institucionální podporu na Národní infrastruktury výzkumu a vývoje na základě zhodnocení plánu rozvoje, zpracovaného příjemcem institucionální podpory a na základě zhodnocení splnění cílů stanovených pro minulé období. V plánu rozvoje navrhne příjemce zaměření výzkumu, vývoje a inovací nebo transferu výsledků v souladu s definicí Národní infrastruktury výzkumu a vývoje a jednoznačně a závazně specifikuje závazné cíle, výsledky a další výkony/činnosti dle specifik dané Národní infrastruktury výzkumu a vývoje na budoucí období pěti let. Plán rozvoje Národní infrastruktury bude odrážet vztah ke koncepčním a strategickým dokumentům, personálnímu složení, materiálně-technickému vybavení, dosavadním výsledkům a důvodům, pro který byla svým zřizovatelem zřízena nebo založena a pro který je podporována z výdajů státního rozpočtu na VaVal. Zákon stanoví povinnost poskytovatele uzavřít smlouvu nebo vydat rozhodnutí o poskytnutí institucionální podpory na Národní infrastrukturu výzkumu a vývoje na dobu, na kterou schválil plán rozvoje výzkumné organizace, a na stejnou dobu stanovit objem institucionální podpory na rozvoj výzkumné organizace na jednotlivé roky.

Zodpovědnost za Národní infrastrukturu výzkumu a vývoje bude mít její zřizovatel, a poskytovatel této kategorie institucionální podpory.

Zákon umožní poskytovateli snížit výši institucionální podpory pouze ze stanovených důvodů. Mezi tyto důvody bude patřit:

- neplnění schváleného plánu Národní infrastruktury výzkumu a vývoje; v tomto případě meziroční pokles nesmí být vyšší než 10 % objemu institucionální podpory na rozvoj poskytnuté příjemci v kalendářním roce předcházejícím roku, pro který se změna navrhuje,
- snížení celkových výdajů státního rozpočtu na výzkum, vývoj a inovace,

- změny vyplývajících z hodnocení prováděné pro Národní infrastruktury výzkumu a vývoje jednou za pět let.

Oprávněnými příjemci budou výzkumné organizace splňující podmínky Rámce. Oprávnění poskytovatelé podpory budou stejní jako u podpory na RVO.

3. Podpora na specifický vysokoškolský výzkum

Podpora na specifický vysokoškolský výzkum bude moci být poskytována pouze v případě, pokud bude tento výzkum navázán na veřejné vzdělávání organizované v rámci státního vzdělávacího systému.

Způsobilé náklady budou stejné, jako u podpory na RVO. Podmínky podpory navrhne MŠMT a schválí vláda.

Oprávněným poskytovatelem podpory může být Ministerstvo vnitra (pro Policejní akademii) a Ministerstvo obrany (pro Univerzitu obrany), v ostatních případech bude oprávněným poskytovatelem MŠMT.

4. Podpora na mezinárodní spolupráci ve výzkumu, vývoji a inovacích

Bude zahrnovat úhrady

- poplatků za členství České republiky v mezinárodních programech VaVal,
- poplatků za členství v mezinárodních organizacích zabývajících se VaVal,
- úhrady finanční spoluúčasti České republiky v projektech mezinárodní spolupráce ve VaVal, pokud je tento podíl možné hradit z veřejných prostředků a bylo provedeno hodnocení návrhů projektů mimo území České republiky; v takovém případě se nové hodnocení již neprovede a poskytovatel poskytne institucionální podporu podle pravidel mezinárodního programu.

Podporu bude možné poskytnout pouze na základě mezinárodní smlouvy nebo právního aktu vydaného k jejímu provedení nebo v případě, že není možné mezinárodní smlouvu uzavřít, na základě dokumentu obdobného významu, jehož signatářem je Česká republika.

Oprávněnými poskytovateli budou Ministerstvo vnitra pro mezinárodní spolupráci v bezpečnostním výzkumu, Ministerstvo obrany pro mezinárodní spolupráci v obranném výzkumu, MVV pro ostatní mezinárodní spolupráci ve výzkumu a vývoji a MPO pro mezinárodní spolupráci v inovacích.

5. Agenda výzkumu, vývoje a inovací

Tento typ institucionální podpory bude zahrnovat náklady na zabezpečení veřejné soutěže a celého procesu hodnocení a vyhodnocení poskytování účelové i institucionální podpory, věcné nebo finanční ocenění mimořádných výsledků ve výzkumu, vývoji a inovacích nebo ocenění propagace a popularizace VaVal a náklady na činnost poskytovatelů přičemž bude stanoven limit 3 % celkových výdajů dané kapitoly pro tento účel.

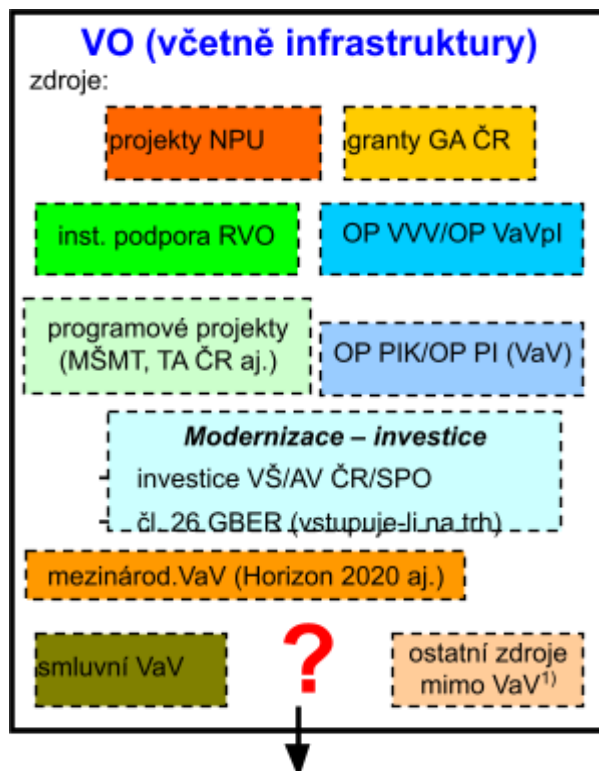
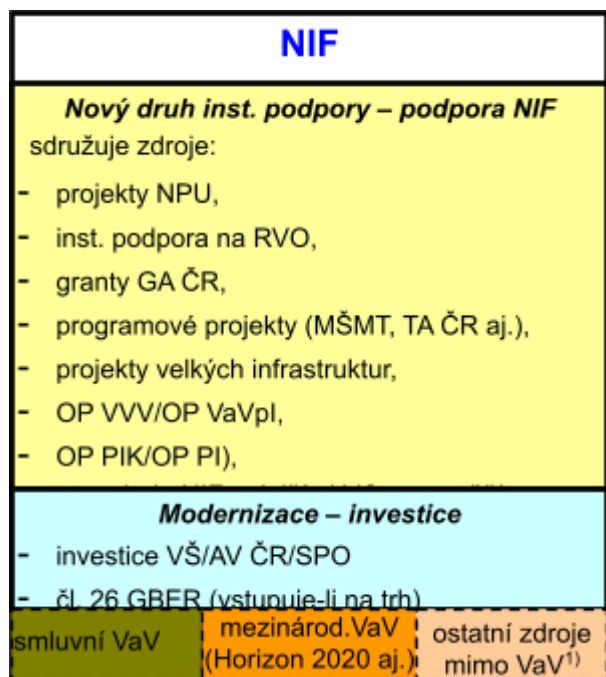
Způsobilé náklady budou odpovídat výdajům na činnost orgánů státní správy na předmětné činnosti. Oprávněnými příjemci budou poskytovatelé podpory, GA ČR a TA ČR.

6. Podpora pracovišť Akademie věd České republiky

Jedná se o období příspěvku zřizovatele na výdaje veřejných výzkumných institucí (např. příspěvky na investice, rekonstrukce apod.).

Způsobilé náklady budou stejné, jako u investiční podpory výzkumných infrastruktur. Oprávněnými příjemci budou veřejné výzkumné instituce Akademie věd České republiky. Oprávněným poskytovatelem bude Akademie věd České republiky.

Podpora činnosti Národních infrastruktur (NIF) a výzkumných organizací

NIF - podmínky

VO - podmínky

NIF a VO – společné podmínky	
•	Splňují podmínky pro výzkumné organizace podle GBER a Rámce.
•	Náklady na činnost zahrnují všechny druhy výdajů vč. osobních nákladů (s výjimkou nákladů na modernizaci podle čl. 26 GBER v případě, že daná IF vstupuje na trh)

3.	zejména pro výzkum, který sama provádí (z více než 80 %),
3.	pravidla podpory RVO zákon upraví obecně, konkrétní schválí vláda.

1.7 Účelové financování výzkumu, vývoje a inovací

U veřejné soutěže ve výzkumu, vývoji a inovacích jako základním postupem pro podporu projektů základního a aplikovaného výzkumu a inovací dojde k úpravám, vyplývajícím zejména z požadavků na zjednodušení stávající úpravy a na specifikaci těch ustanovení, která přináší rozdílné výklady. Návrh oproti stávající hlavě V. zákona o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací zjednoduší prokazování skutečností o uchazeči, přičemž informace, které má stát již k dispozici (výpis z rejstříku trestů, výpis z rejstříku veřejných výzkumných institucí, výpis z obchodního rejstříku, popř. dalších veřejných rejstříků) se nebudou dokládat ověřeným výpisem; podmínky, jejichž splnění je dáno jiným právním předpisem (bezúhonnost statutárních orgánů státem zřízených institucí), se nebudou prokazovat vůbec; zjednoduší se způsob jednání za uchazeče (nebude se požadovat ověřený podpis všech členů statutárních orgánů).

U projektů s mezinárodní účastí bude snaha využít výsledků hodnocení provedených mezinárodními poskytovateli nebo partnery, aby se nezvyšovala administrativní zátěž uchazečů. Mezinárodní hodnocení návrhů projektů bude možné použít i v jiných případech, kdy se to ukáže jako účelné (např. při poskytování účelové podpory projektům, které byly vyhodnoceny v zahraničí jako kvalitní, ale nebyly financovány z důvodu omezeného objemu finančních prostředků).

Pro případy spolupráce se zahraničními agenturami, naplňování dvoustranných i vícestranných dohod a memorand s jinými státy bude zachována možnost upravit postup financování společným ujednáním mimo tento zákon. Oproti stávajícímu znění bude nutné najít řešení i pro případy, kdy vztah mezi spolupracujícími státy není upraven mezistátní smlouvou nebo dohodou, ale např. memorandum o porozumění (s některými státy není z mezinárodněprávního hlediska uzavření dohody možné).

U postupu pro zadání veřejné zakázky podle zákona o veřejných zakázkách (podle terminologie Rámce „výhradní vývoj“) pro potřeby státní správy, kdy veškeré dosažené přínosy připadají výhradně veřejnému zadavateli nebo zadavateli, bude odkázáno na nový zákon o zadávání veřejných zakázek, jako je tomu dnes. Dále dojde ke specifikaci podmínky pro výjimku při zadání veřejné zakázky při pořízení majetku nebo služeb pouze pro potřeby výzkumu a vývoje u tzv. jedinečných přístrojů, zařízení nebo služeb, která má omezit nadměrné využívání (až zneužívání) tohoto ustanovení.

Novou částí zákona, vyplývající z Rámce je postup pro zadání veřejné zakázky v předobchodní fázi, kdy veřejný zadavatel nebo zadavatel neponechává všechny výsledky a přínosy zakázky výhradně pro vlastní použití při provádění své činnosti, ale sdílí je za tržních podmínek s dodavateli. Zde budou z evropských předpisů převzata hlavní omezení (smlouvy, jejichž předmět spadá do jedné nebo více kategorií výzkumu a vývoje, musí mít omezenou dobu platnosti a mohou zahrnovat vývoj prototypů a omezeného množství prvních výrobků a služeb ve formě testovací série; předmětem stejné smlouvy nesmí být nákup komerčního objemu výrobků nebo služeb) a co do procesu tohoto typu zadávacího řízení bude rovněž odkázáno na nový zákon o zadávání veřejných zakázek, který upravuje problematiku tzv. inovačního partnerství.

1. Podpora projektů základního a aplikovaného výzkumu:

Podpora projektů základního výzkumu se poskytne na základě vládou schváleného znění skupiny grantových projektů, podpora projektů aplikovaného výzkumu na základě vládou schváleného znění programu. Zákon vymezí základní náležitosti znění skupiny grantových projektů a programů a podmínky pro schválení jejich změn obdobně jako ve stávající úpravě a vymezí jejich návaznosti na koncepční a strategické dokumenty. Způsobilé náklady na výzkumné a vývojové projekty budou odpovídat stávající úpravě dle čl. 25 GBER.

Podpora projektů základního výzkumu bude poskytována na základě výsledků veřejné soutěže ve výzkumu, vývoji a inovacích, podpora projektů aplikovaného výzkumu bude poskytována na základě výsledků veřejné soutěže ve výzkumu, vývoji a inovacích nebo na základě vyhodnocení veřejné zakázky.

Oprávněnými příjemci budou všechny právnické a fyzické osoby, pokud specifické podmínky programu schváleného vládou nestanoví jinak.

Oprávněnými poskytovateli budou:

- Ministerstvo kultury pro aplikovaný výzkum národní a kulturní identity,
- Ministerstvo průmyslu a obchodu pro aplikovaný výzkum pro potřeby odvětví, které jsou ministerstvu kompetenčně vymezeny,
- Ministerstvo obrany pro aplikovaný obranný výzkum,
- Ministerstvo vnitra pro aplikovaný bezpečnostní výzkum,

- Ministerstvo pro výzkum, vývoj a inovace pro programy mezinárodní spolupráce ve výzkumu a vývoji a pro průřezové programy podpory spadající do působnosti ústředního správního úřadu odpovědného za výzkum a vývoj,
- Ministerstvo zdravotnictví pro aplikovaný zdravotnický výzkum,
- Ministerstvo zemědělství pro aplikovaný zemědělský výzkum,
- agentury podřízené MVV.

Podpora projektů obsahujících pouze základní výzkum (nebo převážně základní výzkum) bude poskytována pouze z rozpočtové kapitoly MVV z výdajů GA ČR, podpora projektů aplikovaného výzkumu v dalších odvětvích a podpora mezioborových a meziodvětvových projektů aplikovaného výzkumu bude poskytována pouze z rozpočtové kapitoly MVV z výdajů TA ČR, podpora projektů, kdy předmětem jeho řešení nebo jeho výsledkem jsou utajované informace podle zvláštního předpisu, bude zpravidla poskytována z rozpočtové kapitoly Ministerstva obrany, Ministerstva vnitra a Ministerstva zdravotnictví.

2. Investiční podpora výzkumných infrastruktur

Investiční podpora výzkumných infrastruktur bude moci být poskytnuta pouze na úhradu kapitálových výdajů na pořízení nebo modernizaci výzkumné infrastruktury. Způsobitelným nákladem budou náklady nebo výdaje na pořízení hmotného majetku tak, aby odpovídaly míře využití výzkumné infrastruktury pro nehmotné a hmotné činnosti VO podle článku 26 GBER.

Účelová podpora se poskytne na základě vyhodnocení projektu postupem, který stanoví v programu investiční podpory výzkumných infrastruktur poskytovatel. Oprávněnými příjemci budou výzkumné organizace. Oprávněným poskytovatelem podpory je MŠMT.

3. Podpora inovačních klastrů

Bude moci být poskytnuta jen za podmínek, pouze příjemcům a na způsobilé náklady stanovené čl. 27 GBER; oprávněným poskytovatelem bude MPO. Podpora určená inovačním klastrům se poskytuje výhradně právnické osobě, která inovační klastrovou organizaci. Přístup do provozu klastru a k jeho zařízení a činnostem musí být umožněn více uživatelům za transparentních a nediskriminačních podmínek.

Podniky, které financovaly alespoň 10 % investičních nákladů na inovační klastrovou organizaci, budou moci získat přednostní přístup (přiměřený příspěvku daného podniku na investiční náklady) se zvýhodněnými podmínkami, které musí být zveřejněny, aby nedocházelo k nadměrné kompenzaci. Poplatky účtované za využívání zařízení daného klastru a podílení se na jeho činnostech musí dle GBER odpovídat tržní ceně nebo odrážet příslušné náklady klastru.

Na výstavbu či modernizaci inovačních klastrů bude možné čerpat investiční podporu (náklady na investice do nehmotného a hmotného majetku) a na provoz klastrů bude možné čerpat provozní podporu (osobní a správní, včetně režijních, náklady související s řízením, provozem, marketingem klastru apod.). Dle GBER však doba poskytování podpory přesáhnout 10 let).

4. Podpora na inovace pro malé a střední podniky

Bude moci být poskytnuta jen za podmínek, pouze příjemcům a na způsobilé náklady stanovené čl. 28 GBER. Oprávněným poskytovatelem bude MPO.

Podporu bude možné dle GBER získat pouze na náklady na získání, uznání a obranu patentů a dalších nehmotných aktiv, náklady na vyslání vysoce kvalifikovaných pracovníků z organizace pro výzkum a šíření znalostí nebo velkého podniku, kteří u příjemce podpory pracují na činnostech v oblasti VaVal v nově vytvořené funkci, avšak nenahrazují jiné pracovníky a na náklady na poradenské a podpůrné služby v oblasti inovací. U těchto posledně jmenovaných nákladů lze dle

GBER intenzitu podpory zvýšit až na 100 % způsobilých nákladů za předpokladu, že celková výše podpory na tyto poradenské a podpůrné služby poskytnutá v kterémkoli období tří let nepřesáhne 200 000 EUR na jeden podnik.

5. Podpora na inovace postupů a organizační inovace

Bude moci být poskytnuta jen za podmínek, pouze příjemcům a na způsobilé náklady stanovené čl. 29 GBER. Oprávněným poskytovatelem bude MPO.

Podpora určená velkým podnikům je dle GBER slučitelná pouze tehdy, pokud tyto podniky v podporované činnosti účinně spolupracují s malými a středními podniky, přičemž spolupracujícím malým a středním podnikům musí vzniknout nejméně 30 % z celkových způsobilých nákladů, mezi které lze řadit osobní náklady, náklady na nástroje, vybavení, budovy a pozemky v rozsahu a za období, kdy jsou využívány pro projekt, náklady na smluvní výzkum, poznatky a patenty, které byly zakoupeny nebo na něž byla pořízena licence od vnějších zdrojů za obvyklých tržních podmínek, a dodatečné režijní a ostatní provozní náklady včetně nákladů na materiál, dodávky a podobné výrobky, které vznikly přímo v důsledku provádění projektu.

1.8 Práva k výsledkům výzkumu, vývoje a inovací

Změny týkající se práv k výsledkům výzkumu, vývoje a inovací jsou dány nadřazeným právním předpisem - nařízením Komise (jsou i součástí návrhu novely zákona č. 130/2002 Sb.).

Práva k výsledkům a jejich využití se novou evropskou úpravou zásadně mění, a to zejména v části, která se netýká výsledků veřejných zakázek.

Pokud jde o tuto změnu, je třeba uvést, že základním principem přístupu k výsledkům veřejných zakázek je nediskriminační přístup, ovšem za definovaných podmínek zajišťujících, že není poskytnuta státní podpora (bod 33 písm. d) Rámce). Zde se mj. upřesňuje možnost zveřejnění a využití výsledků, kterou zákon obsahoval ve stávající úpravě.

Jiná pravidla se stanovují pro výsledky výzkumu a vývoje, které nevznikly cestou veřejných zakázek. Zvláštní a velmi jednoznačná úprava se týká výzkumných organizací, které jsou příjemci veřejných prostředků s až 100 % intenzitou podpory. V těchto případech je možný pouze nediskriminační a nevýlučný přístup k dosaženým výsledkům, jejich veřejné šíření a transfer znalostí v souladu s bodem 19 Rámce pro státní podporu výzkumu, vývoje a inovací, který obsahuje výčet činností považovaných za činnosti nehospodářské povahy. Tím se rozumí např. výuka, databáze s otevřeným přístupem, zveřejnění, volně přístupný software. Důvodem je snaha zabránit výzkumným organizacím přelévát veřejné prostředky do ekonomických činností nad míru, kterou Komise považuje za „omezený rozsah“, jak je uvedeno v bodě 20 Rámce pro státní podporu výzkumu, vývoje a inovací) a vstupovat na trh a deformovat ho. To plně koresponduje s principem tzv. otevřeného přístupu (Open Access; 2012/417/EU: Doporučení Komise ze dne 17. července 2012 o přístupu k vědeckým informacím a jejich uchovávání, Úřední věstník L 194, 21/07/2012 S. 0039 – 0043). Iniciativa "Unie inovací" vyzývá k vytvoření rámce Evropského výzkumného prostoru (EVP), který by pomohl odstraňovat překážky mobility a přeshraniční spolupráce. Podle tohoto dokumentu by se měl prosazovat otevřený přístup k publikacím a údajům z výzkumu financovaného z veřejných prostředků a přístup k publikacím by se měl stát obecnou zásadou u projektů financovaných rámcovými programy EU pro oblast výzkumu.

V případě, že příjemcem je výzkumná organizace / výzkumná infrastruktura, resp. její provozovatel a podniky, řeší se úprava práv způsobem, který chrání jak otevřený přístup v případě výsledků

vlastněných výzkumnou organizací nebo výzkumnou infrastrukturou, tak zájmy zúčastněného podniku, jakož i způsob vyrovnaní mezi nimi.

1.9 Hodnocení

• Hodnocení institucionálního financování

Vzhledem k tomu, že základní model institucionální podpory ovlivňuje i další části zákona, jsou dále popsány základní principy nového hodnocení a financování, s tím že v zákoně budou upraveny základní práva a povinnosti a konkrétní postupy budou uvedeny v implementačních dokumentech (Metodika 2016+ atd.).

Hodnocení bude založeno na třech (ve vztahu k váze posuzování) složkách:

A	B	C
Posuzování dosažených výsledků (vztah k RIV)	Peer review (posouzení organizace jako celku, tedy např. lidské zdroje, vybavení, řídicí struktura ...)	Vize, očekávání, pověření zřizovatele k činnostem, spolupráce s praxí, mezinárodní spolupráce a zapojení do mezinárodních organizací, ...

Vyhodnocení A a B – bude obsahem Metodiky 2016+ a realizováno na centrální úrovni

Vyhodnocení C – na úrovni zřizovatele resp. poskytovatele institucionální podpory na RVO

a) Výzkumné organizace

Za výzkumné organizace bude považována ta instituce, která bude splňovat náležitosti definice dle nařízení Komise, ale podpora na rozvoj výzkumných organizací bude určena pro ty, které

- jsou zřízeny zákonem nebo státem (pro činnosti ve VaVal) – veřejné a státní vysoké školy, veřejné výzkumné instituce, státní příspěvkové organizace, organizační složky státu, organizační jednotky ministerstev
- vykonávají činnosti ve veřejném zájmu – soukromé ústavy prokazatelně vykonávající aktivity VaVal ve veřejném zájmu, přičemž veřejným zájmem je naplňování politik a strategií vlády nebo ministerstev (stanovuje poskytovatel).

b) Financování

Výchozím stavem bude stav současný. Financování prostřednictvím institucionální podpory bude na základě výkonostních smluv (kontraktové financování). V přechodném období (prvních pět let) bude financování pro dosud nezhodnocené výzkumné organizace resp. jejich části zafixováno (hodnocení bude probíhat postupně). Pro další období bude stanoveno, kolik na jaké obory/skupiny oborů bude přiděleno finančních prostředků (podílově na celkové institucionální podpoře, např. v dalších 5 letech bude na společenskovědní obory vyčleněno 15 % veškeré institucionální podpory výzkumným organizacím).

Vzhledem k tomu, že poskytovatelé jsou (s výjimkou MŠMT a AVČR) monotematicky zaměřeni (co se týká oborů příjemců, pro které poskytují institucionální podporu), fixace prostředků na obory bude de facto fixací pro poskytovatele (protože hodnocení bude oborové a budou se tedy porovnávat instituce v rámci oboru). Poskytovatelé dostanou prostředky podle hodnocení na centrální úrovni (A+B), institucím (v rámci jednoho poskytovatele) je poskytovatel bude moci upravit podle „vize“ (C).

c) Hodnocení

Hodnocení bude probíhat v 5 letých cyklech. Prvních 5 let bude přechodné období, kdy se provedou všechna hodnocení (každý rok 20 %). Hodnocení bude probíhat po skupinách oborů, předpokládá se začít nejjednoduššími (tam, kde panuje vysoký konsensus – přírodovědné obory) a skončit nejsložitějšími (společensko-humanitní obory). Hodnocení neporovnává instituce mezi sebou, ale pouze v rámci oborů, ale hlavně bude hodnocení o tom, zda se daná instituce zlepšila či zhoršila v relaci k ostatním v daném oboru/skupině oborů.

- **Hodnocení programů/projektů**

Obdobně jako ve vyspělých zemích je novou právní úpravu navrhováno zavedení nového systému hodnocení programů, resp. významné změny stávajícího systému, založené na jejich hodnocení ještě před schválením programu a jeho zahájením (ex ante), tak v jejich průběhu a po jejich ukončení (závěrečné hodnocení) a stanovení procesů, na jejichž základě se bude provádět hodnocení jejich dopadů a účinků 3 až 5 let od ukončení programů v závislosti na cílech programů a na povaze podpořených projektů.

Nově budou definovány požadavky na přípravu programů tak, aby v průběhu řešení a po jeho skončení bylo možné vyhodnotit plnění jeho cílů a očekávání. Tím dojde k eliminaci toho, že po skončení řešení programu jsou sice deklarované plánované cíle dle poskytovatele splněny, ovšem následné vyhodnocení konkrétních přínosů je nedostačující.

1.10 Informační systém výzkumu, vývoje a inovací

Navrhované změny (rozšíření) IS VaVal vyplývají zejména ze změn evropských předpisů, které přinesly zavedení nebo významné změny v kategoriích podpory (investiční podpora výzkumných infrastruktur, kategorie inovací), podrobnou úpravu činností výzkumných organizací a výzkumných infrastruktur (nehospodářské činnosti upravené Rámcem atd.), na které vzhledem k vymezení základních práv a povinností zákonem IS VaVal nereagoval, resp. reagovat nemohl. Tyto nedostatky lze shrnout do následujících bodů:

- a) chybí evidence poskytnuté institucionální podpory na rozvoj výzkumných organizací a na Národní infrastruktury výzkumu a vývoje až na úroveň příjemců, včetně závazných cílů, výsledků a dalších výkonů/činností výzkumné organizace nebo Národní infrastruktury výzkumu a vývoje,
- b) chybí možnost sledovat a hodnotit programy, projekty a výsledky kategorií podpor z oblasti inovací,
- c) chybí sledování části dosažených výsledků (např. při transferu znalostí) a dalších výkonů/činností výzkumné organizace nebo Národní infrastruktury výzkumu a vývoje a výsledků inovací,
- d) pro všechny části IS VaVal není (např. pro CEA) možnost zveřejnění údajů dálkovým přístupem umožňujícím další zpracování údajů (pokud nepodléhají ochraně podle zvláštních předpisů).

Rozšíření a další změny IS VaVal v souvislosti s budoucími evaluacemi a analýzami v oblasti VaVal je tedy nezbytné, a to v následujících oblastech:

Rozšíření informací v RIV – Rejstřík informací o výsledcích

- Zařazení inovací do RIV – nutno definovat parametry zařazení, dosud nejsou v IS parametry, v zákoně musí být zapsáno, že součástí IS musí být také inovace a v prováděcím předpisu musí být definována datová pole, která je třeba v IS vyplnit (dodat).
- Informace o hodnocení peer-review – kvality publikací, které nepodléhají jinému hodnocení (již dnes v nové metodice, podle které se hodnotí v r. 2014, toto hodnocení obsaženo je, lze

řící, že jde o tzv. vylepšený „kafemlejek“), pokud bude prováděno, a to včetně zdůvodňujících komentářů; relevance pro výsledky, které nepodléhají standardnímu recenznímu řízení

- Údaje o využití aplikovaných výsledků – dosud jsou v IS pouze údaje o vytvoření aplikovaných výsledků, ale jestli jsou využívány, tak to v IS není – např. prodané licence k výsledkům s právní ochranou, smlouvy o využití mezi původcem a uživateli technologií a certifikovaných metodik, apod.; cílem je sledovat skutečný přínos výsledku s časovým odstupem od intervence (oddělit skutečně potřebné výsledky od těch, které byly vytvořeny pouze pro naplnění indikátorů projektu a tím posílit účelovost intervencí ve vazbě na strategické dokumenty, byť s delším časovým odstupem, např. 5 let)
- U publikačních výsledků doplnění informací o citacích, pokud se jedná o článek ve světové databázi.

Rozšíření informací CEA – Centrální evidence aktivit (nástrojů) VaVal postrádá údaje o hodnocení programů, u některých aktivit poskytovatelé zpětně nevykazují, jak přidělené finance v rámci státního rozpočtu, poskytl nebo předali jednotlivým příjemcům, tyto údaje lze zjistit pouze u RVO a u programů, ale již ne u mezinárodních aktivit a u projektů spolufinancovaných z ESIF.

Rozšíření informací CEP – Centrální evidence projektů (v současném IS VaVal data v této části nechybí, ale chybí provázanost s CEA)

- Konsolidace údajů, aby bylo možné sledovat průběh programů, zejména u GA ČR
- Doplnění informací o harmonogramu výzev, počtech žádostí, počtech schválených projektů, podpořených subjektech
- V souvislosti s novými přístupy k přípravě a hodnocení programů rozšíření o parametry schválených programů, zejména indikátory a počáteční hodnoty, cíle včetně způsobu jejich dosažení, rizika nenaplnění cílů, absorpční kapacita programů (předpoklady počtu přihlášených a skutečně financovaných projektů), harmonogramy hodnocení, ...
- Výstupy z průběžných hodnocení, závěrečných hodnocení a hodnocení dopadů
- Doplnění schválených návrhů programů, žádostí o změny, včetně stanovisek RVVI

CEZ – Centrální evidence záměrů je v současné době fakticky mrtvá databáze, jednalo se o zvláštní formu podpory VŠ (kontraktový výzkum), výzkumné záměry fungovaly jako projekty sui generis, rozumělo se jimi vymezení předmětu výzkumné činnosti právnické osoby nebo organizační složky, jeho cílů, strategie, nákladů a předpokládaných výsledků, který zajišťuje v základním nebo aplikovaném výzkumu, s výjimkou průmyslového výzkumu, její koncepční rozvoj na období 5 až 7 let,

Kromě výše uvedených stávajících databází, by měly vzniknout tyto další databáze:

Informace o strojích a zařízeních s pořizovacími náklady nad 500 tis. Kč, které mají živostnost více než 3 roky a byly pořízeny z veřejné podpory na VaVal.

Údaje o projektech z operačních programů cílených na podporu VaVal - v obdobné struktuře, jako u národních programů – konsolidace údajů od jednotlivých ŘO ESIF ve vazbě na RIS 3; mají-li být výzvy cílené prostřednictvím RIS 3 na národní úrovni, tj. do prioritních oborů / oblastí / horizontálních aktivit, je nutné mít zpětnou vazbu, zda se tak děje a s jakým efektem.

1.11 Ustanovení společná, přechodná a závěrečná

- **Zákonná zmocnění k vydání prováděcích právních předpisů**

Zákonem č. 110/2009 Sb. (tj. novelou zákona č. 130/2002 Sb.) byly zrušeny dva ze tří prováděcích předpisů k zákonu č. 130/2002 Sb. – nařízení vlády č. 461/2002 Sb., o účelové podpoře výzkumu a vývoje z veřejných prostředků a o veřejné soutěži ve výzkumu a vývoji, a nařízení vlády č. 462/2002 Sb., o institucionální podpoře výzkumu a vývoje z veřejných prostředků a o hodnocení výzkumných záměrů. Přestože část úpravy obsažená v prováděcích předpisech byla novelou začleněna do zákona, ze současného pohledu se ukazuje, že část problematiky zůstává nerozpracována. To vede jednak k různé interpretaci ustanovení u různých poskytovatelů (např. při posuzování VO), jednak ke sporům mezi poskytovateli a příjemci (např. při překročení počtu předpokládaných výsledků projektu jsou nuceni jejich počet redukovat na plánovanou úroveň). Proto se předpokládá, že zákonem bude dáno zmocnění k vydání nových nařízení vlády podrobněji upravujících oblasti institucionální a účelové podpory a rovněž v návaznosti na provedené změny v zákonné úpravě bude vydáno nové nařízení vlády o informačním systému výzkumu, vývoje a inovací.

- **Náběh systému a přechodné období**

Za předpokladu, že zákon nabude účinnosti počátkem roku 2017, první výkonnostní smlouvy (se zohledněním vizí) budou uzavírány do konce roku 2017.

První vlna hodnocení bude v roce 2019 a poslední bude v roce 2023 (tj. 20 % každý rok), smlouvy s dobou platnosti 5 let budou až po prvním zhodnocení dané výzkumné organizace (popř. její části – fakulty u VŠ apod.).

První výkonnostní smlouva bude tedy uzavřena na dobu kratší než 5 let (do prvního zhodnocení). Do doby, než bude daná instituce hodnocena, bude dostávat podporu podle současného stavu (resp. podle hodnocení provedeném v roce 2015, které se bude rozpočtově promítat do roku 2017).

- **Kontrola a důsledky porušení zákona**

Společná ustanovení budou zahrnovat také odkazy na příslušné předpisy upravující kontrolní mechanismy obdobně jako je tomu nyní v § 13 zákona č. 130/2002 Sb., tj. bude zachována a zdůrazněna povinnost poskytovatele provádět kontrolu plnění cílů projektu, včetně kontroly čerpání a využívání podpory, účelnosti vynaložených nákladů projektu podle uzavřené smlouvy o poskytnutí podpory nebo rozhodnutí o poskytnutí podpory, včetně povinnosti příjemce tuto kontrolu umožnit. Bude specifikováno, v jakém rozsahu a jak často je poskytovatel povinen kontrolu provádět.

- **Vztah ÚSC k zákonu**

V závěrečných ustanoveních bude rovněž vymezen vztah ÚSC k zákonu, tj. kdy a v jakých případech a v jakém rozsahu jsou ÚSC povinny se zákonem řídit, a to i v návaznosti na zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, ve znění pozdějších předpisů.

1.12 Změna souvisejících zákonů

V návaznosti na vytvoření zcela nové právní úpravy podpory výzkumu, vývoje a inovací se předpokládají změny (úpravy či zrušení) v následujících zákonech:

- zákon č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů,

- zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů,
 - zákon č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích, ve znění pozdějších předpisů,
 - zákon č. 227/2006 Sb., o výzkumu na lidských embryonálních kmenových buňkách a souvisejících činnostech a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů,
 - zákon č. 215/2004 Sb., o úpravě některých vztahů v oblasti veřejné podpory a o změně zákona o podpoře výzkumu a vývoje, ve znění pozdějších předpisů,
 - a další předpisy, kterými byl zákon č.130/2002 Sb. novelizován.
-
- V oblasti státní služby bude třeba provést dílčí novelizaci vyhlášky o obsahu, rozsahu, způsobu provedení, hodnocení a dalších náležitostech úřednické zkoušky (t.č. v legislativním procesu) v části týkající určení příslušnosti ústředních správních úřadů ke zpracování otázek pro zvláštní část úřednické zkoušky.
 - vyhláška Ministerstva financí č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě, ve znění pozdějších předpisů.

Zároveň se předpokládá vydání nových prováděcích právních předpisů, které nahradí dosavadní:

- nařízení vlády č. 397/2009 Sb., o informačním systému výzkumu, experimentálního vývoje a inovací
- nařízení vlády č. 71/2013 Sb., o podmínkách pro ocenění výsledků výzkumu, experimentálního vývoje a inovací

1.13 Účinnost

Účinnost zákona o podpoře výzkumu, vývoje a inovací je uvažována k 1. 1. 2017.

2. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s ústavním pořádkem České republiky, s mezinárodními smlouvami a se závazky vyplývajícími z členství v Evropské unii

Předkládaný návrh není v rozporu s ústavním pořádkem České republiky, se závazky České republiky podle čl. 10 Ústavy ani s dalšími mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána.

Návrh rovněž není v rozporu s právem EU. Příslušné předpisy Evropských společenství, jsou v návrhu zohledněny, popřípadě zapracovány.

Z hlediska relevantní právní úpravy v právu EU se předmět návrhu týká:

- nařízení Komise (EU) č. 651/2014 ze dne 17. června 2014, kterým se v souladu s články 107 a 108 Smlouvy prohlašují určité kategorie podpory za slučitelné s vnitřním trhem,
- nařízení Komise (EU) č. 702/2014 ze dne 25. června 2014, kterým se v souladu s články 107 a 108 Smlouvy o fungování Evropské unie prohlašují určité kategorie podpory v odvětvích zemědělství a lesnictví a ve venkovských oblastech za slučitelné s vnitřním trhem.
- nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1301/2013 ze dne 17. prosince 2013 o Evropském fondu pro regionální rozvoj, o zvláštních ustanoveních týkajících se cíle Investice pro růst a zaměstnanost a o zrušení nařízení (ES) č. 1080/2006,
- nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013 ze dne 17. prosince 2013 o společných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti, Evropském zemědělském fondu pro rozvoj venkova a Evropském námořním a rybářském fondu, o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti a Evropském námořním a rybářském fondu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1083/2006,
- nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1304/2013 ze dne 17. prosince 2013 o Evropském sociálním fondu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1081/2006,
- nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1291/2013 ze dne 11. prosince 2013, kterým se zavádí Horizont 2020 – rámcový program pro výzkum a inovace (2014–2020) a zrušuje rozhodnutí č. 1982/2006/ES,
- nařízení Rady (ES) č. 723/2009 ze dne 25. června 2009 o právním rámci Společenství pro konsorcium evropské výzkumné infrastruktury (ERIC).
- Rámec pro státní podporu výzkumu, vývoje a inovací (2014/C 198/01).

Návrh je v souladu s ústavním pořádkem České republiky, mezinárodními smlouvami a se závazky vyplývajícími pro ČR z jejího členství v Evropské unii.

3. Hospodářský a finanční dosah navrhované právní úpravy na státní rozpočet, ostatní veřejné rozpočty, na podnikatelské prostředí, sociální dopady a dopady na životní prostředí

Při zpracování věcného záměru zákona nebyly identifikovány žádné sociální dopady nebo dopady na životní prostředí.

Z hlediska finančních dopadů nepředstavuje navržené řešení dodatečné náklady pro ostatní veřejné rozpočty. Finanční dopady na státní rozpočet a na podnikatelské prostředí jsou blíže popsány v závěrečné zprávě RIA v kap. 3.1.3. Identifikace nákladů varianty 2.

4. Zhodnocení současného stavu a dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k zákazu diskriminace

Navržený věcný záměr se přímo nedotýká problematiky diskriminace osob.

5. Zhodnocení současného stavu a dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů

Navrhovaný materiál nemění nic na standardech ochrany soukromí a osobních údajů a sám o sobě tak nevyvolává žádné dopady na ochranu soukromí či osobních údajů.

C. Zpráva z hodnocení korupčních rizik (CIA)

V souladu s čl. 4 odst. 1 písm. h) Legislativních pravidel vlády provedl předkladatel zhodnocení korupčních rizik, a to podle Metodiky CIA (Corruption Impact Assessment; Metodika hodnocení korupčních rizik), uveřejněné na webové stránce www.korupce.cz/assets/protikorupcni-temata/metodika-CIA.pdf.

Při zpracování návrhu věcného záměru zákona bylo k navrhovanému provedení přihlíženo ve shodě s cílem sledovaným CIA, tj. připravit rámec takové právní úpravy, která bude případným korupčním rizikům předcházet či je pokud možno eliminovat pomocí zavedených nástrojů, kontrolních procesů či nově etablované státní správy pro VaVal. Oblast VaVal se vyznačuje zvýšeným korupčním potenciálem již ze své podstaty, neboť se jedná o oblast zabývající se přerozdělováním veřejných finančních prostředků na VaVal různým subjektům, ať už ze soukromé sféry (podnikům), veřejným institucím či orgánům státní správy (poskytovatelům) na činnosti spojené s jejich výkonem v oblasti VaVal. Jsou poskytovány finanční prostředky na různé mnohdy nesrovnatelné nebo obtížné srovnatelné aktivity, jejichž důležitost či potřebnost nelze posoudit bez odborné způsobilosti v dané problematice. Omezení korupčních příležitostí při zpracování návrhu právního předpisu tak bylo jedním z hlavních hledisek, se kterým byl návrh konfrontován.

1. Přiměřenost

Návrh věcného záměru zákona je svým rozsahem přiměřený množině vztahů, které má upravovat. Jedná se o předpis upravující financování vědy a výzkumu v ČR vycházející z předpisů EU, v nichž jsou obsaženy přímo použitelné povinnosti k transparentnosti poskytování veřejné podpory, o slučitelnosti podpory nemluvě.

Navrhovaná právní úprava implikuje nutnost systémové restrukturalizace kompetencí v oblasti VaVal, rozšiřuje zejména okruh kontrolní činnosti pro nově zřízené MVV, které bude vykonávat dohled nad některými dílčími, zákonem stanovenými požadavky, zejména nad podřízenými agenturami, bude plnit roli odvolacího orgánu vůči rozhodnutím agentur a zároveň bude zastřešujícím úřadem pro sjednocení všech rezortních a národních politik pro oblast VaVal. Rozšíření kompetencí je úměrné povaze upravovaných vztahů a vychází ze stávající role RVVI, která však byla/je pouze odborným poradním orgánem vlády bez jakýchkoliv exekutivních pravomocí. Tato role bude RVVI zachována jen s tím rozdílem, že bude systematicky a organizačně začleněna pod nově zřízené MVV a dále bude kladen větší důraz na její evaulační činnost.

2. Efektivita

Nově nastavená pravidla pro podporu VaVal lze efektivně implementovat v krátkém časovém úseku. Část stávajících opatření dle GBER je již nyní aplikována a využívána a neměl by být problém se na nové podmínky včetně pojmosloví rychle adaptovat. Vytvoření stabilní a strategicky řízené politiky VaVal je předpokladem k naplnění kritéria efektivity. Po vzoru osvědčených

zahraničních systémů VaVal se jeví nově definovaná role RVVI a podřízení agentur pod nové MVV efektivní také z hlediska hospodářského, neboť dojde ke sloučení dvou rozpočtových kapitol s částí výdajů na VaVal z rozpočtové kapitoly Úřadu vlády ČR a současně ke sjednocení organizačního, personálního a vnitřního zabezpečení dotčených agentur, RVVI a Sekce pro vědu, výzkum a inovace z Úřadu vlády ČR, čímž selepší i koordinace a spolupráce mezi těmito subjekty.

3. Odpovědnost

Z věcného záměru zákona je zřejmé, že hlavní kompetenční roli budou v dané problematice sehrávat především příslušné ústřední správní úřady pro VaVal (tj. dle jednotlivých subvariant varianty 2 - MVV, MŠMT a MPO) a další poskytovatelé.

Z hlediska soustředění pravomocí nepřináší navrhovaná právní úprava jejich nadměrné soustředění u jednoho orgánu, zároveň však nedochází k rozdělení pravomocí mezi vyšší počet neurčitých osob. Osoby odpovědné za konkrétní rozhodnutí lze jasně identifikovat.

4. Opravné prostředky

Řízení vedená podle navrhované právní úpravy budou podléhat zčásti režimu správního řízení, v rámci kterého mohou účastníci uplatňovat (v případně nesprávného postupu orgánu veřejné správy) opravné prostředky, v případě zadávání veřejných zakázek či předobchodním zadávání veřejných zakázek zákonu o zadávání veřejných zakázek, v rámci kterého jsou upraveny instituty námitek (stížností). I zde je zachována možnost soudního přezkumu rozhodnutí orgánu veřejné moci.

Proti rozhodnutí TA ČR a GA ČR je možné podat odvolání k nadřízenému MVV.

Proti případnému rozhodnutí Ministerstva je možné podat rozklad, o kterém rozhoduje ministr/yně. Při řízení o rozkladu se subsidiárně použije právní úprava pro odvolání (§ 152 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád).

5. Kontrolní mechanismy

Navrhovaná právní úprava konkrétně upravuje role jednotlivých účastníků. Jedná se především o rozdělení odpovědnosti mezi MVV, MŠMT, MPO a další poskytovatele.

Z hlediska systému kontroly bude postupováno podle zákona č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád). V rámci kontrolních mechanismů bude využito již existujících kontrolních metodik. Ve vztahu k vnitřní kontrole budou respektovány vnitřní kontrolní mechanismy dotčených resortů, a to včetně Rezortního interního protikorupčního programu.

V souladu s doporučením Mezinárodního auditu bude cílem návrhu nového zákona respektovat mezinárodní tradici zapojení představitelů VaVal v kombinaci s dohledem, který zajistí objektivitu a transparentnost.

Transparence a otevřená data

Věcný záměr zákona nemá vliv na dostupnost informací dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů.

Z hlediska prováděných kontrol budou pravidelně 1x za rok uveřejňována na veřejném webu statistická data týkající se kontrol a nejčastějších pochybení – v souladu se zákonem č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád).

Dle přímo použitelných předpisů EU je každý poskytovatel realizující program veřejné podpory či ad hoc podporu (administrovanou dle GBER jakož i programy a ad hoc podpory, které byly Evropské komisi předloženy k posouzení v rámci notifikace a pro které bylo z její strany vydáno pozitivní rozhodnutí) musí každoročně do 30. dubna informovat Úřad pro ochranu hospodářské soutěže o souhrnných částkách podpory, které byly v rámci jednotlivých programů či ad hoc podpory poskytnuty (viz též § 5 odst. 1 písm. a/ zákona č. 251/2004 Sb.).

Od 1. 7. 2016 vstoupí v účinnost povinnost uvádět webové odkazy na veškerá úplná znění opatření podpory a dále informace o jednotlivých podporách poskytovaných v rámci programů, které přesáhnou 500 tisíc EUR, na centrální webovou stránku věnovanou veřejné podpoře.

Dobrá praxe

Navrhovaná právní úprava se shoduje se známou dobrou praxí. Postupy, procesy a důsledky nedodržení stanovených podmínek a povinností odpovídají stávajícím pravidlům, jakož i požadavkům evropských předpisů. Navrhovaný věcný záměr nepřináší žádné zcela nové postupy, ale využívá buď stávajících osvědčených vnitrostátních postupů nebo postupů sice pro národní úpravu nových, avšak ověřených v zahraničí či doporučených a přebíraných z předpisů a sdělení EU.

Závěr hodnocení korupčních rizik

V rámci zhodnocení korupčních rizik podle Metodiky CIA konstatujeme, že návrh zákona splňuje kritéria přiměřenosti, efektivity a jednoznačné odpovědnosti. Návrh úpravy jako celek se shoduje se známou dobrou praxí a navrhované procesy v ní obsažené se jeví přiměřené při srovnání s obdobnou legislativou.

Věcný záměr zákona předpokládá možná korupční rizika, nikoli však větší než jaká lze předpokládat ve stávající právní úpravě VaVal. Tím, že bude revidován systém VaVal spolu s vytvořením centrálního gestora za převážnou oblast VaVal a zejména za oblasti, které nyní spadají do působnosti RVVI, dojde k jednoznačnému rozdělení pravomocí a s nimi spojených povinností a odpovědností.

SEZNAM NĚKTERÝCH POUŽITÝCH ZKRATEK

AV ČR	Akademie věd České republiky
CIA	Corruption Impact Assessment
ČKR	Česká konference rektorů
ČR	Česká republika
ERA	Evropský výzkumný prostor
EU	Evropská unie
GA ČR	Grantová agentura České republiky
IS VaVal	Informační systém výzkumu, vývoje a inovací
LPV	Legislativní pravidla vlády
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MVV	Ministerstvo pro výzkum a vývoj
MVVV	Ministerstvo pro výzkum, vývoj a vzdělávání
NIF	Národní infrastruktury výzkumu, vývoje a inovací
NP VaVal	Národní politika výzkumu, vývoje a inovací
OP VK	Operační program pro vzdělávání a konkurenceschopnost
OP VaVpl	Opetární program Výzkum a vývoj pro inovace
RIA	Regulatory Impact Assessment
RVŠ	Rada vysokých škol
RVVI	Rada pro výzkum, vývoj a inovace
SR	státní rozpočet
TA ČR	Technologická agentura České republiky
ÚSC	územní samosprávné celky (obce, kraje, hl. m. Praha)
UV	usnesení vlády
VaVal	výzkum, vývoj a inovace
VŠ	Vysoká škola; vysokoškolské
VVI	veřejná výzkumná instituce